ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ЭКОЛОГИЯ ЖӘНЕ ТАБИҒИ РЕСУРСТАР МИНИСТРЛІГІ

«Жасыл даму» акционерлік қоғамы

Шекаралық көміртегі салығының Қазақстан Республикасы экономикасының салаларына әсерін талдау

Астана, 2023 жыл

Бекіту парағы

Шекаралық көміртегі салығының Қазақстан Республикасы экономикасының салаларына әсерін талдау

№	Аты-жөні	Лауазымы	Қолы
1	Қабдолданов Нұржан Кеңесбайұлы	«Жасыл даму» АҚ Басқарма Төрағасының орынбасары, Басқарма мүшесі	
2	Насирхан Рустам	«Жасыл даму» АҚ модельдеу, талдау және болжау департаментінің директоры	
3	Архипкин Олег Олегович	«Жасыл даму» АҚ модельдеу, талдау және болжау департаментінің менеджері	

Мазмұны

Қысқартулар 4
Терминдер мен анықтамалар 5
1. Кіріспе 6
2. ЕО ның IV кезеңдегі реформасын талдау 8
2.1.ЕО ШСЖ даму кезеңдері 8
2.2.ЕО ШСЖ негізгі элементтерін IV кезең (2030 жылға дейін) үшін түрлендіру 12
2.3.ЕО-та көміртегі саясатын дамыту жоспарлары 16
3. ЕО өнеркәсіптік саясаты және көміртекті реттеу 19
4. СВАМ регламентінің тармақтарын талдау 21
5. СВАМ-ның Дүниежүзілік Сауда Ұйымының халықаралық нормаларына сәйкестігі 33
6. СВАМ регламентіне қолданыстағы заңға тәуелді актілер 43
7. СВАМ реттеу салаларын кеңейту мүмкіндігін шектеу 43
8. СВАМ реттейтін салалардың жай-күйіне шолу 45
8.1.Қазақстан Республикасының цемент саласы 45
8.2.Қазақстан Республикасындағы тыңайтқыш өндірісі 47
8.3.Қазақстан Республикасының металлургия саласы 49
9. Қазақстан Республикасының экспортына СВАМ әсерін бағалау (салалар бойынша) 52
10. Басқа елдерде СВАМ-ға ұқсас механизмдерді енгізу мүмкіндігі 56
11. Экспортқа бағдарланған өнеркәсіп салалары үшін жауап шараларын әзірлеу 58
12. Қорытынды 60
13. Пайдаланылған әдебиеттер тізімі 62
Қосымша 1. «Көміртекті ағып кету» салалары 63
Қосымша 2. Еуропалық Парламент пен Кеңестің 2023/956 Ережесі 66
Қосымша 3. СВАМ-ға жатпайтын үшінші елдер мен аумақтар 126
Қосымша 4. 7(5) - баптың мақсаттары үшін ендірілген шығарындыларды есептеу үшін пайдаланылатын ақпаратты есепке алуға қойылатын талаптар 127
Қосымша 5. 8-баптың мақсаттары үшін есептерді тексеру принциптері мен мазмұны 128

Қысқартулар

ЖІӨ	Жалпы ішкі өнім
ЖЭК	Жаңартылатын энергия көздері
ДСҰ	Дүниежүзілік сауда ұйымы
ГАТТ	ДСҰ тарифтері мен саудасы туралы бас келісім
ТМК	Тау-кен металлургия кешені
ЕК	Еуропалық комиссия
ЕО	Еуропалық Одақ
ПӘК	Пайдалы әсер коэффициенті
ХЭА	Халықаралық энергетикалық агенттік
НҚА	Нормативтік-құқықтық актілер
ҰДАҮ	Ұлттық деңгейде айқындалатын үлестер (Париж келісімі бойынша)
ЭЫДҰ	Экономикалық ынтымақтастық және даму ұйымы
ПГ	Парниктік газдар (CO2, CH4, N2O, гидрохлорфторкөміртектер, гидрофторкөміртектер)
БҰҰ КӨНК	БҰҰ климаттың өзгеруі жөніндегі негіздемелік конвенциясы
ШСЖ	Парниктік газдар шығарындыларының сауда жүйесі
ШҮК	Парниктік газдар шығарындыларының үлестік коэффициенттері
CBAM	Carbon border adjustment mechanism (шекарадағы көміртекті теңестіру механизмі)
CCUS	Carbon capture, use and storage (CO2 ұстау, пайдалану және сақтау)
CDM	Clean Development Mechanism (таза даму механизмі)
CLL	Carbon Leakage List (көміртектің ағып кету тізімі)
CN	CN біріктірілген номенклатурасы (тауарлардың біріктірілген номенклатурасы)
CSCF	Cross-sectoral correction factor (сектораралық түзету коэффициенті)
ERCST	ERCST European Roundtable cl Climate Change and Sustainable Transition (Еуропалық климаттың өзгеруі және тұрақты ауысуы жқніндегі дөңгелек үстелі)
ЕО ШСЖ	Парниктік газдар шығарындыларының еуропалық сауда жүйесі
IEA	International Energy Agency (халықаралық энергетикалық агенттік)

Өлшем бірліктері:

t CO2-экв-парниктік газдар шығарындыларының барлық көлемін бағалау үшін, соның ішінде көміртегі ізін есептеу үшін қолданылатын шартты бірлік.

Терминдер мен анықтамалар

Бенчмарк-Еуропалық Одақтың шығарындылар саудасы жүйесі (ЕО ШСЖ)[1] шеңберінде бүкіл Еуропалық Одақ ауқымында белгіленетін, тоннаға шығарылған өнімнің метрикалық тоннасына есептегенде парниктік газдар шығарындылары бойынша ең тиімді қондырғылардың 10% орташа мәні.

Жалпы, бірақ сараланған міндеттер мен тиісті мүмкіндіктер (CBDRRC) — бұл Біріккен Ұлттар Ұйымының Климаттың өзгеруі туралы негіздемелік конвенциясының (БҰҰ КӨНК) қағидасы, ол климаттың өзгеруін шешуде жекелеген елдердің әртүрлі мүмкіндіктері мен әртүрлі жауапкершіліктерін мойындайды.

Прекурсор-мақсатты заттың пайда болуына әкелетін реакцияға қатысатын зат.

Парниктік газдар шығарындыларының сауда жүйесі (ШСЖ) - парниктік газдар шығарындыларына квоталардың сауда жүйесі бұл «cap-and-trade» («шектеулер және сауда») қағидаты бойынша жұмыс істейтін парниктік газдар шығарындыларын азайтудың нарықтық құралы.

Көміртектің ағуы («carbon leakage») — бұл климаттық саясатқа байланысты шығындар себептері бойынша кәсіпорындар өндірісті шығарындыларды реттеудің жұмсақ шарттары бар басқа елдерге ауыстыратын жағдай. Бұл парниктік газдар шығарындыларының жалпы көлемінің ұлғаюына әкелуі мүмкін.

[1] https://www.emissions-euets.com/product-benchmarks

1. Кіріспе

Еуропалық одақ (бұдан әрі - ЕО) елдері климаттың өзгеруін тежеу саясатын дәйекті түрде жүзеге асыруды және 2050 жылға қарай ЕО-ның көміртегі бейтараптығына қол жеткізу мақсатын қояды. Қытай мен АҚШ сияқты парниктік газ эмитенттерінің басқа да негізгі елдері көміртегі бейтараптығына қол жеткізу жоспарларын жариялады. Көптеген елдердің саяси мәлімдемелері ішінара Париж келісімі шеңберінде қабылданған ресми міндеттемелермен, сондай-ақ міндеттемелерді ұлғайту бағытында ерікті түрде қайта қараумен күшейтіледі. Қазақстан Республикасы үшін басқа елдер қабылдайтын трансшекаралық шаралардың экспортқа әсерін бағалау маңызды.

Еуропалық Одақ елдері 2030 жылға қарай парниктік газдар шығарындыларын 1990 жылғы деңгейден 55% - ға төмендету бойынша өршіл мақсат қойып отыр. ЕО-тағы парниктік газдар шығарындыларының қазіргі деңгейінде-1990 жылғы деңгейден -23% экономиканың болжамды өсуін ескере отырып, ЕО елдері 7 жыл ішінде парниктік газдар шығарындылары көлемінің айтарлықтай төмендеуіне қол жеткізуі қажет.

Нәтижесінде, ЕО-та парниктік газдар шығарындыларын азайту талаптарын қатаңдату туралы шешім қабылданды, парниктік газдар шығарындыларының квоталық сауда-саттық механизмінің (шығарындылар сауда жүйесі [ШСЖ] немесе ЕО шығарындыларының сауда жүйесі (ЕО ШСЖ)) нәтижелілігіне көбірек көңіл бөлінеді, бұл ЕО ішіндегі шығарындылардың азаюын ынталандыруға және "ағып кетудің" алдын алуға арналған көміртекті көп қажет ететін өндірістерді ЕО-тан тыс орналастыруға және олардың өнімдерін қайта импорттауға байланысты.

ЕО-тағы парниктік газдар шығарындыларының шамамен 40% қамтитын ЕО ШСЖ механизмі парниктік газдардың ең белсенді эмитенттері болып табылатын энергияны көп қажет ететін өндірістерге қолданылады. Біріншіден, бұл электр және жылу өндірісі, сонымен қатар мұнай өңдеу, болат зауыттары, темір, алюминий, түсті металдар өндірісі, тау-кен өндірісі және басқалары. 2021 жылдан бастап ЕО Климаттық саясатының жасыл (жасыл мәміле) жаңа бағыты шеңберінде және ЕО елдерінің экономикаларын декарбонизациялау бойынша ЕО ШСЖ IV кезеңінің басталуымен қосымша тетіктерді, соның ішінде CBAM ("көміртекті шекара реттеу механизмі") шекарасында көміртекті теңестіру деп аталатын тетіктерді енгізу арқылы ағымдағы көміртекті реттеуді трансформациялау көзделуде[2].

ЕО шекарасындағы көміртекті теңестіру механизмі парниктік газдар шығарындыларына баға белгілеу механизмі/парниктік газдар шығарындыларын азайту саясаты (атап айтқанда, көмірқышқыл газы) жоқ үшінші елдерден келетін тауарлардың импортына трансшекаралық жанама салықты қолдануды білдіреді[3]. Бұл салықты ЕО елдеріндегі импорттық тауарларды сатып алушы 2026 жылдан бастап тізімдегі тауарлар өнімдерінің көміртегі сыйымдылығы бойынша

[2] https://taxation-customs.ec.europa.eu/carbon-border-adjustment-mechanism_en

[3] ETS механизмі өнеркәсіптік өнімнің көміртегі "ізін" бағалау және салыстыру критерийлерін әзірленді.

ұсынылған және расталған деректерге сүйене отырып төлейтін болады (CBAM регламентіне 1-қосымша). Бұл шара импорттық өнімдегі көміртегі "ізін" неғұрлым дұрыс көрсетуге және ЕО ШСЖ шеңберінде көміртектің ағып кетуін ("көміртегі лигасы") тиімдірек болдырмауға бағытталған. ЕО-қа экспорттаушылар тап болуы мүмкін тәуекелдер ЕО ШСЖ схемасы шеңберіндегі парниктік газдар шығарындыларын реттеу жүйесінің ЕО ішіндегі өндірушілерге әсер етуінен туындайтын бәсекелестік артықшылықтың жоғалуына байланысты болады. ЕО-ның ауыр өнеркәсібі үшін (атап айтқанда, металлургия, цемент және химия) 2025 жылға дейін парниктік газдар шығарындыларын азайту шараларының орнына тегін көміртегі квоталарын алу режимі қолданылады. Келесі 10 жыл ішінде тегін квоталар беру ЕО ШСЖ-ға CBAM интеграциялануына қарай қысқартылатын болады және 2036 жылға қарай нөлге дейін төмендетілетін болады.

CBAM Регламентін (бұдан әрі – Регламент) Еуропалық парламент 2023 жылғы 10 мамырда қабылдады, алайда CBAM механизмін ЕО ШСЖ-да дамып келе жатқан схемаға енгізу жолында, ең алдымен, парниктік газдар шығарындыларын реттеу тәсілдерінде түбегейлі айырмашылыққа байланысты елеулі проблемалар туындайды. ЕО ШСЖ шеңберінде шығарындыларды реттеу қондырғыларда (installations) жүзеге асырылады, ал CBAM шеңберінде көміртекті реттеу тауарларға қатысты. Қондырғыда (өндірісте, зауытта және т.б.) әртүрлі өнімдердің едәуір саны өндірілуі мүмкін және қондырғының парниктік газдар шығарындыларын өнім арасында бір мәнді түрде бөлу өте қиын. Мысалы, полиметалл кендерінен түсті металдар өндірісі бір зауыттың (қондырғының) ішіндегі күрделі технологиялық байланыстармен және өнімнің едәуір мөлшерімен (әрі қарай өңдеуге жіберілетін металдар мен шлактар) жүреді, өнімнің көміртегі сыйымдылығын анықтау өнім түрлері арасында шығарындылардың таралуын біржақты бағалауда қиындықтарға тап болады.

Нәтижесінде, шекарада көміртекті теңестіру тәсілдерін дамыту болашақта өнімнің көміртегі сыйымдылығын есептеудің екіұштылығының маңызды әдістемелік проблемаларына тап болуы мүмкін. CBAM реттеуіне жататын өнімдер тізімін кеңейту ЕО-тағы Жүйе операторы үшін өте қиын процесс болады.

Қазақстан Республикасы үшін ЕО елдері негізгі сауда әріптестері болып табылады, сондықтан біздің еліміздің сыртқы саудасының шамамен 30% - ы ЕО үлесіне тиесілі, ал Қазақстан Республикасының ЕО елдеріне экспорты 15,2 млрд АҚШ долларын құрайды. Сондықтан, CBAM тетігін іске қосу кезінде Қазақстан Республикасының экспортына, оның ішінде CBAM қолданысына жататын өнімдер тізбесін кеңейту мүмкіндіктерін ескере отырып, әсерін бағалау өте маңызды.

Осы есепте ЕО климаттық саясатының өзгерістерін ескере отырып, CBAM механизмінің негізгі тармақтарына шолу жасалды. Есепте CBAM-ның Дүниежүзілік сауда ұйымының нормаларына сәйкестігін талдау мысалы келтірілген, Қазақстан Республикасының экспортына әсерін бағалау орындалған және қазақстандық өндірушілер тарапынан жауап шараларының нұсқасы ұсынылған.

2. ЕО ның IV кезеңдегі реформасын талдау

2.1. ЕО ШСЖ даму кезеңдері

СВАМ механизмін кезең кезеңімен енгізу мәселелерін түсіну үшін ЕО-тың өзін дамыту тәжірибесін қарау қажет.

I кезең 2005 - 2007 жылдар.

ЕО ШСЖ бірінші кезеңі («ұшқыш» деп те аталады) 2005 жылдан 2007 жылға дейін өтті. Оның мақсаты механизмді іске қосу және нарық қатысушыларына Киото хаттамасының бірінші кезеңін (2008 - 2012) қарсаңында шектеу және сауда тәсілінің ерекшеліктерімен танысуға мүмкіндік беру болды.

I кезең қамтыды:

- Тек CO2 шығарындылары
- Салалар: Электр энергиясы (электр станцияларының шығарындылары)
- Энергияны көп қажет ететін салалар.

Өнеркәсіптік шығарындылардың алдын алу және бақылау жөніндегі директиваның қисынды жалғасы болып табылатын өте ірі өнеркәсіптік ластаушы заттардың аз санына назар аударылды. Алайда, ЕО ШСЖ мақсаттары үшін осы нарықтық механизмге қосу шегі отынның жылыту құнының 50 МВт-тан 20 МВт-қа дейін төмендетілді.

Шығарындылардың барлық дерлік төлемдері тегін берілді, эмиссияны бұзғаны үшін айыппұл €40/tCO2 мөлшерінде белгіленді.

I кезеңнің ерекшелігі ЕО-қа мүше мемлекеттердің дербес квота шектеулерін белгілеуі болды. Рәсім ЕО-қа мүше әрбір мемлекеттен әрбір өнеркәсіптік қондырғы үшін өзінің ұлттық бөлу жоспарын әзірлеуді және оны Еуропалық комиссияның бекітуіне ұсынуды талап етті. Шығарындылар туралы тарихи расталған деректер болмағандықтан, көптеген елдер бағалаулар негізінде шығарындыларға рұқсат берді. Оның үстіне, квоталарды есептеу кезінде елдер өз салаларының мүддесін қорғауға ұмтылды.

Әрбір ел өз кестесі бойынша және өз байланыс арналары арқылы деректерді шығарды, бұл 2006 жылғы 30 сәуірдегі есепті кезеңдегі деректерді бір уақытта орталықтан жүктеп алу арқылы нақты толық шығарындылар туралы деректер 2006 жылғы 15 мамырда, ЕО пресс-релиз арқылы шығарған кезде қолжетімді болды дегенді білдіреді. Дегенмен, елдер бойынша деректерді жариялау 2006 жылдың 25 сәуірінде басталды. 2006 жылдың 30 сәуіріне қарай бағалаулар елдер бойынша осы кезеңге шығарындыларға рұқсаттардың шамадан тыс бөлінуіне әкеліп соқтырғаны белгілі болды. ЕО ШСЖ бағасы әрбір жаңа деректерге құлдырау арқылы жауап берді.

Тегін квота көлемін бөлу белгілі болғаннан кейін, квота бағасы күрт төмендеді. Егер I кезеңнің басында бағалар орташа есеппен 20 еуро/т CO2 (ең көбі 30 еуро/Т CO2) болса, онда 2006 жылдың мамырында артық квоталар туралы мәліметтерді алғаннан кейін бағалар екі есеге жуық төмендеді (13 Еуро/т CO2 дейін). Бағаның төмендеуіне әсер еткен тағы бір фактор Еуропалық комиссияның Болашақ II кезеңде пайдалану үшін квоталарды сақтауға тыйым салу туралы мәлімдемесі болды. I кезеңнің қорытындысы бойынша нарықтық бағалар еуро-

цент деңгейіне дейін төмендеді, ал квоталардың артық болуы 150 миллионды құрады.

II кезең (2008 - 2012 жылдар).

ЕО ШСЖ II кезеңінің кезеңі Киото хаттамасының бірінші кезеңімен (2008-2012 жылдар) сәйкес келді, бұл әр елдің парниктік газдар шығарындыларының заңды түрде міндетті қысқартуларын орындау мүмкіндігін қамтамасыз ету үшін ЕО ШСЖ реттеуін жетілдіру қажеттілігін білдірді.

I кезеңмен салыстырғандағы инновациялар:

- квота лимиті 2005 жылғы деңгейден 6,5% - ға төмендетілді;
- қосымша парниктік газдарды қосу: бірнеше елдер азот қышқылын өндіру нәтижесінде пайда болатын азот оксидінің шығарындыларын қамтыды;
- секторлар тізімі кеңейтілді: авиациялық сектор 2012 жылы, бірақ тек ішкі еуропалық рейстерге арналған;
- ЕО-қа кірмейтін үш ел ЕО ШСЖ-не қосылды: Исландия, Лихтенштейн және Норвегия;
- тегін квота деңгейі 90% - ға дейін төмендеді, ал 10% аукционға шығарылды;
- шығарындыларды бұзғаны үшін айыппұл 100 евро/т CO2 дейін көтерілді;
- Clean Development Mechanism (CDM) және Joint Implementation (JI) шеңберінде іске асырылған офсеттік жобаларды есепке алуға 1,4 млрд тонна CO2 лимитін белгілей отырып рұқсат етілді;
- болашақ III кезеңде пайдалану үшін квоталарды сақтауға рұқсат етіледі;
- Еуропалық Комиссия сонымен қатар процедураны жеңілдету және ашықтықты енгізу үшін квоталарды бөлудің ұлттық жоспарлары үшін ұлттық деңгейдегі квоталарды анықтау әдістемесін шығарды[4].

Қабылданған шараларға қарамастан, механизмді жасаушылардың күш-жігері 2008 жылы экономикалық дағдарыстың басталуымен теңестірілді. Экономикалық дағдарыстан кейінгі өнеркәсіптік өндірістің құлдырауы белгіленген квота шегінің қайтадан шамадан тыс болуына әкелді. Квоталардың көптігі, өз кезегінде, бағаға сөзсіз төмендететін қысым жасады.

Квоталардың көптігіне Clean Development Mechanism (CDM) шеңберінде офсеттік жобаларды жүзеге асыру үшін арзанырақ жобаларды пайдалану да әсер етті. Бұл жобалар Ұлттық Климаттық шараларға қосымша болуы керек болса да, I және II кезеңдерде мұндай іс-шаралар ұлттық деңгейде өткізілмеді, ал шығарындыларға квоталар есебіне жобалардың CDM есебі белсенді қолданылды. Бұл ретте іске асырылып жатқан CDM жобаларының нәтижелілігі мен экологиялық тұрақтылығын қадағалау мүмкіндігіне, сондай-ақ олардың халықаралық климаттық мақсаттарға нақты ықпалына қатысты мәселелер көтерілді.

III кезең (2013 - 2020 жылдар)

[4] https://ec.europa.eu/clima/eu-action/eu-emissions-trading-system-eu-ets/development-eu-ets-2005-2020/national-allocation-plans_en

III кезеңнің басталуымен механизмнің жұмысын ұйымдастырудағы өзгерістер оның экономикалық күйзелістерге төзімді болуына және бүкіл ЕО-ның климаттық саясаты тұрғысынан тиімдірек болуына мүмкіндік береді.

I және II кезеңдермен салыстырғанда инновациялар мыналарды қамтыды:

- Орталықтандырылған саясат және есеп;
- ЕО квоталарының бірыңғай тізілімін құру (Union Registry);
- ЕО үшін бірыңғай квота лимитін белгілеу (ЕО-қа мүше елдерден квоталарды бөлудің ұлттық жоспарларын есептеу талап етілмейді);
- Тегін квоталар беру үшін ЕО бойынша бірыңғай ережелер мен салыстырмалы көрсеткіштер (бенчмарк). 52-ге жуық азық-түлік бенчмарктары өнімнің тоннасына бірлікпен белгіленді. Олар 2007-2008 жылдардағы сектордағы ең жақсы 10 өндірістің орташа мәні негізінде есептелген. Алайда, ЕО ШСЖ құрамына кіретін секторлардың өнеркәсіптік өндірісінің күрделілігі әрбір өнімге бенчмарк белгілеу мүмкін еместігін білдірді. Осыған байланысты жылу мен отынды пайдаланудың көміртегі сыйымдылығы туралы резервтік деректер немесе өнеркәсіптік қондырғылардың шығарындылар деңгейі туралы тарихи деректер пайдаланылды;
- Шығарындыларға квоталарды есептеуге арналған эталондар 2008 және 2009 жылдары секторлар мен кіші секторлардың жұмыс істеу көрсеткіштері негізінде III кезеңнің бүкіл қолданылу кезеңіне белгіленді. Осылайша, әр қондырғының қызметі туралы тарихи деректер эталонға көбейтілді, осылайша шығарындыларға квота деңгейін анықтауға болады. ЕО үшін жыл сайынғы квоталарды төмендетудің (Linear Reduction Factor ([LRF]) 1,74% деңгейінде бірыңғай сызықтық траекториясын белгілеу. Бұл ретте бұл төмендеу тоқтатылатын күн бойынша шектеулер белгіленбеген;
- Квоталарды бөлудің негізгі тетігі ретінде аукционды бекіту;
- ЕО-қа мүше елдерге, егер оны жаңарту қажет болса, электр энергетикасы үшін тегін квоталар беруге рұқсат етілді;
- NER 300 арнайы қоры арқылы парниктік газдарды сіңірудің инновациялық технологияларын (CCUS) және басқа да төмен көміртекті технологияларды қаржыландыруға арналған квоталарды сатудан түскен табысты пайдалану;
- Квота лимитін 2020 жылға қарай парниктік газдар шығарындыларын азайту мақсаттарымен келісу(1990 жылы 20%).

Алайда, I-II кезеңнен кейін олардың артық мөлшерін азайту мақсатында квоталардың жалпы санын жыл сайын төмендету жоспарына қарамастан, III кезеңді реттеуде ЕО-ның параллельді климаттық бастамаларының және оларды іске асыруға байланысты шығындардың әсері ескерілмеген. Сонымен, ЕК-ның климаттық мақсатқа қол жеткізудің (шығарындыларды азайтудың) белгіленген қағидатына сәйкес жаңартылатын энергия көздерін енгізу және энергия тиімділігі шараларын іске асыру да ең арзан тәсілмен қамтылды.

Жаңартылатын энергия көздері[5] жөніндегі Директива ЕО-тағы жаңартылатын энергия көздерінің үлесін 2020 жылға қарай 20% - ға дейін жеткізу

[5] The Renewable Energy Directive [RED]

мақсатын көздеді және энергия тиімділігі[6] жөніндегі директиваның мақсаты 2020 жылға қарай энергия тиімділігі көрсеткіштерін 20% - ға жақсарту болды.

Бұл ретте, осы екі шараны іске асыру парниктік газдар шығарындыларын 10% төмендетуге қол жеткізуге мүмкіндік береді деп болжанған болатын. Алайда, жаңартылатын энергия көздерін белсенді қолдау энергия тиімділігі жөніндегі шаралармен бірге олар парниктік газдар шығарындыларын (соның ішінде отын генерациясынесыстыру) ЕО ШСЖ[7] квоталарына деген сұраныстың төмендеуіне әсер еткеннен едәуір үлкен көлемде төмендетуге қол жеткізгенін білдірді. Сонымен қатар, ЕО-ның бұл шаралары ЕО-қа қатысушы елдердің басқа Климаттық бастамаларымен бірге нарықтың квоталармен толып кетуін қолдады, бұл ЕО ШСЖ-ның тұрақты баға сигналын қалыптастыра алмауына әкелді.

Сонымен қатар, экономикалық дағдарыстан кейін экономиканың әлсіз қалпына келуі квоталар әлі де шығарындылардан асып түсетіндігін білдірді.

ЕО ШСЖ механизмін қосымша баптау осы механизмнің тиімділігі мен тұрақтылығын арттыру үшін 2013 жылы бірден қажет болды, екі бағыт бойынша: квоталардың артық болуы мәселесін тез шешу және нарықты тұрақтандырудың ұзақ мерзімді тетігін құру:

- ЕО-тағы квоталардың артық болуы мәселесін тез шешу үшін олардың сұранысы мен ұсынысы әкімшілік тұрғыдан реттелді: осылайша 2013 жылы 900 млн. т CO2 көлеміндегі шығарындыларға квоталар аукционы жойылды, 2014 жылы квоталар лимиті 400 млн. т CO2 – ге, 2015 жылы –300 млн. т CO2-ге, ал 2016 жылы - 200 миллион тонна CO2 үшін;
- Нарықты ұзақ мерзімді тұрақтандыру үшін нарықты резервтермен тұрақтандыру тетігі (MSR)[8] ұсынылды, оның күшіне енуі 2019 жылдың 1 қаңтарына белгіленді. Тетікке сәйкес 2019 жылдан бастап айналымдағы шығарындыларға квота деңгейі 833 млн тоннадан асқан кезде CO2 12% аукционнан алынып, бір жылға резервке қойылды. Квоталар көлемі 400 млн т CO2 деңгейінен төмен төмендеген кезде Еуропалық Комиссия нарыққа аукционға арналған резервтен квоталар шығарды. Сонымен қатар, 2013 жылы сауда-саттық тоқтатылған 900 миллион квт сауда үшін нарыққа оралмады, бірақ резервке ауыстырылды.

Әкімшілік шараның нәтижесі айналыстағы квоталар көлемінің қысқаруы нәтижесінде бағаның өсуі болды (2.1-суретті қараңыз).

Сонымен қатар, электр энергетикасынан басқа секторларға тегін берілетін квоталар көлемін азайту және парниктік газдар шығарындыларын тиімдірек азайту үшін Еуропалық Комиссия секторараралық түзету коэффициентін (CSCF) белгіледі, бұл тегін квоталардың азырақ өзгеретін пайызы болып табылады және 2013-2020 жылдар[9] кезеңінің бүкіл кезеңіне квоталардың максималды квотадан төмен жалпы бөлінуін қамтамасыз етті. Сонымен, соңғы нұсқада 2013 жылы тегін квота деңгейі 89,2% құрады, ал 2020 жылы ол 78% деңгейіне дейін төмендеуі керек еді.

---

[6] The Energy Efficiency Directive (EED)

[7] Қараңыз https://www.ieta.org/resources/EU/IETA_overlapping_policies_with_the_EU_ETA.pdf ЖЭК директивасын іске асыру нәтижесінде 210 мтсо2 көлемінде квоталар талап етілмеді, ал энергия тиімділігі жөніндегі директиваны іске асыру нәтижесінде 515 МтCO2 көлемінде квоталар талап етілмеді.

[8] Нарықтық тұрақтылық резерві (MSR)

[9] Қараңыз 2003/87/ЕС директивасының 10А(5) бабы (ETS бойынша ЕО директивасы).

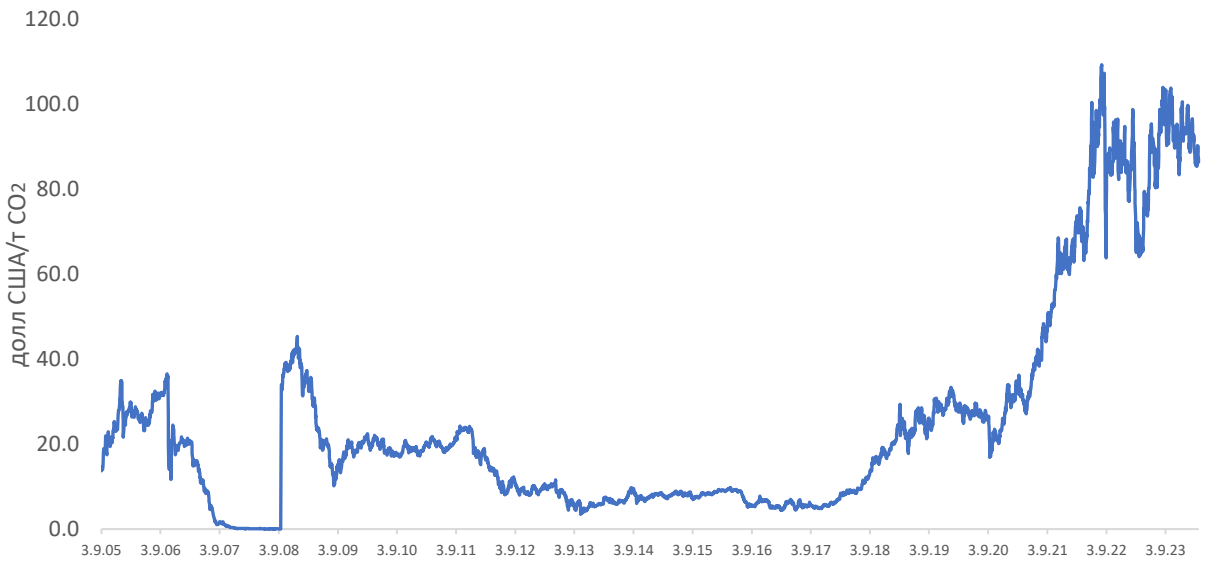

Сурет 2.1. ЕО ШСЖ квоталарының бағасы 2005 жылғы наурыз-2023 жылғы наурыз, АҚШ долл./ тонна CO2

ЕО-мен салыстырғанда халықаралық Климаттық саясаттың асимметриясына байланысты бәсекеге қабілеттілікті жоғалту қаупі қауіпті секторларды, көміртектің ағып кетуі деп аталатын секторларды, ЕО ШСЖ әрекетінен немесе экологиялық төлемдерден қосымша пайда[10] алу үшін дәлел болды.

2.2. ЕО ШСЖ негізгі элементтерін IV кезең (2030 жылға дейін) үшін түрлендіру

ЕО ШСЖ реформалау жөніндегі ұсыныс 2030 жылға қарай ЕО ШСЖ схемасына енгізілген секторлардың 2005 жылғы[11] көрсеткіштерімен салыстырғанда 2030 жылға қарай парниктік газдар шығарындыларын 1990 жылғы[12] деңгейден 55% төмендету мақсатына жету үшін 2030 жылға қарай парниктік газдар шығарындыларын 61% төмендету мақсатын белгіледі. Бұл теңіз көлігінсіз (61%-ға енгізілген) ЕО ШСЖ қатысушы секторлары шығарындыларды 56,5% - ға азайтуы керек екенін ескерсек, бұл өте өршіл мақсат, ал бұған дейін олар 2030 жылға қарай шығарындыларды 50% - ға дейін төмендетуді қамтамасыз етті.

- бұл мақсатқа жету квота көлемін төмендетудің неғұрлым өткір траекториясы және квота көлемін төмендетудің жылдық коэффициентін (linear reduction factor, LRF) бұрын белгіленген 2,2% орнына IV кезеңге 4,3% - ға дейін арттыру арқылы қамтамасыз етіледі.

[10] Carbon Market Watch есебіне сәйкес 2016 жылдың наурызында Еуропаның 19 елінің өнеркәсіптік компаниялары 2008-2014 жылдар аралығында қосымша 24 миллиард еуро табыс тапты, оның 8,1 миллиард еуросы – олар нарықта пайдаға сатқан қажеттіліктен тыс тегін шығарындылар квоталарын алу арқылы, 0,6 миллиард еуро – шетелде офсеттік жобаларды жүзеге асыру арқылы және 15,3 миллиард еуро соңғы тұтынушыларға квота бағаларын аудару арқылы миллиард еуро, ал олар тегін алды. Артық пайда табуда Болат, цемент, мұнай өңдеу және мұнай-химия компаниялары көшбасшы болды

[11] 2005 жыл-EU ETS әрекетінің басталуы

[12] 61% деңгейі теңіз көлігін қосуды ескере отырып белгіленген

- тегін квоталар үшін технологиялық прогрестің (және инновацияның) максималды деңгейін көрсететін эталондық коэффициент 2021 жылғы 1,6% - дан 2026 жылы 2,5% - ға дейін артады. Ең төменгі деңгей 0,2% деңгейінде қалады. Бұл ретте квоталарды тегін берудің шарты қызметті декарбонизациялау (төмен көміртекті технологияларды енгізу, электрлендіру) жөніндегі өнеркәсіптік қондырғылардың күш-жігері болып табылады. Энергия аудиті енгізіледі, оның ұсынымдары немесе парниктік газдар шығарындыларын қысқартуға әкелетін өзге де шаралар орындауға міндетті. Әйтпесе, бос квоталар көлемі 25% - ға қысқарады. Бұл ретте энергия аудитінің ұсынымдары 5 жылдан кешіктірмей инвестицияларды қайтарумен жобаларға сәйкес келуге тиіс.
- шекарадағы көміртекті теңестіру механизміне (CBAM) енгізілген ЕО ШСЖ секторларына жаңа режимге бейімделу үшін 10 жыл беріледі, содан кейін оларға квоталарды тегін беру тоқтатылады. Бұл секторларға тегін квоталар көлемі 2026 жылдан бастап жыл сайын 10% - ға төмендейді және 2035 жылға қарай 0-ге жетеді.
- Европалық комиссияның (ЕК) ұсынысы бойынша квоталарды Аукциондық сатудан түскен 100% түсім аз қамтылған отбасылар үшін тұрақты тұрғын үймен қамтамасыз етуді қоса алғанда, климатқа байланысты шараларға бағытталуы тиіс. III кезеңмен салыстыру үшін талап 50% деңгейінде болды, дегенмен статистика бойынша елдер 2013 жылдан бері Климаттық шараларға кірістің шамамен 78% жұмсады.
- бұл ретте энергияны көп қажет ететін индустриялар үшін көміртегі бағасына байланысты жанама шығыстарды өтеу схемаларын іске асыратын елдер өтемақы деңгейі және секторлар мен кіші секторлар бойынша өтемақылардың бөлінуі туралы қолжетімді нысанда есеп беруге міндетті. Бұл квоталарды сатудан түскен кірістің көп бөлігін елдер жанама қолдау шараларына бағыттайтындығына байланысты.
- жан басына шаққандағы ЖІӨ ЕО бойынша орташа 65% - дан төмен деңгейде болған елдердің қажеттіліктері үшін жаңғырту қоры 2016-2018 жылдары квоталар лимитінің 2,5% мөлшерінде квоталарды Аукциондық сатудан түсетін қосымша түсіммен толықтырылуда. "Fit for 55" шаралар пакетіне қол жеткізу үшін жылына 300 млрд еуро қосымша инвестиция қажет болады, бұл инвестициялардың айтарлықтай өсуін болжайды. Бұл ретте Қор қаражатын қатты қазбалы отындарды ғана емес, кез келген қазбалы отындарды қолдауға бағыттауға болмайды. Бұл газды декарбонизация мақсатында транзиттік отын ретінде пайдалану қарастырылмағанын білдіреді.
- Инновациялық қордың көлемі де 50 миллион квотамен ұлғаяды. Сонымен қатар, 150 миллион квотадан түскен қаражат жер үсті көлігі мен ғимараттарға арналған. Енді CBAM секторларына тегін берілмейтін, бірақ аукционда сатылатын тегін квоталардан түскен табыс та осы Қорға жіберіледі.

- квоталар көлемінің бір бөлігін (24%) резервке беру есебінен ЕО-ның нарықтық тұрақтылық резервінің (резервінің)[13] тетігі әрекет етеді. Бұл ретте нарықтық тұрақтылық резервінің жұмыс істеуінде маңызды рөл атқаратын TNAC индикаторы[14], есептеледі және жарияланады. Ол квоталардың резервке алынғанын немесе босатылғанын анықтайды. Осылайша, егер tnac 833 миллион тонна CO2 шегінен асып кетсе, квоталардың қол жетімді көлемінің 24% резервке орналастырылады. Егер TNAC индикаторы 400 миллион тонна CO2 шегінен төмен түссе, резервтен квоталардың бір бөлігі аукционға қойылады.
- ЕО ШСЖ реттеудің жаңа секторларына теңіз көлігі (2024 жылдан бастап квоталарды біртіндеп өтеу міндеттемесімен және 2026 жылдан бастап квоталарды 100% өтеумен), сондай-ақ жер үсті көлігі мен ғимараттар кіреді. Соңғылары үшін тегін квоталарсыз, бірақ квоталар бағасының лимитімен, квоталарды төмендетудің жалпы траекториясымен, 2027 жылдан бастап резервтермен нарықты тұрақтандыру тетігімен ЕО-ның жеке ШСЖ құрылады.

ЕО-ның жаңа климаттық мақсаттары-2050 жылға қарай заңды түрде бекітілген көміртегі бейтараптығы:

- ЕО-ның таза парниктік газдар шығарындыларын (парниктік газдарды сіңіруді шегергеннен кейінгі шығарындылар) 1990 жылғы деңгейден 55% - ға және 2005 жылғы деңгейден 2030 жылға қарай ЕО-ның 61% - ға төмендету.
- ЕО энергия балансындағы ЖЭК үлесін 38-40% дейін ұлғайту;
- Энергия тиімділігін 32,5% арттыру;
- 2023-2026 жылдар ішінде жер үсті, теңіз көлігі мен ғимараттарды ЕО-ның жекелеген ШСЖ-на қосу;
- Өнеркәсіпке арналған CCD (carbon contracts for difference) айырмашылығына арналған көміртегі келісімшарттары. Көміртекті айырмашылық келісімшарттары мемлекеттік органның парниктік газдар шығарындыларын азайту жобаларының инвесторларымен ұзақ мерзімді келісімшарттар жасайтындығын білдіреді, сондықтан егер келісімшарттың бағасы маңызды болса, онда үкімет инвесторға баға айырмашылығын өтейді.

2021 жылы квота лимитін 2,2% төмендету траекториясы, директива бекітілгеннен кейін-жылына 4,2%:

- Тегін квоталар беру көлемін қысқарту;
- Көміртекті ағып кетуге жататын ЕО ШСЖ секторларында - CBAM - ға бейімделуге 10 жыл-жылына аукционға 10%. 2035 жылдан бастап-олар үшін тегін квоталар болмайды және CBAM тетігін толық кеңейтуге қол жеткізіледі деп жоспарлануда;
- Технологиялық прогресті есепке алу коэффициенті: тегін квоталар үшін эталондар 2021-2025 жылдары 0,2%- 1,6% және 2026 жылдан бастап 0,2% - 2,5% деңгейлерінде белгіленеді;
- Декарбонизация іс – шараларын іске асыру (жаңа технологияларды енгізу) - тегін квоталар беру шарттары. Әйтпесе, көлем 25% - ға азаяды.

[13] Market Stability Reserve (MSR)
[14] total number of allowances in circulation (айналыстағы рұқсаттардың жалпы саны)

- Квоталардың 57% - ы аукционға қойылады. Офсеттік жобалар қарастырылмаған; квоталарды депозитке салу (Banking).
- Аукциондық кірістің 100%-ы климаттық мақсаттарға жұмсалады.

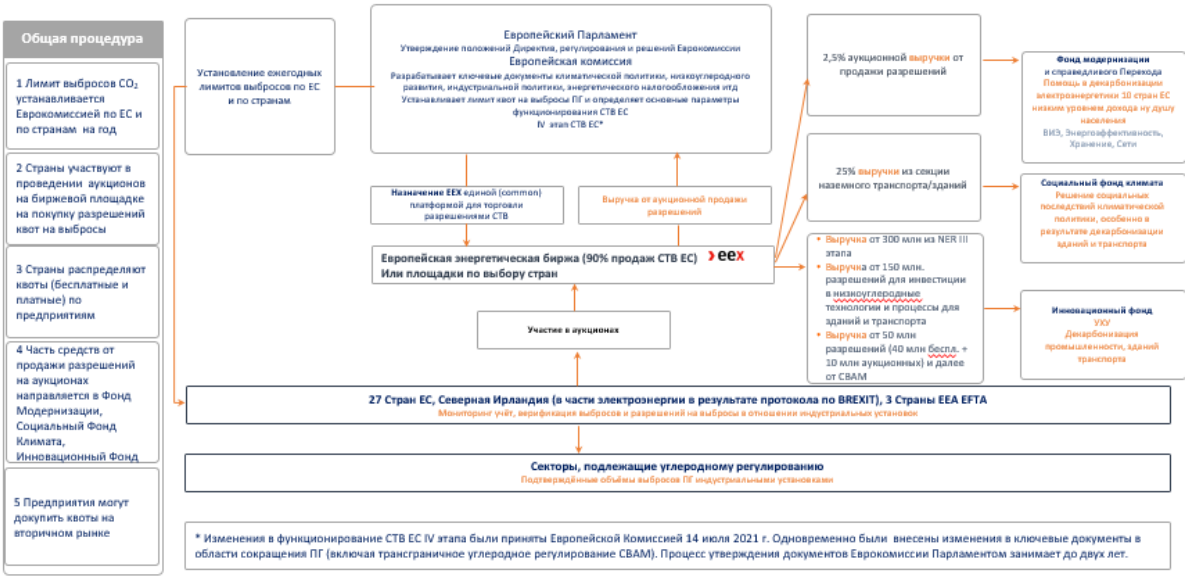

Сурет 2.2. ЕО-тағы парниктік газдар шығарындыларына квота саудасының схемасы

Резерв тетігі-2030 жылға дейін айналымдағы 1096 млн квотадан асқан кезде 24% резервке көшіру. Жоғарғы шекті 833 млн т CO2, бірақ 1096 млн т CO2 дейін резервке айырмашылық бар. Ең төменгі шекті көлем-400 миллион тонна CO2. Қазба отын станцияларының жабылуы басқа секторлар үшін квоталарды босатуды білдірмейді.

Жаңа қатысушыларға арналған резервтік қор (NER) – III кезеңнен 200 млн квота. MSR-ді іске қосудың жоғарғы шегі-833 миллион тонна CO2. Төменгі шегі 400 миллион тонна CO2. Буфер-833 миллион тоннадан асқанда CO2, бірақ 1096 миллион тоннаға дейін CO2 квоталар, айырмашылық сақталады. 1096 миллион тоннадан асқан кезде CO2 айналымдағы квоталардың жалпы санының (TNAC) 24% - деп депозитке салу.

Инновациялық қор (NER 300 орнына[15]) – 2020 жылдан бастап Қордың көлемі ұлғайып келеді, басты назар жер үсті көлігі мен ғимараттарды, сондай-ақ өнеркәсіпті декарбонизациялау. Активтер ner III ner 300 кезеңінен 300 млн. Көлік ғимараттары үшін төмен көміртекті технологиялар мен процестерге инвестиция салу үшін 150 миллион квотадан түсетін түсім 50 миллион квотадан (40 миллион тегін+ 10 миллион аукцион) және одан әрі CBAM. Саланы декарбонизациялау үшін айырмашылық келісімшарттары (CCUS).

[15] NER300 — бұл Европалық комиссия, Европалық инвестициялық банк және мүше мемлекеттер бірлесіп басқаратын қаржы құралы, өйткені 2009/29/ЕС шығарындыларына квота саудасы туралы қайта қаралған директиваның 10(а) 8-бабында 300 миллион резервтеу туралы ереже бар. квота (бір тонна көмірқышқыл газын шығару құқығы) Европалық схеманың жаңа мүшелерінің резервінде жаңартылатын энергия көздерінің инновациялық технологияларын субсидиялау және көміртекті алу және сақтау (CCS).

2018-19 жылдары ЕО бойынша ЖІӨ орташа деңгейден 65% - ға төмен, қазба отындарының кез келген түрін қолдаусыз елдер энергетикасының энергияға ауысуы үшін жаңғырту қоры; қорға бөлінулер саудаға квоталар лимитінен + әділ ауысудан 2,5% - ға ұлғайтылды.

ЕО квоталары аукционынан түсетін түсімнің 2,5% - ы жан басына шаққандағы ЖІӨ 2016-2018 жылдары ЕО бойынша 2030 жылға дейінгі орташа 65% - дан төмен ЕО елдерінің электр энергетикасының энергия ауысуын қаржыландыру үшін қорға аударылады. ЕО үшін басым бағыттарға инвестициялардың 80% - ы (энергия тиімділігіне аукциондық кірістің Min 20% - ы, энергия тиімділігі мәселелерін шешу).

Әлеуметтік климат қоры, Климаттық саясатқа және парниктік газдарды реттеу жүйесіне жаңа секторларды енгізуге байланысты әлеуметтік жобалар үшін. Қайта даярлауды, қоныс аударуды қоса алғанда, ғимараттар мен көлікті қосудың әлеуметтік салдарын шешу үшін. Жер үсті көлігі/ғимараттар секторынан квоталарды сатудан түскен түсімнің 25% - зд ғимараттардың энергия тиімділігіне, жылумен жабдықтау мәселелеріне, электромобильдерге бағыттау көзделіп отыр.

2.3. ЕО-та көміртегі саясатын дамыту жоспарлары

ЕО елдерінің шығарындыларын сату жүйесі (ЕО ШСЖ) әлемдегі алғашқы халықаралық шығарындылар саудасының схемасы және ЕО-ның Климаттың өзгеруіне қарсы саясатының негізі болып табылады. Жүйе экономиканың реттелетін секторларындағы өнеркәсіптік қондырғылар өндіре алатын парниктік газдар шығарындыларының мөлшеріне шектеу қояды. Шығарындыларға рұқсаттар (квоталар) ЕО ШСЖ сауда нарығында сатып алынуы керек, дегенмен көміртектің ағып кету қаупін болдырмау үшін (өндірістерді көміртекті реттеусіз елдерге тасымалдау) қондырғылар арасында белгілі бір тегін квоталар бөлінеді. Квоталарды тегін бөлу көміртектің ағып кету қаупін азайтады, бірақ сонымен бірге ЕО елдерінде және шетелде жасыл өндіріске инвестиция салуға ынталандыруды әлсіретеді.

ЕО ШСЖ шеңберінде 2030 жылға қарай шығарындылар 2005 жылмен салыстырғанда 62% - ға қысқартылуы тиіс. Қысқарту мақсатына қол жеткізу үшін ЕО бойынша квоталар санын 2024 жылы 90 млн т СО2 - экв - қа және 2026 жылы 27 млн т СО2-экв-қа біржолғы қысқарту квоталардың жыл сайынғы қысқаруымен ұштастыра отырып жүргізілетін болады:

- 2024 жылдан 2027 жылға дейінгі кезеңде 4,3% - ға.
- 2028 жылдан 2030 жылға дейін 4,4% - ға.

ЕО ШСЖ дамуы тегін квоталар беруді біртіндеп жоюмен қатар жүретін болады.

Кесте 2.1. ЕО ШСЖ квоталарын тегін беру көлемін азайту

Жыл	2026 г	2027 г	2028 г	2029 г	2030 г	2031 г	2032 г	2033 г	2034 г
Төмендеу үлесі	2,5%	5%	10%	22,5%	48,5%	61%	73,5%	86%	100%

Теңіз көлігі шығарындыларын реттеу.

Теңіз көлігінен, әсіресе жалпы сыйымдылығы 5000 тоннадан асатын ірі кемелерден CO2 шығарындыларын қамту үшін ЕО ШСЖ реттелетін салаларына теңіз көлігін қосу жоспарлануда. Реттеу ЕО ішіндегі рейстердің барлық шығарындыларына және ЕО-тан тыс рейстердің шығарындыларының 50% - на, сондай-ақ кемелер ЕО порттарындағы айлақта тұрған кезде пайда болатын барлық шығарындыларға қолданылады. Теңіз көлігінің шығарындыларына басқа секторлар сияқты ережелер қолданылады. ЕО кеңейтілген ШСЖ энергия тиімділігі мен төмен көміртекті технологияларды ынталандыру және балама және дәстүрлі теңіз отындары арасындағы баға айырмашылығын азайту мақсатында теңіз шығарындыларының шамамен үштен екісін қамтиды.

Квоталарды сатып алу туралы талап 2023-2025 жылдар ішінде біртіндеп енгізілетін болады (2023 жылға тексерілген шығарындылардың 20% - ы, 2024 жылға 45% - ы, 2025 жылға 70% - ы және 2026 жылдан бастап 100% - ы). ЕО-ның айыппұлдар туралы жалпы ережелерінен басқа, егер кеме қатынасы компаниясы екі немесе одан да көп дәйекті есепті кезең ішінде жеткілікті квота бермесе, кемелерге портқа кіруден бас тартылуы мүмкін.

MRV регламентіне[16] кеме қатынасы компаниялары деңгейінде шығарындылар туралы жиынтық деректерді ұсынуға және регламенттің қолданысына жататын кемелер үшін мониторинг жоспарларына қатысты түзетулер енгізілетін болады.

Автокөлік пен ғимараттардың шығарындыларын реттеуді енгізу.

2025 жылдан бастап ЕО-та автомобиль көлігі мен ғимараттарға квоталарды бөлу үшін шығарындыларға квота саудасының жеке дербес жүйесі (ШСЖ II) құрылады, ал реттелетін субъектілер кеңестің (ЕО) 2020/262 директивасының акциздік жинау жүйесіне сәйкес мониторинг және есеп беру жүйесі бар отын дистрибьюторлары болады.

Бірте-бірте тегін квоталар көлемі 2030 жылы шығарындылардың 43% - ға қысқаруына қол жеткізу үшін бірте-бірте азаяды, сәйкесінше сызықтық қысқару коэффициенті бар сектор үшін 2005 жылғы деңгеймен салыстырғанда.

Реттелетін ұйымдарда парниктік газдар шығарындыларына рұқсат болуы керек және 2024 жылдан бастап нарықта орналастырылған отын мөлшері туралы есеп беруі керек. Барлық квоталар аукционға шығарылады және олардың ешқайсысы тегін берілмейді.

ЕО елдерінің ұлттық саясаты осы секторлардың төмен көміртекті дамуында рөл атқаруын жалғастыру үшін жол көлігі және құрылыс секторлары әлі де күш-жігерді бөлу ережесіне[17] енгізілетін болады.

---

[16] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32015R0757&from=EL

[17] https://climate.ec.europa.eu/eu-action/effort-sharing-member-states-emission-targets/effort-sharing-2021-2030-targets-and-flexibilities_en#:~:text=The%20Effort%20Sharing%20Regulation%20establishes,agriculture%2C%20small%20industry%20and%20waste

Алайда, егер энергия бағалары өте жоғары болса, II ШСЖ азаматтарды қорғау үшін 2028 жылға дейін кейінге қалдырылуы мүмкін. Сонымен қатар, II ШСЖ квоталарының бағасы 45 еуродан аспайтынына кепілдік беретін баға тұрақтылығының жаңа тетігі құрылады, ол үшін бағаны тұрақтандыру үшін квоталардың арнайы резерві құрылады.

ЕО-ның көміртегі саясатындағы өзгерістер 2.3-суретте көрсетілген.

<table>
<tr><th colspan="2"></th><th>2023</th><th>2024</th><th>2025</th><th>2026</th><th>2027 - 2029</th><th>2030-2033</th><th>2034</th></tr>
<tr><td rowspan="3">EU ETS I</td><td>Морской транспорт</td><td>MRV*</td><td colspan="2">Необходимость покупки квот (через аукционы)</td><td colspan="4">Переход к полной покупке квот через аукционы</td></tr>
<tr><td>Авиационный транспорт</td><td colspan="3"></td><td colspan="4">Отмена бесплатных квот. Покупка квот через аукционы</td></tr>
<tr><td>Регулируемые отрасли</td><td colspan="3"></td><td colspan="3">Поэтапный отказ от свободного отраслевого распределения</td><td>Полный отказ</td></tr>
<tr><td colspan="2">CBAM</td><td colspan="3">MRV*</td><td>Введение платы</td><td colspan="3"></td><td>Полный охват</td></tr>
<tr><td colspan="2" rowspan="2">EU ETS II</td><td></td><td></td><td></td><td>Торговля квотами с ограничением цены</td><td></td><td></td><td>Решение о снятии ограничения</td><td></td></tr>
<tr><td></td><td></td><td>Запуск СКФ</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
</table>

Сурет 2.3. ЕО-ның көміртегі саясатын дамыту жоспарларының схемалық көрінісі

*Ескерту: * measurement, reporting and verification (MRV) - өлшеу, есеп беру және тексеру.*

3. ЕО өнеркәсіптік саясаты және көміртекті реттеу

ЕО-ның CBAM - әзірлеу кезінде қамтылуы тиіс материалдардың/секторлардың түрін ғана емес, сонымен қатар өнім өндіру тізбегіндегі элементтердің қамту тереңдігін де анықтау қажет болды.

Еуропалық Комиссия заң шығарушылары CBAM бойынша өз шешімін келесі параметрлерге негіздеді:

- ЕО ШСЖ-ға қосылуы;
- Жинақталған шығарындылардың мөлшері;
- ЕО ШСЖ ЕО 2003/87/ЕО директивасының анықтамасына сәйкес көміртектің айтарлықтай ағып кету қаупі;

Өнімді бағалаудың техникалық және әкімшілік мүмкіндіктері арасындағы теңгерімді табу:

- Өнімді оңай анықтауға болады, ол қолданыстағы анықтамаға және CN кедендік кодтарына сәйкес келеді;
- Көміртегі ізіндегі анықтамалық (базалық) мәндерді, шығарындыларды анықтау үшін жеткілікті ақпарат бар.

Бұл ретте CBAM ДСҰ және халықаралық өнеркәсіптік топтар тарапынан әлі де көптеген шағымдар мен сұрақтар туғызатын, әлі де іске қосылған механизм емес екенін есте ұстаған жөн.

Алюминийдің қосылуы болат қосылғандықтан және екі өнім де белгілі бір түпкілікті пайдалану кезінде бір-бірімен бәсекелесе алатындықтан ғана емес, сонымен қатар бастапқыда ЕО болашақта жанама шығарындыларды қосуды[18] да қарастырғандықтан болды. Алюминий мен болат CBAM регламентіне 2-қосымшаға енгенше, яғни оларға жанама шығарындыларды қосу талабы қолданылмайды.

Жанама шығарындылар алюминийден жасалған өнімдерді өндірудегі шығарындылардың айтарлықтай үлесін құрайды.

Бұл ретте алюминий секторында күрделі өндірістік-өткізу тізбектері болады. Сондықтан, CBAM регламентіне IV қосымшада өндіріс процесінде тұтынылатын бастапқы материалдардың (прекурсорлардың) кіріктірілген шығарындыларына байланысты шығарындыларға сілтеме жасалған кезде. Өндіріс процесінің жүйелік шекараларына қатысы бар ретінде тізімделген бастапқы материалдар (прекурсорлар) ғана қарастырылуы керек.

Бұл CBAM -ға енгізілген әрбір түпкілікті тауардың тікелей шығарындыларын және түпкілікті тауарды өндіру үшін пайдаланылған басқа тауарлардың тікелей шығарындыларын білдіреді деп болжанады (түсініктеме болмаған жағдайда). Осылайша, біз өндірілген тауардың да, бастапқы тауардың да тікелей шығарындылары туралы айтып отырмыз. Соңғысы үшін өндіріс шекаралары түсіндіруді қажет етеді. Алайда, бастапқы тауарлар мен материалдар қалай және нақты нені білдіреді. Сонымен, кешенді өнімді өндіруде "бастапқы материалдарды тұтыну" термині түпкілікті өнімді өндіру үшін бастапқы материалдың толық жойылмауын және олардың соңғы өнімде өзгертілген түрде болуын білдіруі

[18] 2020-21жж- Климаттың өзгеруі және тұрақты даму (ERCST) дөңгелек үстелінің материалдарын қараңыз.

мүмкін. Тиісінше, CBAM регламентінің IV қосымшасына сәйкес, мұндай бастапқы материалдар мен отын (input material and fuels) құрамында көміртегі ізі бар.

2026 жылы өтпелі кезең аяқталғаннан кейін Еуропалық Комиссия секторларды қамтуды да, өндірістік тізбек кезеңдеріндегі шығарындыларды есепке алу тереңдігін де қайта қарауы керек, яғни 2-қосымшадағы тауарлардың бір бөлігі одан шығарылуы мүмкін.

CBAM тек өндіріске немесе кейбір алюминий өнімдеріне қолданылса да, өнімнің құндылық тізбегіндегі тізбекті реакцияның әсері айтарлықтай болуы мүмкін. Басқаша айтқанда, CBAM-ды тек бастапқы алюминийге қолдану өндірушілердің тізбектегі шығындарының жоғарылауына әкеледі немесе өндірісті Еуропадан тыс жерлерге жылжытуға немесе құн тізбегінің келесі кезеңінде өнім импортының өсуіне ықпал етеді.

Жоғарыда айтылғандай, алюминий секторында жартылай фабрикаттар саудасы (semi-finished) үлкен маңызға ие күрделі өндіріс және сату тізбектері бар. Сонымен қатар, ЕО-ның алюминий өнеркәсібі негізінен бастапқы алюминийдің импортына тәуелді, ал ЕО-ның алюминий құймаларының импортына тәуелділігі 50% - ға жақындады (2020 жылға сәйкес).

Негізінен, CBAM -ды тек бастапқы материалдарға қолдану көміртектің ағып кету қаупін құн тізбегінен төмен түсіреді. Бұл, атап айтқанда, бастапқы материалдың жоғары үлесі бар жартылай фабрикаттар өндіретін секторларды сезінеді деп күтілуде және өңдеу тегіс илемдеу және экструдталған алюминий өнімдері сияқты шектеулі қосымша құнға әкеледі. Бұл кейінгі секторлар тізбектегі ұқсас тауарларды импорттаудан алынатын CBAM-мен қорғалады.

Алайда, көміртектің ағып кету қаупі құн тізбегіндегі төмен қозғалыспен тауардың құнымен салыстырғанда көміртегі шығындары шамалы болатын деңгейге дейін төмендейтінін, содан кейін тауарлар тек баға бойынша ғана бәсекелеспейтінін атап өткен жөн.

Бұл сонымен қатар CBAM реттеуге жатпайтын өңделген тауарлар импорттаушыға ЕО-та бәсекелесуге мүмкіндік беретінін білдіреді. Алайда, егер ЕО-тағы жартылай фабрикаттар өндірушісі импорттың бәсекеге қабілеттілігінен айырылса, оларға бастапқы алюминийге деген сұраныс азаяды, бұл шикізат өндіру мен өндіріс қызметіне қауіп төндіреді.

Әрине, экспорттаушы елдер өздерінің алюминий өнімдерінің ұсынысын CBAM тізіміне енбейтіндей етіп бейімдей алады немесе CBAM -нан тыс жерде басқа кедендік кодтарды тағайындау үшін өнімді өзгерте алады.

4. CBAM регламентінің тармақтарын талдау

2023 жылдың 10 мамырында Еуропалық парламент 2023 жылдың 1 қазанынан бастап күшіне енетін CBAM Ережесін қабылдады.

ЕО экономикасына көміртегі саясатының әсер ету деңгейін төмендету бөлігінде импорттық және еуропалық өнімдер үшін парниктік газдар квоталарын сатып алу шығындарын теңестіру қажет, CBAM импорттаушылардан парниктік газдар шығарындыларын көміртегі бағасымен өтеуді талап ете отырып, ЕО ШСЖ бағаларын көрсетуі керек (парниктік газдар шығарындыларына квоталар) ЕО ШСЖ сауда-саттығының орташа бағасына тең, ЕО-қа өнім импорты алдындағы аптаның қорытындысы бойынша қалыптасқан.

Регламентте мыналар атап өтіледі:

« (23) көміртектің ағып кетуіне жол бермеу шарасы ретінде өзінің тиімділігін сақтау үшін CBAM ЕО ШСЖ бағасын дәл көрсетуі керек. ЕО ШСЖ нарығында нарыққа шығарылған квоталардың бағасы аукциондар арқылы анықталса, CBAM сертификаттарының бағасы апта сайын есептелген орташа мәндер арқылы осындай аукциондардың бағасын ақылға қонымды түрде көрсетуі керек».

CBAM таратылатын өнімдер CBAM -ға I Қосымшада біріктірілген номенклатура (CN) кодтарымен тізімделген және цемент, электр энергиясы, тыңайтқыштар, темір, болат, шойын, алюминий, сутегі және олардан жасалған бұйымдардың бір бөлігін өндіру секторларына жатады. Бұрын CBAM жобасы өнімдердің кеңейтілген тізімін қамтығанын атап өткен жөн, алайда Регламенттің қабылданған нұсқасында өнімдер тізімі азайтылып, атап өтілді:

« (34) атап айтқанда, органикалық химиялық заттар осы Регламентті қабылдау кезінде осындай импортталатын тауарлардың кіріктірілген шығарындыларын нақты анықтауға мүмкіндік бермейтін техникалық шектеулерге байланысты осы Регламентті қолдану саласына енгізілмеуі тиіс. Бұл тауарлар үшін ЕО ШСЖ сәйкес қолданылатын бенчмарк жеке импортталатын тауарларға салынған шығарындыларды біржақты бөлуге мүмкіндік бермейтін базалық параметр болып табылады. Органикалық химиялық заттардың мақсатты таралуы көбірек деректер мен талдауды қажет етеді».

Қайта қаралған ЕО ШСЖ сәйкес, барлық секторлар үшін тегін квоталар саны уақыт өте азаяды, бұл ЕО-ның өршіл климаттық мақсаттарына жетуге барынша әсер етеді. Сонымен қатар, CBAM-ға 1-қосымшаның өнімдерін шығаратын ЕО өнеркәсіп секторлары үшін (үшінші елдерден импортты реттеуге жататын) тегін квоталар 2026 жылдан бастап біртіндеп жойылады, өйткені CBAM -ға қаржылық түзету кестеге сәйкес кезең-кезеңімен енгізіледі. Алайда, бұрын айтылғандай, регламентке 1-қосымшаның тізімін кеңейту өнімнің көміртегі сыйымдылығын есептеудің әдіснамалық қиындықтарына және деректердің жетіспеушілігі проблемасына тап болуы мүмкін.

CBAM ережесі ЕО-қа импортталатын өнімдердегі парниктік газдар шығарындыларын қамтитын сертификаттар жүйесіне негізделген. Алайда, CBAM кейбір шектеулі салаларда ШСЖ-дан ерекшеленеді, әсіресе бұл «шектеу және сауда» жүйесі емес.

Регламентте «(24) осы Регламент импорттаушыларға қолжетімді СВАМ сертификаттарының санын шектеуге арналмаған; егер импорттаушылар СВАМ сертификаттарын тасымалдай және сата алса, бұл мүмкіндік СВАМ сертификаттарының бағасы бұдан былай ЕО ШСЖ бағасының эволюциясын көрсетпейтін жағдайларға әкелуі мүмкін».

ЕО кәсіпорындары мен ЕО-қа кірмейтін елдер үшін тең жағдайларды қамтамасыз ету үшін және 2026 жылы толық СВАМ режимі іске қосылғаннан кейін, жүйе ЕО-ның қайта қаралған ШСЖ ескере отырып түзетіледі, атап айтқанда, СВАМ қамтитын секторларда қолжетімді тегін квоталарды қысқартуға қатысты. Бұл СВАМ қамтылған тауарларға осы тауарларды өндіру секторларына бөлінген тегін берілетін квоталар көлемінің азаюына біртіндеп және тікелей пропорционалды түрде қолданыла бастайтынын білдіреді. 2035 жылға дейін квоталарды тегін ішінара бөлу күшінде болады, СВАМ регламенті ЕО ШСЖ шеңберінде тегін квоталар қолданылмайтын шығарындылар бөлігіне ғана қолданылады, осылайша ЕО өндірушілерімен салыстырғанда импорттаушыларға бейтарап көзқарасты қамтамасыз етеді.

СВАМ мақсаттары.

"Көміртегі шығарындыларын шекаралық түзету механизмін құру бастамасы ("СВАМ")"Fit for 55" заңнамалық пакетінің бөлігі болып табылады. СВАМ Париж келісіміне сәйкес 2050 жылдан кешіктірмей Климаттық бейтараптық мақсатына жету үшін және Одақтың (ЕО) Климаттық амбициясының жоғарылауынан туындайтын көміртектің ағып кету қаупін жою арқылы ЕО құралдарының маңызды элементі болуы керек".

Ережеге сәйкес, СВАМ -ның негізгі міндеті-көміртектің ағып кету қаупін болдырмау және парниктік газдар квоталарын (ЕО ШСЖ) саудалау механизмін қолдау арқылы көміртекті бейтараптыққа жету үшін ЕО-ның өршіл Климаттық мақсаттарының тұтастығын сақтау.

ЕО өзінің Климаттық амбициясын арттыратындықтан ЕО-қа кірмейтін елдер Климаттық саясатты азырақ ұстанатын болса, ЕО компаниялары көміртекті көп қажет ететін өндірісті шетелге ("көміртектің ағуы") жылжытуы мүмкін деген қауіп бар. Сонымен қатар, басқа елдерден көміртекті көп қажет ететін импорт ЕО өнімдерінесыстыруы мүмкін және осылайша ЕО-ның шығарындыларды азайту жөніндегі күш-жігерін теңестіреді, бұл жаһандық шығарындылардың көбеюіне әкеледі. СВАМ механизмі ЕО өнімдері мен импорт арасындағы парниктік газдар шығарындыларының бағасын теңестіру арқылы "көміртектің ағып кету" қаупін жоюға бағытталған;

СВАМ механизмі ЕО-тағы барлық парниктік газдар шығарындыларының шамамен 40% - регулиру реттейтін еуропалық квоталық сауда схемасымен (ЕО ШСЖ) тығыз байланысты. ЕО ШСЖ шеңберіндегі көміртектің жоғары бағасы көміртектің "ағып кету" қаупін тудыратындықтан, ЕО СВАМ ұсынған ЕО ШСЖ директивасын (2003/87/ЕС директивасы) толықтырады және көміртекті көп қажет ететін бірқатар өндірістер үшін ЕО ШСЖ шеңберінде қолданылатын көміртектің ағып кету қаупінің алдын алудың негізгі шарасы ретінде квоталарды тегін бөлу

механизмін біртіндеп ауыстырады. 2026 жылға дейінгі өтпелі кезеңде CBAM 2035 жылы квоталарды тегін бөлу толығымен тоқтатылғанға дейін тегін квоталармен қамтылмаған шығарындылардың үлесіне ғана қолданылады.

Импорттық және еуропалық өнімдерге арналған парниктік газдар шығарындыларына квоталарды сатып алу шығындарын теңестіру үшін CBAM механизмі импорттаушылардан парниктік газдар шығарындыларының өтемақысын ЕО-қа өнім импорты алдындағы аптаның қорытындысы бойынша қалыптасқан ЕО ШСЖ-дағы сауда-саттықтың орташа бағасына баламалы парниктік газдар шығарындыларының бағасы бойынша талап ете отырып, ЕО ШСЖ бағаларын көрсетеді.

CBAM декларативті жүйе екенін ескеру маңызды. CBAM (CBAM регламентіне I қосымша) қолданысына жататын тауарлардың импортын ЕО-та "өз атынан еркін айналымға шығару үшін кедендік декларация тапсыратын тұлға немесе оның атына осындай декларация орналастырылған адам" ретінде айқындалатын "уәкілетті декларант"(экспорттаушы немесе оның өкілі) ғана жүзеге асыра алады. Орталықтандырылмаған тәсілге сәйкес декларанттарды өнім әкелінетін ЕО-қа мүше елдердің уәкілетті Ұлттық органдары аккредиттейді.

CBAM жүйесі келесідей таралады:

- 2026 жылдан бастап ЕО-қа тауарларды импорттаушылар (I қосымшаның тізімінен) егер тауарлар ЕО-тағы парниктік газдар шығарындыларына баға белгілеу ережелеріне сәйкес өндірілген болса, төленетін көміртегі бағасына сәйкес келетін көміртегі сертификаттарын сатып алады.
- егер үшінші елдердің өндірушісі үшінші елде импортталатын тауарларды өндіруде пайдаланылған көміртегі үшін көміртегі бағасы төленгенін көрсете алса, онда тиісті шығындар CBAM талаптары шеңберінде қажетті сертификаттарды сатып алу көлемінен толығымен шегерілуі мүмкін.

CBAM регламентінің баптарына сәйкес:

ЕО-қа мүше мемлекеттегі кез келген импорттаушы тауарларды одақтың кедендік аумағына әкелмес бұрын CBAM ("рұқсат беру туралы өтініш") уәкілетті декларант мәртебесін алуға өтінім беруі тиіс. Рұқсат беру туралы өтініш CBAM тізілімі арқылы беріледі. (5-бапты қараңыз). Кеден органдары CBAM уәкілетті декларантынан басқа кез келген адамның тауарларды әкелуіне рұқсат бермеуі керек. (25-бапты қараңыз).

CBAM таралатын өнімдер біріктірілген номенклатура (CN) кодтарын көрсете отырып, CBAM регламентінің I қосымшасында келтірілген және цемент, электр энергиясы, тыңайтқыштар, темір, болат, шойын, алюминий және олардан жасалған бұйымдар мен сутектің бір бөлігін өндіру секторларына жатады. Барлық өнімдер үшін мыналар ескеріледі: көмірқышқыл газы (CO2) және алюминий үшін Перфторкөміртек шығарындылары (PFC). Регламенттің II қосымшасындағы өнімдер үшін жанама шығарындылар есепке алынбайды, қалған реттелетін өнімдер үшін тікелей және жанама шығарындылар ескеріледі. Жанама шығарындылар деп тек өнім өндіру үшін тұтынылатын электр энергиясы түсінілетінін, ал үшінші тарап көздерінен тұтынылатын жылу энергиясы ескерілмейтінін атап өткен жөн.

CBAM өнім импортының көлеміне сандық шектеулер қоймайды, өйткені бұл Дүниежүзілік сауда ұйымының принциптеріне қайшы келеді.

ЕО-қа мүше мемлекет CBAM ережелеріне сәйкес функциялар мен міндеттерді орындау үшін құзыретті орган тағайындайды (11-бапты қараңыз). Импорттаушы кедендік декларация беретін мүше мемлекеттің құзыретті органы адамды CBAM тізілімінде тіркейді. (5-бапты қараңыз).

Жыл сайын 31 мамырға дейін (2027 жылы 2026 жылы алғаш рет) барлық уәкілетті CBAM Декларанттары декларация тапсыру үшін CBAM тізілімін пайдалануы керек.

CBAM декларациясында келесі ақпарат болуы керек (6-бапты қараңыз):

- (a) электр энергиясы үшін мегаватт-сағатпен және басқа тауарлар үшін тоннамен көрсетілген алдыңғы күнтізбелік жыл ішінде әкелінген тауарлардың әрбір түрінің жалпы саны;
- (b) регламент әдістемесі (IV қосымша) бойынша есептелген және аккредиттелген верификатормен верификацияланған тауарлардағы жалпы кіріктірілген шығарындылар (т CO2-экв/МВт * сағ немесе т CO2-экв/т тауардың үлестік шығарындылары);
- (c) тауар шығарылған елдегі төленген көміртегі бағасын шегергендегі және ЕО ШСЖ квоталарының тегін бөліну дәрежесін көрсету үшін қажетті түзетулермен енгізілген шығарындылардың жалпы санына сәйкес келетін CBAM сертификаттарының жалпы саны[19];
- (d) аккредиттелген тексерушілер берген тексеру туралы баяндамалардың көшірмелері.

Верификаторларды аккредиттеуді (CBAM регламентінің мақсаттары үшін) қызмет түрлерінің тиісті тобы үшін 2018/2067 атқарушы регламентіне (ЕО) сәйкес БҚ Ұлттық органы жүргізеді. (18-бапты қараңыз).

Жүктердегі кіріктірілген шығарындыларды есептеу Регламенттің IV қосымшасында жазылған әдістерге сәйкес есептеледі. Регламенттің II қосымшасында көрсетілген Тауарлар үшін тек тікелей шығарындылар есептеледі және ескеріледі.

CBAM уәкілетті декларанты регламентке V қосымшада баяндалған талаптарға (ақпаратты есепке алуға қойылатын талаптар) сәйкес Кіріктірілген шығарындыларды есептеу үшін қажетті ақпараттың есебін жүргізуі тиіс. Бұл жазбалар аккредиттелген тексерушілерге сәйкес Кіріктірілген шығарындыларды тексеруге мүмкіндік беру үшін жеткілікті егжей-тегжейлі болуы керек, сонымен қатар Еуропалық Комиссия мен құзыретті органға CBAM декларациялары ұсынылатын жылдан кейінгі төртінші жылмен аяқталатын кезең ішінде тәуекел факторларын қоса алғанда, қайта қарау стратегиясына сәйкес CBAM декларациясын қарауға мүмкіндік беруі керек. (7-бапты және 19-бапты қараңыз).

[19] бұл ЕО-та белгіленген парниктік газдардың үлестік шығарындылары ескерілетінін білдіреді, олардың негізінде квоталар тегін беріледі. ЕО-ға импортталатын өнімнің бірлігіне шаққандағы CBAM сертификаттарының санын анықтаудың маңызды параметрі өнімнің меншікті шығарындылары мен өнімнің осы түрі үшін ЕО-та белгіленген мән арасындағы айырмашылық болып табылады.

CBAM сертификаттарын сатып алу.

Уәкілетті декларанттардың CBAM сертификаттарын сатып алуы ортақ орталық платформада жүзеге асырылады. Еуропалық Комиссия Еуропалық Комиссия мен ЕО-қа мүше мемлекеттер арасындағы бірлескен сатып алу процедурасына сәйкес ортақ орталық платформаны құруы және басқаруы керек. Жалпы Орталық платформада CBAM сертификаттарын сату, сатып алу және жою туралы ақпарат әр жұмыс күнінің соңында CBAM тізіліміне жіберіледі. (қараңыз 20-бап) CBAM сертификаттары CBAM уәкілетті декларанттарына келесі қағидаға сәйкес есептелген баға бойынша сатылуы тиіс: Комиссия CBAM сертификаттарының бағасын no 1031/2010 регламентінде (ЕО) белгіленген рәсімдерге сәйкес аукциондық платформада ЕО ШСЖ квоталарын жабу бағасының орташа мәні ретінде есептейді. Еуропалық Комиссия келесі күнтізбелік аптаның бірінші жұмыс күнінде өзінің веб-сайтында немесе кез-келген басқа қолайлы тәсілмен орташа бағаны жариялауы керек. Бұл баға жарияланған күннен кейінгі бірінші жұмыс күнінен бастап келесі күнтізбелік аптаның бірінші жұмыс күніне дейін қолданылады. (21-бапты қараңыз).

Сондай-ақ Регламенттің 20-бабына сәйкес " 5. Еуропалық Комиссия әрбір CBAM сертификатына оны құру кезінде бірегей сәйкестендіру нөмірі берілуін қамтамасыз етуі керек. Комиссия бірегей сәйкестендіру нөмірін, сондай-ақ CBAM сертификатының бағасы мен сату күнін CBAM тізілімінде осы сертификатты сатып алатын CBAM уәкілетті декларантының шотында тіркейді".

CBAM сертификаттарын тапсыру

Регламенттің 22 бабына сәйкес:

«1. Жыл сайын 31 мамырға дейін және 2027 жылы 2026 жылы алғаш рет CBAM уәкілетті декларанты CBAM тізілімі арқылы тапсыруға дейінгі күнтізбелік жыл ішінде кірістірілген шығарындыларға сәйкес келетін CBAM сертификаттарының сериясын тапсыруы керек. Комиссия CBAM сертификаттарын CBAM тізілімінен алып тастауы керек. CBAM уәкілетті декларанты CBAM тізіліміндегі өз шотында CBAM сертификаттарының қажетті санының болуын қамтамасыз етуі керек.

2. CBAM уәкілетті декларанты әр тоқсанның соңында CBAM тізіліміндегі өз шотындағы CBAM сертификаттарының саны күнтізбелік жылдың басынан бастап импорттаған барлық тауарлардағы жалпы шығарындылардың кем дегенде 80% сәйкес келуін қамтамасыз етуі керек».

Регламентте ЕО-қа мүше мемлекеттің декларанттардан CBAM артық сертификаттарын сатып алу тетігі де көзделген. (23-бапты қараңыз). CBAM уәкілетті декларантының өтініші бойынша CBAM уәкілетті декларанты құрылған ЕО-қа мүше мемлекет сертификаттар берілгеннен кейін CBAM тізіліміндегі декларанттың шотында қалған CBAM сертификаттарының артық мөлшерін сатып алуы керек. Еуропалық Комиссия CBAM артық сертификаттарын жалпы Орталық платформа арқылы сатып алады. Әрбір CBAM сертификатының сатып алу Бағасы

Сатып алу кезінде осы сертификат үшін уәкілетті СВАМ декларанты төлеген баға болып табылады.

Алайда, сатып алу көлемі сертификаттар саны өткен күнтізбелік жыл ішінде СВАМ уәкілетті декларанты сатып алған СВАМ сертификаттарының жалпы санының үштен бірімен шектеледі.

Айыппұл шаралары Регламенттің 26-бабында көзделген. Егер жыл сайын 31 мамырға дейін тапсыра алмайтын СВАМ уәкілетті декларанты алдыңғы күнтізбелік жыл ішінде импортталған тауарларға салынған шығарындыларға сәйкес келетін СВАМ сертификаттарының саны айыппұл төлеуге жауапты болса. Мұндай айыппұл 2003/87/ЕО директивасының 16 (3) - бабында белгіленген шығарындыларды асыра пайдаланғаны үшін айыппұлмен бірдей болуы және тауарлар импорты жылы қолданылатын осы директиваның 16 (4) - бабына сәйкес ұлғайтылуы тиіс. Мұндай айыппұл СВАМ уәкілетті декларанты тапсырмаған әрбір СВАМ сертификатына қолданылады.

Айыппұл төлеу СВАМ уәкілетті декларантын белгілі бір жылы СВАМ сертификаттарының өтелмеген санын тапсыру міндетінен босатпайды.

Үшінші елдерден қондырғы операторларын тіркеу

СВАМ регламенті сонымен қатар импортталатын өнім өндірушілерді СВАМ тізілім жүйесінде тіркелуге, парниктік газдар шығарындылары туралы верификацияланған есептілікті қалыптастыруға және тапсыруға міндеттейді. Бұл талаптар Регламенттің 10-бабында жазылған.

«1. Үшінші елдегі орнату операторының сұранысы бойынша Еуропалық Комиссия осы оператор туралы және оны орнату туралы ақпаратты 14-бапта көрсетілген СВАМ тізілімінде тіркейді.

2. 1-параграфта көрсетілген тіркеу сұрауы тіркеу кезінде СВАМ тізіліміне енгізілуі тиіс келесі ақпаратты қамтуы тиіс:

(a) оператордың аты, мекен-жайы және байланыс ақпараты;

(b) әр қондырғының орналасқан жері, оның ішінде бойлық пен ендікте көрсетілген толық мекен-жайы мен географиялық координаттары, оның ішінде алты ондық бөлшек;

(c) қондырғының экономикалық қызметінің негізгі түрі.

Оператор міндетті:

- (a) Осы баптың 1-тармағында көрсетілген қондырғыда өндірілген тауарлардың түрлері бойынша Регламенттің IV Қосымшасында баяндалған әдістерге сәйкес есептелген кіріктірілген шығарындылар айқындалсын;;
- (b) осы параграфтың (a) тармағында көрсетілген ендірілген шығарындылардың регламентке VI қосымшада баяндалған және аккредиттелген верификатормен верификацияланған тексеру қағидаттарына сәйкес тексерілуін қамтамасыз етсін.
- (c) тексеру туралы есептің көшірмесін, сондай-ақ V қосымшада жазылған талаптарға сәйкес тауарларға енгізілген шығарындыларды есептеу үшін қажетті ақпараттың жазбасын тексеру жүргізілгеннен кейін төрт жыл бойы сақтауға міндетті.

Іс жүзінде бұл механизм экспорттаушылардан парниктік газдар шығарындылары мен өнім өндіру көлемі туралы деректерді тіркеуді және мерзімді есептілікті талап етеді, бұл коммерциялық құпияның белгілері болуы мүмкін.

Көміртегі үшін төленген бағаны есепке алу

Регламенттің 9-бабы регламенттейді:

«1. СВАМ уәкілетті декларанты СВАМ декларациясында шығарылған елде жарияланған шығарындылар үшін төленген көміртегі бағасын есепке алу үшін тапсырылатын СВАМ сертификаттарының санын азайту туралы мәлімдей алады. Төмендету туралы талап көміртегі бағасы шыққан елде нақты төленген жағдайда ғана талап етілуі мүмкін».

2. СВАМ уәкілетті декларанты мәлімделген кірістірілген шығарындыларға 1-параграфта көрсетілгендей нақты төленген тауарлар шығарылған елде көміртегі бағасына салық салынғанын көрсету үшін қажетті құжаттаманың есебін жүргізуі керек. СВАМ уәкілетті декларанты, атап айтқанда, кез келген жеңілдікке немесе өтемақының басқа түріне қатысты дәлелдемелерді, атап айтқанда, осы елдің тиісті заңнамасына сілтемелерді сақтауы керек. Осы құжаттамадағы ақпаратты СВАМ уәкілетті декларантынан және шыққан ел билігінен тәуелсіз тұлға куәландыруы керек. Осы тәуелсіз тұлғаның аты-жөні мен Байланыс ақпараты құжаттамада көрсетілуі керек. СВАМ уәкілетті декларанты көміртегі бағасының нақты төленгені туралы дәлелдерді де сақтауы керек».

Өнім шығарылған елдегі CO2 тоннасы үшін төлемақыны есепке алу (көміртегі бағасын есепке алу). Көміртектің бағасы / төлемі – бұл "экспорттаушы елде осындай шара қолданылатын және тауар өндіру процесінде пайда болатын шығарындылар саудасы жүйесіндегі парниктік газдар шығарындыларына салынатын салық немесе квота құны түрінде төленетін ақшалай сома". ЕО-та емес, ел ішінде баж салығын төлеуді қамтамасыз ету тетігін құруды қарастыратын экспорттаушы елдер (СВАМ шеңберіндегі несие) осылайша парниктік газдар салығын немесе квоталық сауда жүйесін таңдауы керек.

Экспорттаушы елдегі парниктік газдар шығарындылары үшін төленген сома "көміртегі бағасы шыққан елде нақты төленген жағдайда ғана төмендету туралы талап қойылуы мүмкін. Мұндай жағдайда осы елде көміртегі бағасының төмендеуіне әкелетін кез келген жеңілдік немесе өтемақының басқа түрі ескерілуі керек" (9-бапты қараңыз).

Мемлекеттердің СВАМ-ны айналып өту қаупін шектеу үшін, механизм жобасында экспорттаушы төлейтін парниктік газдар үшін төлемді өтеу үшін мемлекеттер бере алатын экспорттық өтемақының ("жеңілдіктер немесе өтемақының басқа түрлері") кең анықтамасы қабылданды. Өтемақы экспорт актісімен байланысты болуы керек ("экспорттық жеңілдік "немесе"экспорттық өтемақы"). Бұл анықтамадан ЕО-қа СВАМ тауарларын экспорттау актісімен тікелей байланысты емес өтемақы тыйым салынбайды, комиссияның ұсынысына сәйкес келеді.

Регламенттің 27-бабында (айналып өту) экспорттаушылар мен үшінші тараптардың CBAM механизмін айналып өтуіне қарсы тұру үшін Еуропалық Комиссия қабылдауы тиіс шаралардың қажеттілігі сипатталған.ел.

"Айналып өту тәжірибесі осы Регламентте белгіленген міндеттемелердің кез келгенінен толық немесе ішінара аулақ болудан басқа, жеткілікті дәлелді себеп немесе экономикалық негіздеме жоқ тәжірибеден, процестен немесе жұмыстан туындайтын тауарлар саудасының құрылымын өзгерту ретінде айқындалуы тиіс. Мұндай тәжірибе, процесс немесе болуы мүмкін, бірақ олармен шектелмейді:

- (a) өзгеріс олардың елеулі сипаттамаларын өзгерткен жағдайларды қоспағанда, бұл тауарлар I қосымшада тізімделмеген СЭҚ ТН кодтарына түсуі үшін тиісті тауарлардың шамалы өзгеруі;
- (b) ішкі құны 2 (3) - бапта көрсетілген шекті мәннен аспайтын жөнелтімдерді партияларға жасанды бөлу.

Еуропалық Комиссия айналып өту тәжірибесін анықтау мақсатында, оның ішінде нарықты қадағалау арқылы немесе азаматтық қоғам ұйымдарының материалдары мен есептері сияқты кез келген тиісті ақпарат көзі негізінде Одақ деңгейіндегі жағдайды үнемі қадағалап отыруы тиіс».

Енгізу кезеңдері

Кәсіпорындар мен басқа елдердің құқықтық сенімділігі мен тұрақтылығын қамтамасыз ету үшін CBAM біртіндеп енгізіледі және бастапқыда көміртектің ағып кету қаупі жоғары тауарлардың белгілі бір санына ғана қолданылады. Өтпелі кезеңде есеп беру жүйесі 2023 жылдың 1 қазанынан бастап үшінші елдермен диалогты жеңілдету және тегіс орналастыруды қамтамасыз ету мақсатында осы өнімдер үшін қолданылатын болады. Импорттаушылар CBAM қаржылық түзетуін 2026 жылдан бастап төлей бастайды.

Маңыздысы, CBAM енгізудің кезеңдік сипаты және оның ЕО-тағы парниктік газдар шығарындыларын реттеу жүйесімен тікелей байланысы нәтижесінде трансшекаралық көміртекті теңестіруге түсетін өнімнің кеңеюіне әкеледі. ЕО ШСЖ-ның 4 кезеңіндегі құжатта көміртектің ағып кету қаупі бар (CLL)[20] 63 кіші сектор көрсетілген. Cll тізімі 2030 жылға дейін келісілген, яғни 10 жыл бойы жарамды болады, CBAM реттеуіне жататын өнімдер тізімін одан әрі кеңейту көзделеді (осы құжатқа 1-қосымшаны қараңыз).

Жалпы, CBAM механизмін енгізуді келесі кезеңдерге шартты түрде бөлуге болады:

- CBAM бастапқы (өтпелі) кезеңі, 2023-2025 жылдар-ақпарат жинауға баса назар аудару, қаржылық міндеттемелер болмаған кезде көміртегі ізін декларациялау тәжірибесін белгілеу. CBAM уәкілетті органдары толық шығарындылар (тікелей және жанама) бойынша декларацияларды, сондай-ақ үшінші қондырғылар операторларының CBAM тізілімінде тіркелген деректерді өтініш берушілер тарапынан тоқсандық есептілікке сәйкес тізімдегі өнімді импорттау кезінде CBAM декларациясы шеңберінде өнімнің толық көміртегі ізі

[20] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=OJ:L:2019:120:FULL

(тікелей және жанама шығарындылар) бойынша деректерді жинайтын болады елдер. ЕО-ның міндеті-импортталатын өнімнің толық көміртегі ізі бойынша нақты деректерді жинау және тікелей және жанама шығарындылар үшін ақы алудың салдарын бағалау.

- 2025 жылдың соңында СВАМ қызметінің қорытындысы шығарылғаннан кейін бастапқы кезеңде тетіктің қолданысына қажетті түзетулер енгізіледі, ЕО ШСЖ секторларында тегін квоталарды төмендету траекториясы мен әдіснамасы бойынша нақтылаулар енгізіледі және Регламенттің I қосымшасының тізімін, мысалы, химия және мұнай өңдеу салаларының өнімдерін кеңейту және енгізу жағына қарай қайта қарау енгізіледі. 2026 жылдан бастап СВАМ-ға енгізілген жаңа өнімдер үшін өтпелі кезең болмайды.
- Екінші кезеңде, 2026-2035 жылдары СВАМ импорттаушылары үшінші елдерден тауар импорты кезінде СВАМ сертификаттарының қажетті санын сатып алатын болады осы кезеңде СВАМ және ЕО ШСЖ 2036 жылға қарай ЕО ШСЖ-да тегін квоталарды нөлге дейін төмендетудің және осы өнімді СВАМ механизмімен реттеуге біріктірудің түпкі мақсатымен берілген жалпы траекторияны ұстана бастайды.
- СВАМ-дің соңғы кезеңі 2036 жылдан басталады, ол ЕО-та климаттық реттеуге жататын өнімдердің тізімін толық кеңейтумен (болжам бойынша), сондай-ақ егер олар екінші кезеңде енгізілмеген болса, тікелей және жанама шығарындыларды есептеумен ЕО-ның СВАМ және ШСЖ толық интеграциясына қол жеткізіледі.

Кіріктірілген шығарындылар есептеулерін қамту

Еуропалық Парламенттің "импорттың көміртегі бағалары тікелей және жанама шығарындыларды қамтуы керек, сондықтан белгілі бір елдегі[21] электр желісінің көміртегі сыйымдылығын да ескеруі керек" деген пікірі жанама шығарындыларды СВАМ -дағы шығарындыларды есептеу әдістемесіне енгізуге әкелді.

Өнім шығарындыларын уәкілетті ұлттық орган (верификатор) жанынан аккредиттелген тәуелсіз тұлға тексеруі және растауы тиіс. Расталған деректер болмаған кезде [default value] әдепкі мәндері қолданылады, бұл мәндер үстемеақыға ұлғайтылған, шыққан елінде осы өнімді өндіру кезінде пайда болатын парниктік газдардың үлестік шығарындыларының орташа мәні негізінде белгіленуге тиіс. Сенімді деректер болмаған жағдайда (экспорттаушы ел бойынша) әдепкі мәндер "өнімнің осы түрі үшін ЕО-ның ең нашар өнеркәсіптік қондырғыларының 10% - дық шығарындыларының орташа мәніне"негізделуі керек.[22]

Өндіру үшін тек шикізат пен көміртексіз отын (қарапайым өнім) талап етілетін өнімге жатқызылатын шығарындылар өнім өндіру процесінен есепті

[21] Еуропалық Парламенттің 2021 жылғы 10 наурыздағы ЕО-ның көміртегі шекараларын реттеу механизмі туралы қарары ДСҰ талаптары (2020/2043 (INI) https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2021-0071_EN.html
[22] CBAM Proposal, Annex III

кезеңде өндірілген өнім көлеміне тікелей шығарындылардың арақатынасы ретінде есептеледі.

Регламенттің IV қосымшасында қарапайым және күрделі Тауарлар үшін кіріктірілген шығарындыларды есептеу әдістері анықталған. Қарапайым тауарлар дегеніміз-өндіріс процесінде тек бастапқы материалдарды (прекурсорларды) және нөлдік шығарындылары бар отынды қажет ететін тауарлар. Күрделі тауарлар қарапайым тауарлардан басқа тауарлар ретінде анықталады (анықтамаларды қараңыз) Регламенттің IV қосымшасы).

Осы қондырғыда өндірілген қарапайым тауарлардың нақты кіріктірілген шығарындыларын анықтау үшін тікелей және тиісті жағдайларда жанама шығарындылар ескерілуге тиіс.

Ол үшін келесі теңдеуді қолдану керек:

$$SEE_g = \frac{AttrEm_g}{AL_g}$$

қайда:

SEEg	- тонна CO2-ге қайта есептегенде G жүктерінің меншікті кіріктірілген шығарындылары;
AttrEmg	- G тауарларының шығарындылары
ALg	- есепті кезеңде осы қондырғыда өндірілген тауарлардың санын білдіретін тауар өндіру деңгейі.

"Жатқызылған шығарындылар" Регламенттің 7(7) - бабына сәйкес қабылданған имплементациялық актілермен айқындалған өндірістік процестің жүйелік шекараларын қолдану кезінде g тауарлары пайда болатын өндірістік процестен туындаған есепті кезең ішіндегі қондырғы шығарындыларының бір бөлігін білдіреді.

Ескертпе: Регламенттің 7-бабы (7-тармақ)

«7. Комиссия мыналарға қатысты имплементациялық актілерді қабылдауға уәкілетті:

(а) өндірістік процестердің жүйелік шекараларын және тиісті Бастапқы материалдарды (прекурсорларды), шығарындылар коэффициенттерін, нақты қондырғылар үшін нақты шығарындылар мәндерін және әдепкі мәндерін айқындауды және оларды жекелеген тауарларға тиісінше қолдануды қоса алғанда, IV қосымшада баяндалған есептеу әдістерінің элементтерін қолдану, сондай-ақ олардың негізінде деректердің егжей-тегжейлері мен тексерулерін, сондай-ақ тауарлардың одан әрі сипаттамасын қоса алғанда, әдепкі мәндер анықталады, IV қосымшаның 1-тармағының мақсаттары үшін "қарапайым тауарлар" және "күрделі тауарлар" ретінде қарастырылуы тиіс; осы имплементациялық актілерде нақты шығарындыларды барабар анықтау мүмкін емес деп есептелетін шарттар, сондай-ақ электр энергиясының нақты шығарындыларын пайдалануды негіздеу үшін қажетті критерийлер екенін көрсететін дәлелдемелер элементтері көрсетілуі тиіс, IV қосымшаның 5 және 6-

тармақтарында көрсетілген 2-параграфтың мақсаттары үшін тауарларды өндіру процестерінде тұтынылатын тауарлар сақталды;

(b) IV қосымшаның 4.3-тармағына сәйкес 4-параграфқа сәйкес есептеу әдістерінің элементтерін қолдану.

Берілген шығарындылар келесі теңдеу арқылы есептеледі:

$$AttrEm_g = DirEm + IndirEm$$

қайда:

DirEm	- тонна CO2-экв - пен көрсетілген өндіріс процесінің нәтижесінде пайда болатын тікелей шығарындылар болып табылады, 7(7) - бапқа сәйкес қабылданған имплементациялық актіде көрсетілген жүйенің шекаралары шегінде,
IndirEm	-тауарларды өндіру процестерінде тұтынылатын электр энергиясын өндіру нәтижесінде туындайтын, тонна CO2-экв көрсетілген жанама шығарындылар, 7(7) - бапқа сәйкес қабылданған атқару актісінде көрсетілген жүйелік шекаралар шегінде.

Осы қондырғыда өндірілетін күрделі тауарлардың нақты кіріктірілген шығарындыларын анықтау үшін келесі теңдеуді қолдану керек:

$$SEE_g = \frac{AttrEm_g + \mathrm{EEInpMat}}{AL_g}$$

қайда:

AttrEmg	- G тауарларының шығарындылары;
ALg	- есепті кезеңде осы қондырғыда өндірілген тауарлардың санын білдіретін тауар белсенділігінің деңгейі және
EEInpMat	- өндіріс процесінде тұтынылатын бастапқы материалдардың (прекурсорлардың) кіріктірілген шығарындылары 7 (7) - бапқа сәйкес қабылданған имплементациялық актіде көрсетілгендей, өндірістік процестің жүйелік шекараларына қатысы бар ретінде тізімделген бастапқы материалдар(прекурсорлар) ғана қаралуы тиіс. Тиісті EEInpMat келесідей есептеледі:

$$\mathrm{EEInpMat} = \sum_{i=1}^{n} M_i * SEE_I$$

қайда:

M_i	- өндіріс процесінде қолданған бастапқы материалдың (прекурсордың) массасы,
SEE_i	- бастапқы материалдың (прекурсордың) меншікті шығарындылары i. SEEi үшін орнату операторы осы қондырғының деректері барабар өлшенуі мүмкін болған жағдайда, бастапқы материал (прекурсор) өндірілген қондырғының нәтижесінде пайда болатын шығарындылардың шамасын пайдалануы керек.

Күрделі тауарлар үшін бастапқы материалдар (прекурсорлар) үшін үлестік шығарындыларды есептеу маңызды элемент болып табылатынын атап өту маңызды, бұл металлургиялық, химиялық және мұнай-химия өнімдерінің үлестік (ендірілген) шығарындыларын есептеу үшін айтарлықтай қиындық туғызатын болады.

5. СВАМ-ның Дүниежүзілік Сауда Ұйымының халықаралық нормаларына сәйкестігі

Осы бөлім осы есептің авторы және заң ғылымдарының докторы Анатолий Боуттың (Бельгия) қатысуымен әзірленген "шекарадағы теңестіруді көміртекті реттеу тетігінің (СВАМ) тау-кен металлургия кешені кәсіпорындарының экспортына әсерін төмендету бойынша ұсынымдар әзірлеу" тау-кен өндіру және тау-кен металлургия кәсіпорындары қауымдастығының зерттеу материалдары негізінде дайындалған.

СВАМ ДСҰ заңнамасына сәйкес, мысалы, сауда және тарифтер жөніндегі Бас келісімнің (ГАТТ) режиміне қатысты маңызды үйлесімділік мәселелерін көтереді.

СВАМ ЕО-қа импортталатын өнімдерді өндіруде парниктік газдар шығарындыларына қолданылатындықтан, СВАМ-бұл процестер мен өндіріс әдістеріне (PPM) қатысты реттеу, бұл оның Дүниежүзілік сауда ұйымының заңнамасымен үйлесімділігі туралы сұрақтар туғызады.[23] СВАМ мен Дүниежүзілік сауда ұйымының заңнамасының өзара байланысын сауда туралы Бас келісімнің ережелері мен баждар мен алымдарға тарифтер негізінде зерттеуге болады (II бап: 1 (b), II бап: 2 (a) және III бап: 2), импортқа сандық шектеулер (XI бап), Ұлттық режим (III бап: 1), ең қолайлы ел (I бап: 1) және экологиялық ерекшелік (XX бап).

Баждар мен алымдар

Негізінде, ГАТТ (II бап: 1 (b) сәйкес импортталатын өнім "барлық басқа баждардан және кез келген түрдегі алымдардан босатылуы"керек. Алайда, ГАТТ ішкі салыққа балама төлемдерден босатады. II бапқа сәйкес: 2 (a), " Бұл бапта ешнәрсе кез келген Уағдаласушы Тарапқа кез келген уақытта кез келген өнімді импорттауға: ұқсас отандық өнімге қатысты немесе импортталған өнім жасалған шикізатқа қатысты III баптың 2-параграфының* ережелеріне сәйкес алынатын ішкі салыққа баламалы алым салуға кедергі келтірмейді немесе толығымен немесе ішінара өндірілген". Негізінде, бұл ереже елдерге салық салудың бейтараптығын сақтай отырып, импортқа ішкі салықтарды енгізуге мүмкіндік береді.[24] II бапқа сәйкес босату үшін: 2 (a), шекарадағы көміртекті реттеу механизмі " оны енгізуді импорт бастамайтындай етіп емес, керісінше "ішкі фактор" (мысалы, өнімді ішкі сату) жасалуы керек».[25]

ЕО СВАМ импорты үшін ЕО ШСЖ-ны (айна) көрсету мақсатын ескере отырып, II: 2 (a) - бапқа сәйкес оның "алып тастау" критерийлеріне сәйкестігін жеңілдету үшін жасалған, атап айтқанда, салық салудың бейтараптығы қағидатына сәйкес ЕО ШСЖ-ның "баламалы жинау".

---

[23] ДСҰ құқығындағы PPMM туралы қараңыз, мысалы, к.Конрад, ДСҰ құқығындағы өндіріс процестері мен әдістері (PPMs): сауда мен әлеуметтік мақсаттардың өзара әрекеттесуі (Кембридж: Cambridge University Press, 2011).

[24] ГАТТ, шекара салығын түзету, 1970 жылы 2 желтоқсанда қабылданған жұмыс тобының есебін қараңыз., https://www.worldtradelaw.net/reports/gattpanels/bordertax.pdf.download.

[25] Майкл Мехлинг және басқалар, "Климаттың өзгеруіне қарсы белсенді іс-қимыл үшін көміртегі шығарындыларына шекаралық түзетулер әзірлеу" (2019), американдық халықаралық құқық журналы, 433, бет 458.

III бап: 2 ГАТТ мемлекеттерге импортқа "ұқсас отандық тауарларға тікелей немесе жанама түрде қолданылатын кез келген түрдегі ішкі салықтар немесе басқа ішкі алымдар"салуға тыйым салады. ЕО ШСЖ-ны көрсететін механизм ретінде CBAM дизайны III баптың бұзылуын болдырмауға көмектеседі: 2 ГАТТ және, атап айтқанда, ЕО ШСЖ сәйкес ЕО өндірушілері төлейтін көміртегі төлемінен "жоғары" CBAM біліктілігін бейтараптандыруға көмектеседі. ЕО CBAM шеңберінде шыққан елінде төленген көміртегі бағасын есепке алу мүмкіндігі шетелдік өндірушілердің көміртегі үшін екі рет төлемеуіне ықпал етеді (яғни өз елінде және ЕО-қа импорттау кезінде).

Сандық шектеулер

ГАТТ-тің XI бабына сәйкес, «Квоталармен, импорт немесе экспорт лицензияларымен немесе басқа шаралармен белгіленген баждардан, салықтардан немесе басқа алымдардан басқа ешбір тыйым салулар немесе шектеулер кез келген уағдаласушы тараппен кез келген тауарлардың импортына енгізілмейді немесе сақталмайды. кез келген басқа Уағдаласушы тараптың аумағында немесе кез келген басқа Уағдаласушы тараптың аумағына арналған кез келген өнімді экспорттау немесе экспортқа сату кезінде өнім.

ЕО ETS айырмашылығы, CBAM қақпақ және сауда схемасы емес, оның орнына «ЕО ETS бағасын көрсетеді»[26]. Ол ЕО-қа импортталатын өнімдерге енгізілуі мүмкін шығарындылардың максималды мөлшерін шектемейді. Еуропалық Комиссия мұндай тәсілдің ДСҰ заңнамасына сәйкес келмеуі туралы алаңдаушылыққа байланысты және, атап айтқанда, бұл тәсіл импорттың сандық шектеуі ретінде қарастырылуы мүмкін деген қауіпке байланысты енгізілген шығарындыларға абсолютті шекті таңдамады. XI баптың.

Комиссияның пікірінше, «CBAM сауда ағындарының шектелмегенін қамтамасыз ету үшін импортқа сандық шектеулер қоймауы керек».[27] Осылайша, ДСҰ заңымен үйлесімділік Комиссияны шығарындылардың максималды шегін белгілемей, «ЕО ETS бағасын көрсететін» жүйені таңдауға мәжбүр етті.

Ұлттық режим

ГАТТ импортты отандық өндірушілерді қорғауға арналған кемсітетін ішкі ережелерден қорғауға бағытталған. Атап айтқанда, ГАТТ III: 1 бабында «ішкі салықтар және басқа да ішкі төлемдер, сондай-ақ ішкі сатуға, сатуға, сатып алуға, тасымалдауға, таратуға немесе пайдалануға ұсынуға әсер ететін заңдар, ережелер мен талаптар, сондай-ақ тауарларды сатуға қатысты ішкі мөлшерлік реттеулер. Белгіленген мөлшерде немесе пропорцияда өнімді қайта өңдеу немесе пайдалану отандық өндірісті қорғау мақсатында импорттық немесе отандық өнімге қолданылмайды.». CBAM реттеуінің мақсаты «отандық өндірісті қорғайды» деген

[26] Еуропалық комиссияны қараңыз, көміртегі шекарасын реттеу механизмі: сұрақтар мен жауаптар (14 шілде, 2021), https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/qanda_21_3661
[27] CBAM ұсынысын қараңыз, үзінді 19.

мәлімдемелерді бағалау кезінде ескерілетін маңызды фактор болуы мүмкін, сондықтан CBAM Комиссиясының ұсынысында механизмнің экологиялық мақсаттарына баса назар аударылады. Бұл шараның экологиялық аспектісі күмән тудырмайды, бірақ сонымен бірге ЕО Комиссиясы CBAM-мен бірге климаттық әрекеттің өршіл контекстінде ЕО өнеркәсібінің бәсекеге қабілеттілігін қорғауға ұмтылатыны анық.

Сонымен қатар, ГАТТ III: 4-бабына сәйкес импортталатын тауарларға «оларды ішкі сатуға, сатуға, сатып алуға ұсыныс жасауға әсер ететін барлық заңдарға, ережелерге және талаптарға қатысты ұлттық шыққан ұқсас тауарларға берілгеннен кем емес қолайлы режим ұсынылады. , тасымалдау, тарату немесе пайдалану». Егер CBAM ГАТТ III: 4 бабына сәйкес келетін ішкі реттеу ретінде қарастырылса, ЕО механизмнің экологиялық мақсатына баса назар аудара отырып, оның импортқа әсерін негіздей алады. Шынында да, Дүниежүзілік сауда ұйымының тәжірибесіне сәйкес, «механизмнің теріс әсерін өнімнің шетелдік шығу тегімен байланысы жоқ факторларға немесе жағдайларға жатқызуға болатындығын қарастыру маңызды».[28] Майкл Мехлинг және оның авторлары "егер жақын арада шекарадағы көміртекті реттеу (BCA [border Carbon Adjustment]) өнімнің шығу тегіне емес, көміртегі ізіне байланысты болса, яғни CBAM/BCA - ның әртүрлі тәсілін экологиялық ойлармен түсіндіруге болады және бұл шара шығу тегіне бейтарап – бұл шара болуы мүмкін рұқсат етілген».[29] Олар "егер механизм ГАТТ-тың 4-бабына сәйкес ішкі ереже болып саналса және шекарадағы көміртекті реттеу құрылымы оның экологиялық мақсатын нақты көрсетсе, ұлттық режимнің талаптарын бұзбау мүмкін болады" деген қорытындыға келеді».[30] Бұл интерпретация Еуропалық комиссияның CBAM экологиялық аспектісіне, атап айтқанда көміртектің ағып кетуіне жол бермеу қажеттілігіне өз ұсынысында баса назар аударуын түсіндіреді..

Ең артықшылықты ел

I бап: 1 ГАТТ ең артықшылықты елге қойылатын талапты белгілейді. Атап айтқанда,"кез келген Уағдаласушы Тарап кез келген басқа елден шыққан немесе оған арналған кез келген өнімге берген кез келген артықшылық, қызмет, артықшылық немесе иммунитет аумақта болып жатқан немесе барлық басқа Уағдаласушы Тараптардың аумақтарына арналған ұқсас өнімге дереу және сөзсіз ұсынылуы тиіс". ЕО-ның CBAM ұсынысы ЕО ШСЖ-мен байланысты (linked) елдерді CBAM-дан босатады және осы мәселе бойынша басқа елдермен нақты келісімдер жасау мүмкіндігін мойындайды. Сол сияқты, шығарындылардың бағасы ЕО-қа ұқсас немесе одан жоғары елдерде орналасқан экспорттаушылар CBAM міндеттемелеріне байланысты көміртегі шығарындыларының ішкі бағасы төмендеген жағдайда CBAM төлемеуі керек. Осылайша, CBAM ЕО-қа барлық

[28] АҚШ -қалампыр бу темекісін өндіруге және сатуға әсер ететін шаралар. 7.268, WT / DS406 / R, 2 қыркүйек 2011 ж, қараңыз.
[29] Майкл Мехлинг және т.б. қараңыз," Климаттың өзгеруіне қарсы белсенді әрекеттер үшін көміртегі шығарындыларына шекаралық түзетулер әзірлеу " (2019), Американдық халықаралық құқық журналы, 433, 462 бет.
[30] Сол жерден қараңыз.

экспорттаушы елдерге біркелкі қолданылмайды. ЕО СВАМ шеңберіндегі бұл ерекшеліктерді теориялық тұрғыдан кейбір Уағдаласушы Тараптардың басқалардан импорты үшін "артықшылық" ретінде қарастыруға болады, бұл СВАМ -ның I: 1 ГАТТ бабымен үйлесімділігі туралы сұрақтар туғызады.

Сонымен қатар, үшінші елдердегі көміртегі бағасының ішкі механизмдерін елемеу осы елдердің экспорттаушыларына көміртегі шығарындылары үшін екі есе айыппұл салады (өз елдерінде және ЕО-та),[31] бұл ГАТТ-тың кемсітпеу туралы XX бабының талаптарын бұзуы мүмкін.

Экологиялық ерекшелік

ГАТТ-тың XX бабына сәйкес Тараптар қоршаған ортаны қорғауға ГАТТ-ны бұзатын шаралардан қорғаныс ретінде сілтеме жасай алады. Атап айтқанда, "осы Келісімде ешнәрсе, егер мұндай шаралар ішкі өндіріске немесе тұтынуға шектеулермен бірге қабылданса, сарқылатын табиғи ресурстарды сақтауға қатысты кез келген Уағдаласушы Тараптың адамның, жануарлардың немесе өсімдіктердің өмірін немесе денсаулығын қорғау үшін қажетті... (b) шараларын қабылдауға немесе орындауға кедергі ретінде түсіндірілмеуге тиіс". Сонымен қатар, мұндай шаралар "бірдей шарттар басым елдерді ерікті немесе негізсіз кемсітушіліктің көрінісі болатын тәсілмен қолданылмауы" немесе "халықаралық сауданың жасырын шектеуі"болмауы керек.

XX (b) бабына сәйкес қажеттілік талабы салыстырмалы түрде қатаң болып табылады. Шара мен оның мақсаты арасында" мақсаттар мен құралдардың шынайы байланысы "болуы керек, ал біріншісі екіншісіне қол жеткізуге" материалдық үлес " қосуы керек.[32] СВАМ-ға қатысты бұл шарт механизм көміртектің ағып кету мәселесін шешуге айтарлықтай үлес қосуы керек дегенді білдіреді. Мехлингтің және басқалардың пікірінше, егер "зардап шеккен секторларда ағып кету деңгейі төмен болса, көміртегі шығарындыларын шекаралық теңестіру бұл шартқа сәйкес келмеуі мүмкін».[33] Еуропалық комиссияның бағалауы бойынша, СВАМ ұсынған нұсқасы" ЕО шығарындыларын азайту және қарастырылып отырған секторлар үшін көміртектің ағып кету қаупін азайту тұрғысынан айқын пайда әкеледі " және 2030 жылға қарай көміртектің ағып кетуін -29% дейін төмендетеді.[34] Алайда, СВАМ-ның шығарындыларға әсері шектеулі, өйткені СВАМ "2030 жылға қарай ЕО-та тек 1,0% - ға және бүкіл әлемде СВАМ секторларында 0,4% - ға азаяды". Сонымен қатар, бұл шара мақсатқа пропорционалды болуы керек және "сол мақсатқа жететін және сауданы аз шектейтін өлшемге балама"болмауы керек.[35] Квоталарды тегін бөлу қазіргі

[31] Сол жерде 463 бетті қараңыз

[32] Мысалы, апелляциялық органды қараңыз, Бразилия-қалпына келтірілген шиналардың импортына әсер ететін шаралар, PP. 151, 210, WT / DS332 / AB / R, 10 Қаңтар 2007 ж.

[33] Майкл Мехлинг және т.б. қараңыз, "Климаттың өзгеруіне қарсы іс-қимыл үшін көміртегі шығарындыларына шекаралық түзетулер әзірлеу " (2019), американдық халықаралық құқық журналы, 433, Б. 465.

[34] Еуропалық комиссияны, комиссия қызметкерлерінің жұмыс құжатын қараңыз SWD (2021) 644 final әсерін бағалау туралы есептің атқарушы түйіндемесі, Еуропалық Парламент пен Кеңестің көміртегі шекарасын түзету механизмін құру туралы ұсынысы, 2, https: / /ec.europa.eu/info/sites/default/files/carbon_border_adjustment_mechanism_0.pdf.

[35] Апелляциялық органның есебін қараңыз, Еуропалық қауымдастықтар-асбест пен асбест бар өнімдерге әсер ететін шаралар, Б. 101, WT / DS135 / AB / R, 5 сәуір 2001 ж., б. 172.

уақытта көміртектің ағып кету қаупін азайту үшін СВАМ-ға балама болып табылады. Дегенмен, ЕО ұсынысында айтылғандай, оның көміртегі бағасына және СВАМ секторлары үшін көміртегі бағасының сигналдарына теріс әсерін ескере отырып, тегін таратудың экологиялық тиімділігі күмәнді[36].

ГАТТ-тың XX (g) бабына сәйкес бағалау жұмсақ, егер бұл шара "ішкі өндіріске немесе тұтынуға шектеулермен бірге" енгізілген жағдайда, тек сарқылатын табиғи ресурстарды сақтау мақсатында "байланысты"болуы керек. Ауаның ластануын толық табиғи ресурс[37] ретінде қарастыруға болатыны мойындалды және ЕО СВАМ ЕО ШСЖ-мен "бірге" енгізіледі.

Ақырында, ЕО СВАМ кемсітпеу талаптарына және жасырын сауда шектеулерінің болмауына сәйкес келуі керек, XX баптың талаптарын ескере отырып, бұл шаралар "егер бұл шарттары бірдей елдер арасында ерікті немесе негізсіз кемсітушілікке әкеліп соқтырса" немесе "халықаралық сауданың жасырын шектеуі"болып табылмауы керек. Атап айтқанда, бұл механизм "басқа елдің [көміртегі шығарындыларын шекаралық теңестіруді] жүзеге асыратын елмен салыстыруға болатын шараларды қабылдағанын анықтау процесін қамтуы" және "зардап шеккен елдің кез келген осындай анықтамаға қатысы бар-жоғын"қамтуы маңызды[38]. Сонымен қатар, "шетелдік өндірушілерге өз өнімдерінің көміртегі сыйымдылығы svam енгізетін ел белгілеген эталоннан төмен екенін дәлелдеуге мүмкіндік беру" және "реттелетін елдерге сәйкестік ауыртпалығын азайту үшін кезең-кезеңімен енгізу кезеңіне рұқсат беру және оларға Климаттық саясаттың ішкі күш-жігерін арттыруға уақыт беру"маңызды.[39] Сонымен қатар, енгізуші ел механизмді енгізбес бұрын климаттың өзгеруі мәселесін шешу үшін "екіжақты немесе көпжақты келісімдер жасау мақсатында байыпты жан-жақты келіссөздер жүргізуі керек.[40] Шара "кез келген экспорттаушы мемлекетте басым болатын ерекше жағдайларды есепке алу үшін жеткілікті икемділікпен"қолданылуы тиіс.[41] Енгізуші ел өзінің ішкі бағдарламасымен" тиімділікпен салыстыруға болатын " шараларды талап етуі мүмкін, бірақ ол (яғни ЕО елдері) басқа мүшелерге "басқа елдерде туындауы мүмкін басқа жағдайларды ескермей, ЕО-ны реттеудің іс жүзінде бірдей кешенді бағдарламасын" жүктей алмайды.[42]

ЕО комиссиясы өз ұсынысында СВАМ шарасы ГАТТ XX бабының мағынасы бойынша кемсітушілік ретінде біліктілікке ие болу қаупін болдырмауға тырысты. Біріншіден, шыққан елінде төленген көміртегі бағасына негізделген СВАМ сертификаттарының санын азайту мүмкіндігін мойындай отырып, Еуропалық

---

[36] Сонымен қатар, ДСҰ-мен тегін квота бөлудің үйлесімділігі түсініксіз. Мысалы, л. Рубини мен И. Джегоуды қараңыз, " жаңбырды кім тоқтатады? Шығарындыларға квоталарды тегін бөлу: экологиялық саясат, экономика және ДСҰ субсидиялар туралы Заң " (2012) 1 трансұлттық экологиялық заң 325.

[37] Топтың есебін қараңыз, АҚШ-реформаланған және тұрақты бензин, бу стандарттары. 6.37, WT / DS2 / R, 20 мамыр 1996 ж.

[38] Майкл Мехлинг және т.б. қараңыз, "Климаттың өзгеруіне қарсы іс-қимыл үшін көміртегі шығарындыларына шекаралық түзетулер әзірлеу " (2019), американдық халықаралық құқық журналы, 433, Б.468.

[39] Сол жерден қараңыз. апелляциялық органның есебі, Америка Құрама Штаттары-кейбір асшаяндар мен асшаяндарды импорттауға тыйым салу, WT / DS58 / AB / R, 6 қараша 1998 ж., б. 174.

[40] Апелляциялық органның есебін қараңыз, Америка Құрама Штаттары-кейбір асшаяндар мен асшаяндарды импорттауға тыйым салу, WT / DS58 / AB / R, 6 қараша 1998 ж., б. 166.

[41]Апелляциялық органның есебін қараңыз, АҚШ - кейбір асшаяндар мен асшаяндарды импорттауға тыйым салу, WT / DS58 / AB / R, 6 қараша 1998 ж., б. 149.

[42] Апелляциялық органның есебін қараңыз, Америка Құрама Штаттары-кейбір асшаяндар мен асшаяндарды импорттауға тыйым салу, WT / DS58 / AB / R, 6 қараша 1998 ж., б. 144, 164.

комиссия экспорттаушы елдерде кем дегенде белгілі бір дәрежеде салыстырмалы шараларды ескеретін сияқты. Екіншіден, СВАМ-ды біртіндеп енгізу Үшінші елдерге, мысалы, ДСҰ заңнамасына сәйкес өздерінің ішкі Климаттық саясатын реформалау арқылы механизмге бейімделуге мүмкіндік беретін сияқты[43].

Сонымен қатар, ЕО-ның СВАМ ұсынысы "барлық импортталатын тауарларға әділ және тең қатынасты қамтамасыз ету үшін" импортталатын өнімнің нақты шығарындыларына негізделген».[44] "Әдепкі" шығарындылардың есептік мәндері шығарындылар туралы деректер жеткіліксіз болған жағдайда ғана қолданылады. ЕО комиссиясы бұл келісім Дүниежүзілік сауда ұйымының заңнамасына сәйкес ЕО ШСЖ халықаралық міндеттемелерін орындау үшін қабылданғанын ашық мойындайды. Атап айтқанда, ЕО комиссиясының пікірінше, " ЕО ШСЖ халықаралық міндеттемелерін, атап айтқанда ДСҰ ережелерін толық сақтау үшін, ЕО "әдепкі" мәнді қолданған кезде импорттаушыға барлық жағдайда өндірістік қызмет кезіндегі шығарындылар көрсеткіштері шығарындылар туралы нақты деректерге сүйене отырып, осындай мәннен жақсы екенін көрсету мүмкіндігін қамтамасыз ету қажет болады"[45]. ЕО сонымен қатар Дүниежүзілік сауда ұйымының заңнамасына сәйкес экологиялық ерекшелікті ескере отырып, бұл келісімді экологиялық мәселелермен байланыстырады. Нақты шығарындылар негізінде СВАМ сертификаттарын енгізу (әдепкі мәндердің орнына) " үшінші елдердің өндірушілерін таза өндіріс процестеріне көшуге ынталандырады»[46].

Бұл келісім кемсітушілікті болдырмауға бағытталған. ЕО ШСЖ сәйкес қондырғыларға арналған көміртегі бағасы олардың нақты шығарындылары негізінде белгіленеді, сондықтан комиссияның пікірінше, импортталатын өнімдер парниктік газдардың нақты шығарындылары негізінде де бағалануы керек.[47] Дүниежүзілік сауда ұйымының талаптарын сақтаудың маңыздылығынан басқа, Комиссия шығарындыларды тек экологиялық себептерге байланысты нақты бағалау қажеттілігін негіздейді: "нақты шығарындыларға негізделген СВАМ сертификаттарын енгізу көміртектің ағып кету қаупінен қорғайды, сонымен бірге үшінші елдердің өндірушілерін таза өндіріс процестеріне көшуге ынталандырады».[48]

Алайда, СВАМ ережесі шығарындыларды азайтудың балама шараларын емес, көміртегі бағасын ғана мойындайды (мысалы, өнімділік талаптары немесе тиімсіз қондырғылардан кезең-кезеңімен бас тарту), бұл "кез келген экспорттаушы қатысушы елде басым болатын нақты жағдайларды есепке алу икемділігінің жоқтығы" деп санауға болады»[49]. Қатаң айтқанда, ЕО комиссиясы басқа елдерден ШСЖ пайдалануды талап етуді ұсынбайды, бірақ көміртегі бағасының баламаларын шектеу арқылы басқа елдер үшін опциялар негізінен ШСЖ немесе көміртегі салығымен шектеледі. Тікелей реттеу көбінесе шығарындыларды

---

[43] Апелляциялық органның есебін қараңыз, АҚШ - кейбір асшаяндар мен асшаяндарды импорттауға тыйым салу, WT / DS58 / AB / R, 6 қараша 1998 ж., б. 174.
[44] СВАМ ұсынысын қараңыз, түсіндірме меморандум, 9.
[45] СВАМ ұсынысын қараңыз, түсіндірме меморандум, 9.
[46] СВАМ ұсынысын қараңыз, түсіндірме меморандум, 10.
47 СВАМ ұсынысын қараңыз, түсіндірме меморандум, 4.
[48] СВАМ ұсынысын қараңыз, түсіндірме меморандум, 9-10.
[49] Апелляциялық органның есебін қараңыз, Америка Құрама Штаттары-кейбір асшаяндар мен асшаяндарды импорттауға тыйым салу, WT / DS58 / AB / R, 6 қараша 1998 ж., б. 149.

азайтудың тиімді құралы ретінде қарастырылады, әсіресе бағалар мен инвестициялар (мысалы, электр энергетикасы секторы) қатаң мемлекеттік реттеудің тақырыбы болып қала беретін елдерде. Тікелей реттеуді ұстану ШСЖ шеңберіндегі көміртегі шығарындыларына тең немесе одан асатын шығындарға әкелуі мүмкін. Тікелей реттеудің баламасын елемей, ЕО CBAM-ға осы елдердің экономикалық және реттеуші сипаттамаларын ескермей, Үшінші елдерге "негізінен, ЕО ШСЖ сияқты кешенді реттеу бағдарламасын" енгізгені үшін айып тағылуы мүмкін.[50] ЕО комиссиясының көміртегі бағасына қатысты таңдауы Климаттық саясатты салыстыру кезінде беретін артықшылық негізінде түсінікті болуы мүмкін болса да, бұл тәсілдің қаттылығын ГАТТ-тың XX бабымен ақтау қиын. Экспорттаушы елді дүниежүзілік сауда ұйымы [51] талап еткендей шығарындыларды бағалауға тарта отырып, реттеудің тікелей түрімен байланысты шығындарды бағалауға және CBAM сертификаттарының санын бағалау кезінде ескеруге болады.

Жалпы, бірақ сараланған жауапкершілік

Дамушы елдер үшін ерекшелікті қоспай, CBAM БҰҰ КӨНК, Киото хаттамасы және Париж келісімінде бекітілген жалпы, бірақ сараланған жауапкершілік пен тиісті мүмкіндіктер (CBDRRC) қағидатын бұзуы мүмкін. Скотт пен Раджаманидің ЕО ШСЖ-ны қолданудан босату туралы талдауына сәйкес, " ЕО ШСЖ-дан келетін рейстерді ішінара алып тастауды қарастырғанда және үшінші елдердің күшіне енген шараларының қоршаған ортаға әсерін бағалағанда, CBDRRC принципі қолданылуы керек».[52] ЕО ШСЖ-да авиация үшін қарастырылған ерекшеліктерге сәйкес, үшінші елдердің шаралары "ұшудың климатқа әсерін азайту жөніндегі директиваның әрекетіне кем дегенде баламалы қоршаған ортаға әсер етуді"қамтамасыз етуі керек.[53] Скотт пен Раджамани үшін"эквиваленттілікке баса назар аудару [CBDRRC принципіне сәйкес талап етілгендей] дифференциация емес, тең емдеу болады деп болжауы керек сияқты".[54]

Эквиваленттілік, демек, дифференциацияның болмауы да CBAM Ережесінің орталығында. CBAM шеңберіндегі өнім көлемі ЕО ШСЖ қамтылған қызметті көрсетеді, ал CBAM сертификаттарының бағасы ЕО ШСЖ бағасын көрсетеді.Атап айтқанда, ол " импортталатын тауарлардың ЕО ШСЖ шеңберінде болатын көміртегі алымдарын қолданатын реттеу жүйесіне бағынуын қамтамасыз етуі керек».[55] CBAM шеңберінде Комиссия "ЕО-та өндірілген және басқа елдерден

---

[50] Апелляциялық органның есебін қараңыз, Америка Құрама Штаттары-кейбір асшаяндар мен асшаяндарды импорттауға тыйым салу, WT / DS58 / AB / R, 6 қараша 1998 ж., б. 144, 164.

[51] Майкл Мехлинг және т.б. қараңыз, "Климаттың өзгеруіне қарсы белсенділік үшін көміртегі шығарындыларына шекаралық түзетулер әзірлеу " (2019), американдық халықаралық құқық журналы, 433, 468 бет.

[52] Қараңыз Дж. Скотт және Л. Раджамани," ЕО-тағы климаттың өзгеруіне қатысты біржақты әрекет " (2012) 23 (2) еуропалық халықаралық құқық журналы 469, Б.480.

[53] 17-Ережені Қараңыз, Директива 2008/101.

[54] Қараңыз Дж. Скотт және Л. Раджамани," ЕО-тағы климаттың өзгеруіне қатысты біржақты әрекет " (2012) 23 (2) еуропалық халықаралық құқық журналы 469, Б.483.

[55] Қараңыз екпін қосылды. CBAM ұсынысы, дәйексөз 13.

импортталатын өнімдерге тең қатынасты қамтамасыз етуге",[56] атап айтқанда "Одаққа энергияны көп қажет ететін өнімдердің импорты ETS-EU көміртегі бағасы тұрғысынан ЕО өнімдерімен тең жағдайда болуын қамтамасыз етуге" ұмтылады.[57] Мақсат-еуропалық және шетелдік өндірушілерге" әділ және тең қатынас[58] "және" ЕО-ның ішкі нарығында қолданылатын көміртегі бағасының саясаты мен импортқа қолданылатын көміртегі бағасының саясаты арасындағы эквиваленттілікті қамтамасыз ету үшін жалпы және біркелкі негізді "құру[59] (яғни" импорттық және отандық өндірушілерге арналған көміртегі шығарындыларының баламалы бағалары тауарлар")[60]. Комиссияның ұсынысына сәйкес, "CBAM ешбір жағдайда (Еуропалық) одақтың кедендік аумағына импортталатын тауарлармен салыстырғанда (Еуропалық) Одақ тауарлары үшін неғұрлым қолайлы режимге әкелмеуі тиіс».[61] Алайда, ЕО тауарларымен салыстырғанда импорттық тауарлар үшін неғұрлым қолайлы немесе сараланған режим туралы айтылмайды.

Импорттаушылардың CBAM міндеттемелерін азайту үшін тек көміртегі бағасын ескере отырып және үшінші ел өз салаларының көміртегі сыйымдылығын шектеу үшін қабылдауы мүмкін барлық басқа шараларды қоспағанда, CBAM ұсынысы авиациялық жеңілдік режиміне қарағанда эквиваленттіліктің одан да тар анықтамасын қабылдайды.

CBAM "ЕО-ның Климаттың өзгеруіне қатысты[62] біржақты көзқарасының" мысалы болып табылады, өйткені ол үшінші елдерге "ЕО ШСЖ жүйесімен анықталған көміртегі бағасын" біржақты түрде "ЕО ШСЖ-мен тығыз корреляция"принципіне негізделген[63]. Импорттаушыларға көміртектің баламалы бағасын қолдану" көміртектің ағып кетуіне жол бермеу шарасы ретінде CBAM тиімділігін сақтау "үшін қажет... көміртектің ағып кетуіне жол бермеу шарасы ретінде өзінің тиімділігін сақтау үшін CBAM ЕО ШСЖ бағасын дәл көрсетуі керек".[64]. Алайда, бұл эквиваленттілікке деген ұмтылыс халықаралық экологиялық құқықпен, атап айтқанда CBDRRC принципімен үйлесімді екендігі күмәнді.[65] Жан басына шаққанда дамыған елдердегі шығарындылар дамушы елдерге қарағанда әлдеқайда жоғары болса да, дамушы елдердегі өнеркәсіп көміртекті көп қажет етеді (яғни, тиімділігі төмен) және осылайша svam-дің оған әсері пропорционалды емес болуы мүмкін. Сонымен қатар, дамушы елдерде көміртегі бағасының механизмдері болуы екіталай болғандықтан,[66] олар ЕО-ның CBAM кірістеріне пропорционалды емес үлес қосады.

CBAM механизмінің ЕО-ның Климаттың өзгеруіне қарсы іс-қимылымен байланысы ЕО-ның халықаралық Климаттық дипломатия шеңберіндегі ЕО-ның

---

[56] Қараңыз екпін қосылды. Еуропалық комиссия, көміртегі шекарасын реттеу механизмі: сұрақтар мен жауаптар (2021 ж. 14 шілде), https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/qanda_21_3661.
[57] 29-дәйексөз, CBAM ұсынысы (автор бөлектеген).
[58] Екпін қосылды. CBAM ұсынысы, әсерді бағалау туралы есеп, б. 19.
[59] Екпін қосылды. CBAM ұсынысы, 4.
[60] CBAM ұсынысы, дәйексөз 11.
[61] CBAM ұсынысы, дәйексөз 11.
[62] Қараңыз Дж. Скотт және Л. Раджамани," ЕО-тағы климаттың өзгеруіне қатысты біржақты әрекет " (2012) 23 (2) Еуропалық халықаралық құқық журналы 469.
[63] CBAM ұсынысын қараңыз, 8-9 бет
[64] CBAM ұсынысын қараңыз, дәйексөз 20.
[65] CBAM ұсынысын қараңыз, дәйексөз 20-21
[66] Дүниежүзілік банкті, көміртегі бағасын бақылау тақтасын қараңыз, https://carbonpricingdashboard.worldbank.org/

"ЕО ШСЖ экспорты" мақсатында және СВАМ қолданудың баламасы ретінде үшінші елдермен көміртегі бағасының келісімдері саясатында да көрінеді.[67] Импорттаушылар СВАМ -нан босатылуы мүмкін, егер олардың "өндірісі ЕО-ның үшінші елдеріне немесе аумақтарына немесе ЕО-мен толық байланысты көміртегі бағасының жүйесіне қолданылатын ЕО-ның ШСЖ-мен қамтылған болса».[68]

СВАМ негізіндегі көміртегі бағасының эквиваленттілігі және өндірушілер мен экспорттаушыларға "тең қатынас" идеясын механизмнің сауда аспектісі негізінде түсіндіруге болады. СВАМ көмегімен ЕО "саудадағы теңгерімсіздікті болдырмауға" және импорттаушылар мен ішкі өндірушілер арасындағы ойынды теңестіруге тырысады.

СВАМ-дан босатуды реттейтін шарттарға қатысты елдер арасында айырмашылықтар жасау ДСҰ заңнамасына сәйкес проблемалы болуы мүмкін. Скотт пен Раджаманидің дамушы елдерге ЕО-ның дамушы елдердің авиациялық секциясынан[69] түсетін кірісті қайта бөлу туралы ұсынысына ұқсас, СВАМ үйлесімділігін қамтамасыз етудің бір жолы дамыған елдердің барлық СВАМ кірістерін дамушы елдерге төмен көміртекті инвестицияларға бағыттау туралы шешім болар еді.

СВАМ экологиялық мақсаттарына баса назар аудару таңқаларлық емес және Дүниежүзілік Сауда Ұйымы заңнамасының тиісті бабына (Сауда және тарифтер туралы Бас келісім, XX бап) негіздеу және сілтеме жасау үшін құжат жобасында жасалған – қоршаған ортаны қорғау саудадағы шектеулерді негіздей алады. Шын мәнінде, СВАМ экологиялық мақсаты ЕО индустриясының бәсекеге қабілеттілігімен тығыз байланысты. Ішкі өндіріс пен импортты парниктік газдар шығарындыларына ұқсас баға деңгейіне ұшырату арқылы СВАМ ЕО мен халықаралық өнеркәсіп үшін тең ойын ережелерін қамтамасыз етуге ықпал етеді. СВАМ ережесі бастаманың климаттық (экологиялық) сипатынан басқа, "саудадағы теңгерімсіздікті болдырмау" мақсатын біржақты мойындайды.[70]

"Импорттық тауарлардың бағасы олардың көміртегі сыйымдылығын (өнім өндірісіндегі парниктік газдардың үлестік шығарындылары)»,[71] дәлірек көрсетуін қамтамасыз ету" арқылы СВАМ экспорттаушылар мен ЕО-ның ішкі өндірушілері арасындағы ойын ережелерін теңестіреді. Сыншылардың пікірінше, " ұсынылған СВАМ экономиканы декарбонизациялауды жеделдетуден гөрі ЕО өнеркәсібін қорғау құралы ретінде қабылдануы мүмкін.[72]

Халықаралық Климаттық заңнама, атап айтқанда БҰҰ РКИК және "Париж келісімі" бөлігінде СВАМ тек көміртегі салығына немесе шығарындылар саудасы жүйесіне негізделген экспорттаушы елдердегі шараларды тану және есепке алу туралы тармақ тұрғысынан даулы нүктеге ие, ал 6-баптың 8-тармағы "кешенді және теңдестірілген нарықтық емес тәсілдердің маңыздылығын"мойындайды. Шын мәнінде, экспорттаушы елде өнім өндіру кезінде көмірқышқыл газын сіңіру

[67] СВАМ ұсынысын қараңыз, 2-3 бет.
[68] СВАМ ұсынысы, дәйексөз 14.
[69] Дж. Скотт және Л. Раджамани," ЕО-тағы климаттың өзгеруінің біржақтылығы " (2012) 23 (2) Еуропалық халықаралық құқық журналы 469, Б. 492.
[70] СВАМ Proposal, at 4.
[71] СВАМ Proposal, 2.
[72] https://eeb.org/eus-fit-for-55-is-unfit-and-unfair-ngos-say/.

жобаларын іске асыру арқылы парниктік газдар шығарындыларының тікелей физикалық өтемақысы жүзеге асырылса да немесе экология мен климатты қолдаудың өзге де тетіктері іске асырылса да, атап айтқанда, ең жақсы қолжетімді технологиялар тетігін енгізу, мұндай шаралар және тіпті оларға тікелей шығындар CBAM шеңберінде есепке алынбайды.

Дүниежүзілік сауда ұйымының нормаларына және үшінші елдердің талаптарына сәйкес сот ісін жүргізу нәтижесінде CBAM регламентін түзетуге және нақтылауға болатындығын атап өткен жөн. CBAM механизмін іске асырудың соңғы форматы және оның қолданылуын нақтылайтын нормалар кейінгі сауда-саттықтың нәтижесі ретінде анықталады. Еуропалық комиссияның Дүниежүзілік сауда ұйымының нормаларына толық сәйкестігі туралы мәлімдемесі сотта әлі дәлелденбеген және үшінші тараптардың болашақ сот процестері аясында ішінара даулануы мүмкін.

6. CBAM регламентіне қолданыстағы заңға тәуелді актілер

CBAM регламенті жарияланғаннан бері (2023 жылғы 16 мамыр) келесі нормативтік құқықтық актілер қабылданды:

– Өтпелі кезеңге арналған CBAM ережесі (2023 жылғы 17 тамыздағы);

– Өтпелі кезең ішінде (2023 жылғы 17 тамыздағы) көміртегі шекарасын түзету тетігінің мақсаттары үшін есептілік жөніндегі міндеттемелерге қатысты Еуропалық Парламент пен Кеңестің 2023/956 регламентін (ЕО) қолдану ережесінің ережесі.

Еуропалық комиссия CBAM өтпелі тізілімін жасады. Тізілімге кіруді импорттаушы тіркелген мүше мемлекеттің ұлттық құзыретті органы (NCA) арқылы сұрау керек.

Сондай-ақ өтпелі кезең аясында жарияланды:

- CBAM механизмі үшін ұлттық құзыретті органдардың (NCA) алдын ала тізімі;
- Өтініш берушілерге арналған CBAM өтпелі тізілімінің Пайдаланушы нұсқаулығы[73];
- ЕО тауарларын импорттаушыларға арналған CBAM қондырғылары туралы Нұсқаулық құжат[74];
- ЕО-тан тыс операторларға арналған CBAM қондырғыларына арналған нұсқаулық құжат[75];
- Орнатуға арналған CBAM деректер үлгісі.

7. CBAM реттеу салаларын кеңейту мүмкіндігін шектеу

CBAM реттейтін өнімдердің тізімі 2026 жылдан кейін көміртектің ағып кету тізіміне сәйкес одан әрі кеңейеді.

Алюминий өнімдері түсті металдардан жасалған CBAM реттеуіне жатады, бірақ 2026 жылдан кейін ЕО-та бекітілген көміртектің ағып кету[76] тізіміне сәйкес CBAM әрекеті кеңейтілуі мүмкін: мыс, мырыш және қорғасын өнімдері.

Өндірілетін өнім бөлігінде бокситтерден алынған глиноземнен өндірілетін алюминийден айырмашылығы, түсті металдар жағдайында Металлургия зауыттарының өнімдері, әдетте, одан әрі өңдеуге жіберілетін негізгі өнімдердің және жанама өнімдердің (қождар, торт және т.б.) кең тізімімен ұсынылған.

Парниктік газдар шығарындыларын реттеу шеңберінде жалпы шығарындыларды есептеуге және квоталардың белгілі бір бөлінуін енгізуге болатын қондырғылар қарастырылады. Бірақ өнімнің көміртегі сыйымдылығы

[73] https://taxation-customs.ec.europa.eu/system/files/2023-10/User%20Manual%20for%20CBAM%20Declarants-Release%201.1_v1.10.pdf
[74] https://taxation-customs.ec.europa.eu/system/files/2023-11/CBAM%20Guidance_EU%20231027%20for%20web%20A.pdf
[75] https://taxation-customs.ec.europa.eu/system/files/2023-11/CBAM%20Guidance_non-EU%20231026%20for%20Web%20A.pdf
[76] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=OJ:L:2019:120:FULL

туралы сөз болғанда, СВАМ механизмі сияқты, парниктік газдардың нақты шығарындыларын есептеудің екіұштылығына байланысты белгілі бір нормалауды енгізу өте қиын болады.

Қондырғыда (өндірісте, зауытта және т.б.) әртүрлі өнімдердің едәуір саны өндірілуі мүмкін және қондырғының парниктік газдар шығарындыларын өнім арасында бір мәнді түрде бөлу мүмкін емес. Жоғарыда айтылғандай, полиметалл кендерінен түсті металдар өндірісі бір зауыттың (қондырғының) ішіндегі күрделі технологиялық байланыстармен және өнімнің едәуір мөлшерімен (әрі қарай өңдеуге жіберілетін металдар мен шлактар) жүреді.өнімнің көміртегі сыйымдылығын анықтау өнім түрлері арасында шығарындылардың таралуын есептеуде қиындықтарға тап болады.

Нәтижесінде, шекарада көміртекті теңестіру тәсілдерін дамыту болашақта өнімнің көміртегі сыйымдылығын есептеудің екіұштылығының маңызды әдістемелік проблемаларына тап болуы мүмкін. СВАМ реттейтін өнімдер тізімін кеңейту ЕО-тағы Жүйе операторы үшін өте қиын процесс болады және Еуропалық Комиссияның СВАМ механизмін дамыту жоспарларына айтарлықтай әсер етуі мүмкін.

Қазақстан Республикасының экономикасы үшін неғұрлым сезімтал мұнай мен түсті металдар экспорты СВАМ тетігі шеңберінде реттеуге барынша бейім болмайтын болады.

8. СВАМ реттейтін салалардың жай-күйіне шолу

Ережеге сәйкес СВАМ реттеуіне мыналар жатады: цемент, темір және болат, алюминий, тыңайтқыштар, сутегі және электр энергиясын өндіру.

Қазақстан Республикасы үшін ЕО-қа электр энергиясы мен сутегін экспорттау мүмкіндігінің болмауына байланысты СВАМ-ның қазақстандық экспортқа әсерін бағалау шеңберінде мыналарды қарастырған жөн: цемент саласы, тыңайтқыштар өндірісі және металлургия.

8.1. Қазақстан Республикасының цемент саласы

Цемент құрылыстың барлық салаларында қолданылатын негізгі материал болып табылады, ал цемент салыстырмалы түрде қарапайым, әмбебап және арзан материал болып қала береді, оны жасау үшін кең таралған және қол жетімді шикізат қажет. Қазақстан Республикасында цемент өндіру көлемі тұрақты өсу үрдісіне ие.

Кесте 8.1. Қазақстан Республикасында цемент өндіру көлемі жылдар бойынша, млн тонна

Жыл	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Цемент өндіру көлемі	9,0	9,4	9,9	9,9	10,8	12,6	12,1

Барлық цемент зауыттарының жобалық қуаты жылына 16,5 млн тоннадан асады, алайда тиеу деңгейі ("Союз Цемент" Қауымдастығының деректері бойынша) әлі де 75% - дан аспайды.

Қазақстан Республикасында цемент шығару толық циклді 17 зауытта жүзеге асырылады, оның ішінде 11 құрғақ әдіс, 3 дымқыл әдіс, ал маусымдық жұмыс істейтін шахта пештері бар тағы 3 шағын зауыт[77].

Жетекші шетелдік өндірушілер қазақстандық нарықта компаниялармен ұсынылған:

- Heidelberg (Германия) - "Бұқтырма цемент компаниясы" ЖШС, "Шымкентцемент" АҚ, "Каспий Цемент" ЖШС;
- Vicat (Франция) - "Жамбыл цемент өндірістік компаниясы" ЖШС;
- Steppe Cement (Малайзия) - "Central Asia Cement" АҚ, "Карцемент" АҚ, "Alacem" ЖШС.

Қазақстан Республикасының зауыттарында цемент өндіру екі тәсілмен жүзеге асырылады:

- шикізат материалдары бір мезгілде кептіру және күйдіру кезінде ұнтақталған кезде ылғалдылығы 1-2% аспайтын шикізат ұны құрғақ болады. Бұл жағдайда меншікті жылу шығыны клинкердің 3000-4000 МДж/т құрайды;
- шикізат материалдары судың қатысуымен ұсақталған кезде дымқыл, W=35-42% шикізат шламы дайындалады, ол айналмалы пеште күйдіріледі, меншікті жылу шығыны клинкердің 5000-6400 МДж/т құрайды.

[77] "Almaty Cement Company" ЖШС,"Жаңатас цемент зауыты" ЖШС, "Жамбыл Недр"ЖШС

Құрғақ әдіс зауыттарының өндірістік қуаты – 14,4 млн тонна, ылғалды – 3,02 млн тонна. Қазақстан Республикасында цемент өндірудегі құрғақ тәсілдің үлесі шамамен 80% -. құрайды.

Ұлттық статистика бюросының мәліметі бойынша, республика бойынша цементке жылдық қажеттілік 2022 жылы 10,6 млн тоннаны құрады, бұл сала қуатының 64% -. ғана құрайды. Цементті тұтыну құрылыс саласының өсуімен байланысты, сондықтан 10 жыл ішінде тұрғын үйді пайдалануға беру көлемі 2020 жылы 9-дан 15,3 миллион шаршы метрге дейін өсті, ал 2021 жылы іске қосу жоспары 17 миллион шаршы метрге дейін өсті.

Кесте 8.2. Қазақстан Республикасының цемент саласының қуаттылығы.

	Іске қосылған жылы	**Пайдалану мерзімі, жыл**	**жобалық қуаты, т / жыл**
Ылғалды өңдеу зауыттары			
«Семей цемент зауыты» ЖШС	1958	63	1,15
«Бұқтырма цемент компаниясы» ЖШС	1964	57	1,4
«Sas-Tobe Technologies» ЖШС	1952	69	0,47
Құрғақ өңдеу зауыттары			
«Жамбыл цемент өндіру компаниясы» ЖШС	2010	11	1,6
«Стандарт цемент» ЖШС	2010	11	2
«Central Asia Cement» Steppe Cement АҚ	2014	7	2,2
«Шымкентцемент» АҚ (HeidelbergCement)	2014	7	1,3
«Каспий Цемент» ЖШС (HeidelbergCement)	2013	8	0,8
«Гежуба Шиелі цемент компаниясы» ЖШС	2018	3	1
«Рудненский цемент зауыты» ЖШС	2019	2	0,5
«Көкше-Цемент» ЖШС	2017	4	2
«Қазақцемент» ЖШС	2014	7	1
«ACIG» АҚ (Хантау цемент зауыты)	2015	6	0,5
«Alacem» ЖШС (Алацем) (Алматы облысы).	2020	1	1

Қазақстан Республикасының барлық цемент зауыттары технологиялық отын ретінде Қарағанды, Екібастұз бассейндері мен Қаражыра кен орнының көмірін пайдаланады. Sas-Tobe Technologies цемент зауыты отын ретінде табиғи газды пайдаланады, бірақ экономикалық себептерге байланысты пештерді көмір отынына ауыстыруды жоспарлап отыр.

Жылудың меншікті шығыны және соның салдарынан парниктік газдардың шығарындылары көптеген факторларға байланысты, олардың негізгісі өндіріс әдісі (ылғалды, құрғақ), пештер мен қосалқы жабдықтардың конфигурациясы,

шикізаттың қасиеттері, өнім түрі, т.б. Қазақстан Республикасындағы цемент кәсіпорындарында клинкер өндіру кезіндегі жылу энергиясының үлестік шығыны құрғақ әдіспен 3200 кДж/кг (765 ккал/кг) және ылғалды әдіспен 6900 кДж/кг (1649 ккал/кг) дейін ауытқиды.

Кесте 8.3. Клинкер өндірісіндегі меншікті энергия шығыны туралы мәліметтер

Кәсіпорын	**Қуатты лығы, миллио н тонна/ж ыл**	**Өндіріс әдісі**	**Энергияның меншікті тұтынуы, МДж/т клинкер**	**Парникті к газдарды ң болжамд ы шығарын дылары, т CO2/т клинкер**
«Семей цемент зауыты» ЖШС	1,15	ылғалды	6 500	1,6
«Бұқтырма цемент компаниясы» ЖШС	1,4	ылғалды	6 900	1,7
«Sas-Tobe Technologies» ЖШС	0,47	ылғалды	6 900	1,7
«Жамбыл цемент өндіру компаниясы» ЖШС	1,6	құрғақ	3 300	0,8
«Каспий Цемент» ЖШС (HeidelbergCement)	0,8	құрғақ	3 250	0,8
«Гежуба Шиелі цемент компаниясы» ЖШС	1	құрғақ	3 500	0,9
«Рудненский цемент зауыты» ЖШС	0,5	құрғақ	3 200	0,8
«Стандарт Цемент» ЖШС	2	құрғақ	3 550	0,9

Статистикалық мәліметтерді талдау көрсеткендей, ЕО-қа Қазақстан Республикасынан цемент іс жүзінде экспортталмайды, цементтің негізгі экспорты Ресей, Қырғызстан және Өзбекстанға тиесілі.

8.2. Қазақстан Республикасындағы тыңайтқыш өндірісі

Қазақстан Республикасында мемлекет тыңайтқыштарды пайдалануды тікелей субсидиялайды, тыңайтқыштар құнының 50%-ға дейінгі бөлігін жергілікті өндірушілерден де, импорттықтардан да өтейді.

Тыңайтқыштардың экспорты мен импорты арасындағы теңгерім төмендегідей. Өткен жылы Қазақстан Республикасынан тыңайтқыш экспорты

15%-ға өсіп, 200,1 млн долларға жетті. Экспорттың ұлғаюы келесі тауарларды жеткізудің ұлғаюымен байланысты: аралас минералды тыңайтқыштар – 26,4%-ға; калий тыңайтқыштары - 66 рубльге өсу; фосфор тыңайтқыштары – 3,1 есеге өсті.

Қазақстан Республикасына тыңайтқыштар импорты айтарлықтай өсті – 29,6%-ға, 2022 жылы 261,7 млн долларға дейін. Бұл азот тыңайтқыштары импортының 37%-ға артуы есебінен болды; аралас минералды тыңайтқыштар – 17,1%-ға; калий тыңайтқыштары – 42,6%-ға; жануар немесе өсімдік тектес тыңайтқыштар – 7,8%-ға.

Қазақстан Республикасы азотты және фосфорлы тыңайтқыштарды экспорттайды, ал калий тыңайтқыштарын импорттайды.

Азотты және фосфорлы минералды тыңайтқыштардың ірі өндірушілері «ҚазАзот» АҚ және «ҚазФосфат» ЖШС болып табылады, олардың өндіріс орындары Маңғыстау және Жамбыл облыстарында орналасқан. Қалған кәсіпорындар – «АМТ» АҚ, «Talas Invests Company» ЖШС, Тараз металлургиялық зауыты және «Қайнар» қосалқы өнім ретінде тыңайтқыштар шығарады.

2022 жылдың қорытындысы бойынша Қазақстан Республикасында 437,7 мың тонна азотты минералды немесе химиялық тыңайтқыштар, 198,1 мың тонна фосфорлы тыңайтқыштар өндірілді.

Бұл ретте «Қазазот» өндірді: 310,9 мың тонна аммиак селитрасы, 282,8 мың тонна азот қышқылы, 186,4 мың тонна аммиак. «Қазфосфаттың» мәліметінше, 2022 жылы компания 421 мың тонна тыңайтқыш өндірген.

«Қазфосфат» компаниясы жүзеге асырып жатқан Тараздағы тыңайтқыш зауытының қуатын кеңейту жобасы зауыттың өнімділігін жылына 1 миллион тоннаға дейін арттырады.

Кесте 8.4. Қазақстан Республикасының ауыл шаруашылығында минералды тыңайтқыштарды тұтыну.

Ауыл шаруашылығы дақылдарына минералды тыңайтқыштарды қолдану	Из них под						
	дәнді дақылдар (күріштен басқа), бұршақ және майлы дақылдар					күріш	мақта
	Барлығы	олардың ішінде					
		бидай	жүгері	соя бұршақтары	күнбағыс		
1 157 603,6	805936	523785	31065,7	4 19,2	83688,4	84536	10724

Минералды тыңайтқыштардың негізгі экспорттық бағыттары ТМД және ЕО елдері болып табылады.

Кесте 8.5. 2022 жылы Қазақстан Республикасынан тыңайтқыштар экспорты.

	Тонна (таза салмағы)	Құны, мың АҚШ доллары
Минералды немесе химиялық, азотты тыңайтқыштар	46 611,1	24 032,3
ТМД елдері	21 792,9	12 089,9

ЕО-қа экспорт	20 606,4	9 190,4
Болгария	1 782,0	597,0
Венгрия	18,0	19,3
Литва	3 378,1	1 948,3
Польша	15 302,3	6 561,3
Чехия	126,0	64,6
Минералды немесе химиялық, фосфорлы тыңайтқыштар	4 612,0	533,6
ТМД елдері	4 612,0	533,6
ЕО-қа экспорт	0	0
Минералды немесе химиялық, калийлі тыңайтқыштар	18 460,6	11 233,1
ТМД елдері	302,6	383,8
ЕО-қа экспорт	18 070,7	10 779,2
Литва	175,8	108,4
Польша	17 693,3	10 569,8
Чехия	201,6	101,0
Екі немесе үш қоректік элементтері бар минералды немесе химиялық тыңайтқыштар азот, фосфор және калий;	173 736,2	108 695,3
ТМД елдері	113 294,2	67 643,0
ЕО-қа экспорт	26 799,1	18 983,0
Латвия	2 394,0	1 573,9
Литва	7 837,5	6 096,9
Польша	7 558,0	5 156,0
Чехия	1 959,6	1 691,1
Эстония	7 050,0	4 465,1

Егістік жерлердің тозуына әкеп соқтыратын егістік жерлердің тыңайтқыштармен жеткіліксіз қамтамасыз етілуін ескеру қажет. Таяу жылдары мемлекет іске асыратын шаралар егістік жерлердің тозу процесін тоқтата тұру үшін тыңайтқыштарды пайдалануды едәуір арттыруға бағытталатын болады.

8.3. Қазақстан Республикасының металлургия саласы

Металлургия саласы бөлігінде трансшекаралық көміртекті реттеуге қазақстандық болат пен алюминий экспорты түседі.

Статистикаға сәйкес, қазіргі уақытта 378 компания металл кендерін өндірумен айналысады, олардың 321 – і шағын кәсіпорындарға, 21 – і орта кәсіпорындарға және 36-сы ірі кәсіпорындарға жатады. Сонымен бірге 273 металлургиялық компания бар, оның ішінде 230 шағын, 18 орта және 25 ірі. Осы екі саланың арасында көптеген байланыстар бар және көптеген орта және ірі

компаниялар екі саладағы кәсіпорындардан тұратын тігінен біріктірілген құрылымға ие.

Кесте 8.6. Қазақстан Республикасының тау кен металлургия кешенінің ірі компаниялары.

Компанияның атауы	Өндірілетін шикізат пен өнімнің негізгі түрлері
Eurasian Resources Group (ERG)	Темір кені, алюминий, феррохром, силикомарганец, ферросилиций, көмір
АрселорМиттал Теміртау	Темір кені, болат, көмір
KAZ Minerals	Мыс, алтын, мырыш
Казцинк	Мырыш, қорғасын, мыс, алтын, күміс
Казахмыс	Мыс, алтын

Қазақстан Республикасының минералдық-шикізаттық базасы мынадай үш пайдалы қазбалар тобынан тұрады:

- Валюталық түсімдердің негізгі бөлігін қамтамасыз ететін және жоғары саяси және экономикалық маңызы бар стратегиялық пайдалы қазбалар. Бұл топқа мұнай, газ, көмір, уран және хромит кіреді.
- Алтын-валюта түсімінің айтарлықтай көлемін қамтамасыз ететін және Қазақстан Республикасының өнеркәсіптік келбетін қалыптастыратын пайдалы қазбалар. Бұл топқа темір, марганец, мыс, қорғасын, мырыш, алюминий және алтын кендері жатады.
- Сұраныс әлеуеті жеткілікті минералдар (қалайы, күміс, фосфаттар, барит).

Сонымен қатар, Қазақстан Республикасында пайдалы қазбалардың басқа да көптеген түрлері бар (ванадий, молибден, сирек жер элементтері, кобальт, никель, асбест, бораттар).

Статистикалық мәліметтерге сәйкес, 2022 жылы металл кенін өндіру көлемі бір жыл бұрынғы 6,9 миллиард АҚШ долларымен салыстырғанда құндық мәнде 7,3 миллиард АҚШ долларын құрады, ал металлургиядағы өнім қазірдің өзінде 19,1 миллиард АҚШ долларын құрады. Металл кендерін өндіру құндық мәнде тау-кен өндіру секторының жалпы өнімінің 14%-ға жуығын қамтамасыз етті, ал өңдеу өнеркәсібіндегі металлургияның салмағы 44%-ға жуықты құрады. Жалпы, тау-кен металлургия өнеркәсібі елдегі жалпы өнеркәсіп өнімінің 26%-ға жуығын қамтамасыз етті, яғни республиканың бүкіл өнеркәсібінің төрттен бірінен астамы металл өндіру және өңдеу секторына тиесілі.

Металл кенін өндіру құрылымында темір рудасы 684,3 млрд теңгені, түсті металл рудалары 2,73 трлн теңгені құрады. Металлургия өндірісі құрылымында қара металлургия 3,17 трлн теңгені, негізгі асыл және түсті металдар өндірісі 5,82 трлн теңгені, металл құю 25 млрд теңгені құрады.

Физикалық мәнде қара металлургия ферроқорытпалар өндірісінің өскенін көрсетті (2,6%-ға, 2,1 млн. тоннаға дейін), бірақ болат өндіру 8%-ға, 4,1 млн. тоннаға дейін, шойын – 10,3%-ға, 3,2 млн. тоннаға дейін төмендеді. тонна. Түсті металлургияда алюминий өндірісі біршама өсті (0,2%-ға, 1,6 млн. тоннаға дейін), мыс өндірісі сәл төмендеді (1,2%-ға, 453 мың тоннаға дейін). Қорғасын мен мырыш

өндірісі тиісінше 108,8 мың және 266,3 мың тоннаға дейін төмендеді. Алтын өндіру 13%-ға өсіп, 129,6 тоннаны құрады.

Экспорттық жеткізілімдерге келетін болсақ, 2022 жылдың қорытындысы бойынша металдар мен олардан жасалған бұйымдар елдің жалпы экспортының 14%-дан астамын (11 млрд АҚШ доллары) және ТМД елдеріне экспорттың шамамен 21%-ын (2,8 млрд доллар) құрады.

9. Қазақстан Республикасының экспортына СВАМ әсерін бағалау (салалар бойынша)

Қазақстан Республикасынан 2022 жылғы өнім экспорты туралы мәліметтерді талдау негізінде келесі тармақтар анықталды:

- СВАМ қолданылатын өнімдердің ЕО-қа жалпы экспорты 827,4 млн. АҚШ долларын құрайды, бұл Қазақстан Республикасының жалпы экспортының шамамен 1%-ын құрайды.
- Бұл ретте экспорттың негізін қара металдар мен алюминий (олардан жасалған өнімдерді қоса алғанда) құрайды, олар ЕО-қа экспорттың 96%-ын құрайды, СБАМ-мен қамтылған тауарлар.

Кесте 9.1. Қазақстанның ЕО-қа СВАМ қолданылатын тауарлардың экспорты

СВАМ құрамына кіретін тауарлар топтары	2022 жыл, мың АҚШ доллары		ЕО-тағы экспорт үлесі,	Қазақстан Республикасының жалпы экспортының үлесі, %
	Барлығы экспорт	ЕО-қа экспорт		
Цемент	26676	0	0,0%	0,00%
Тыңайтқыштар	243420	65476	26,9%	0,04%
Қара металлургия	3888366	619454	15,9%	0,83%
Алюминий	776865	196145	25,2%	0,26%
Сутегі	99	0	0,0%	0%

Есептілікті тапсыру және СВАМ сертификаттарын сатып алу импорттаушыға (яғни ЕО ішіндегі компанияға) жүктелсе де, СВАМ регламенті импортталатын өнімді өндірушілерді СВАМ тізілім жүйесінде тіркелуге, парниктік газдар шығарындылары туралы верификацияланған есептілікті қалыптастыруға және тапсыруға міндеттейді.

Кестеде Қазақстан Республикасындағы шығарындылардың үлестік коэффициенттерін ЕО ШСЖ бенчмарктерінің мәндерімен салыстыру келтірілген.

Кесте 9.2. Қазақстан Республикасында қолданыста болған ЕО өнімдерінің бенчмаркі [78]

Өнімнің атауы	Қазақстан Республикасы (меншікті шығарындылар)	ЕО (квоталар саны / тонна өнім)
Алюминий	1,8	1,514
Цемент клинкері	0,961	0,766
Әк	1,112	0,954
Шойын құю	1,877	0,325
Аммиак	1,8	1,619

[78] https://www.emissions-euets.com/product-benchmarks

Ескерту: Бенчмарк-Европалық Одақтың (ЕО ШСЖ) шығарындылар саудасы схемасы шеңберінде бүкіл Европалық Одақ ауқымында белгіленетін, тоннаға шығарылған өнімнің метрикалық тоннасына СО2 есептегенде парниктік газдар шығарындылары бойынша ең тиімді қондырғылардың 10% орташа мәні..[79]

СВАМ регламентінің қолданысына жататын СЭҚ ТН кодтары (Қазақстан Республикасынан экспортталатын сыртқы экономикалық тауарлардың кедендік номенклатурасы) 9.3 кестеде келтірілген. Осы кодтар мен ЕАЭО[80] елдерінен басқа экспорт-импорт бойынша деректерді талдау негізінде СВАМ -ға түсетін ЕО-қа қазақстандық экспорт көлемінің есебі орындалды.

Кесте 9.3. СВАМ реттеуіне кіретін ТН ВЭД кодтары (6 таңба).

Өнім топтары	ТН ВЭД кодтары (6 таңба)
Цемент	250700, 252310, 252321, 252329, 252330, 252390
Тыңайтқыштар	280800, 281410, 281420, 283421, 310210, 310221, 310230, 310250, 310260, 310280, 310290, 310510, 310520, 310530, 310540, 310551, 310559, 310590
Қара металлургия	720110, 720150, 720211, 720219, 720241, 720249, 720250, 720260, 720390, 720510, 720529, 720610, 720690, 720711, 720712, 720719, 720720, 720810, 720836, 720837, 720838, 720839, 720840, 720851, 720852, 720853, 720854, 720890, 720915, 720916, 720917, 720918, 720925, 720926, 720927, 720928, 720990, 721011, 721012, 721020, 721030, 721049, 721050, 721061, 721070, 721090, 721114, 721119, 721123, 721129, 721190, 721210, 721220, 721230, 721240, 721250, 721260, 721320, 721391, 721410, 721420, 721491, 721499, 721510, 721550, 721590, 721610, 721621, 721622, 721631, 721632, 721633, 721640, 721650, 721661, 721669, 721691, 721699, 721710, 721720, 721730, 721790, 721891, 721899, 721912, 721914, 721921, 721922, 721923, 721924, 721931, 721932, 721933, 721934, 721935, 721990, 722011, 722012, 722020, 722090, 722100, 722211, 722219, 722220, 722230, 722240, 722300, 722490, 722530, 722540, 722550, 722592, 722599, 722611, 722619, 722691, 722692, 722699, 722790, 722810, 722820, 722830, 722840, 722850, 722860, 722870, 722880, 722920, 722990, 730110, 730120, 730210, 730230, 730240, 730290, 730300, 730411, 730419, 730422, 730423, 730424, 730429, 730431, 730439, 730441, 730449, 730451, 730459, 730490, 730511, 730512, 730519, 730520, 730531, 730539, 730590, 730611, 730619, 730621, 730629, 730630, 730640, 730650, 730661, 730669, 730690, 730711, 730719,

[80] https://kgd.gov.kz/ru/exp_trade_files

Өнім топтары	ТН ВЭД кодтары (6 таңба)
	730721, 730722, 730723, 730729, 730791, 730792, 730793, 730799, 730810, 730820, 730830, 730840, 730890, 730900, 731010, 731021, 731029, 731100, 731811, 731812, 731813, 731814, 731815, 731816, 731819, 731821, 731822, 731823, 731824, 731829, 732611, 732619, 732620, 732690
Алюминий	760110, 760120, 760320, 760410, 760421, 760429, 760511, 760519, 760521, 760529, 760611, 760612, 760691, 760692, 760711, 760719, 760720, 760810, 760820, 760900, 761010, 761090, 761100, 761210, 761290, 761300, 761410, 761490, 761610, 761691, 761699
Сутегі	28041000

СВАМ-тің соңғы құнға әсерін бағалау

Алюминийге қатысты, парниктік газдар шығарындыларын есептеген кезде, СВАМ ережесіне сәйкес алюминий өндіру кезінде көмірқышқыл газы мен перфторкөміртектердің шығарындылары ескеріледі.

Төменде Aluminium Kazakhstan мен Қазақстан электролиз зауытының деректеріне негізделген көмірқышқыл газының үлестік шығарындыларының (тікелей және жанама) бағасы берілген. Қазақстан электролиз зауытының деректері бойынша тікелей парниктік газдар шығарындылары 1,8 т CO2/t Al құрайды, ал алюминий өндірісі бойынша ЕО эталоны 1,514 т CO2/t Al құрайды. ЕО эталонының нақты асып кетуі 0,286 т CO2/t Al құрайды.

Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігі Мемлекеттік кірістер комитетінің деректері бойынша 2022 жылы легирленбеген алюминий экспортының көлемі 659,3 млн АҚШ долларын (барлығы 229,0 мың тонна) ЕО елдеріне 62,5 мың тоннаны құрады (182,4 млн доллар). Егер t CO2-экв құны ЕО-тағы ETS-те 100 еуро/т CO2-экв. Демек, ЕО-қа экспортталатын алюминий тоннасына бағаның өсуі 28,6 еуро/т Al құрайды. Егер СВАМ 2022 жылы ЕО-қа импортқа қолданылатын болса, Қазақстан Республикасынан ЕО-қа алюминий импортының жалпы құнының өсуі 1,8 миллион АҚШ долларын құрайтын еді.

LME Aluminium алюминийінің бағасы (Лондон металл биржасында) 2232,5 доллар/т Al. Бағаның өсуі 1,28% құрайды, ал биржалық саудаға кіре берісте бағаның ауытқу диапазоны 20-25% құрайды.

Алайда, егер алюминий және оның өнімдері II қосымшадан алынып тасталса, яғни. Егер алюминийдің көміртегі қарқындылығы электр энергиясын ескере отырып ескерілсе, СВАМ әсерінің жағдайы айтарлықтай өзгереді.

Кесте 9.4. Алюминий (Al) өндірісі үшін Қазақстандық электролизді зауытындағы үлестік электр энергиясы шығыны.

	Өлшем бірлігі	Қазақстандық электролизді зауыты
Электрикалық энергия	МВт*ч/т Al	14,27

Демек, бір тонна алюминий өндіру кезінде көміртегі ізі электр энергиясын есепке алғанда 15,7 тонна CO2-экв/т Al болуы мүмкін, онда қазақстандық алюминийді экспорттаудағы көміртегі салығы шамамен 1400 еуро/т Al болуы мүмкін, яғни. Алюминий құнының 60%, бұл экспортты мүлдем тиімсіз етеді.

Егер электр энергиясы CBAM есебіне қосылса, алюминий экспортына әсері айтарлықтай болады.

Болат экспорты бойынша 2022 жылы ЕО елдеріне экспорт көлемі шамамен 150 мың тоннаны құрады, ал CO2 үлестік шығарындыларындағы айырмашылықтар 1,1 тонна CO2/тонна болат деңгейінде бағалануы мүмкін, сондықтан CBAM жалпы әсері Қазақстан Республикасынан болат экспорты бойынша 15 миллион АҚШ долларына бағалануы мүмкін, яғни. ЕО-қа болат экспортының жалпы көлемінің 2,4%.

Тыңайтқыштар бойынша тыңайтқыштар мен өнімдердің келесі түрлерін CBAM реттейді:

- CN 2808 00 00 коды – азот қышқылы; сульфонитрин қышқылдары
- CN 2814 коды – Аммиак, сусыз немесе сулы ерітіндіде
- CN 2834 21 00 коды – Калий нитраттары
- CN 3105 коды – Құрамында екі немесе үш қоректік элемент азот, фосфор және калий бар минералды немесе химиялық тыңайтқыштар; өзге де тыңайтқыштар.

Алюминий мен болаттың көміртегі қарқындылығын ескере отырып, $100/tCO2 бағасында CBAM әсері Scope2 шығарындыларын ескере отырып, қазіргі күйде $35 млн-нан аспайды.

Қазіргі уақытта ЕО эталондарына сүйене отырып, азот тыңайтқыштарына CBAM әсерін шамамен 400 мың еуроға бағалауға болады, бұл азот тыңайтқыштарының жалпы экспорттық көлемінің 5% құрайды.

Нәтижесінде, 2022 жылғы экспорттық өнімділік тұрғысынан қолданыстағы CBAM ережесінің болжамды экспорттық әсері шамамен 2% (17,2 миллион доллар) құрайды.

10. Басқа елдерде СВАМ-ға ұқсас механизмдерді енгізу мүмкіндігі

ЕО-ның СВАМ бұл тектес жалғыз бастама емес. Мысалы, АҚШ-та сенатор Крис Кунс пен өкіл Скотт Питерс 2021 жылдың шілдесінде «белгілі бір тауарлардың импорты үшін шекарадағы көміртекті теңестіруді қолдану үшін 1986 жылғы Ішкі кірістер кодексіне түзетулер енгізу» үшін «Әділ, қолжетімді, инновациялық және тұрақты көшу және бәсекелестік туралы» Заңды енгізді. 2024 жылдан басталады. АҚШ ұсынысы ЕО СВАМ[81] ұсынысынан кем дегенде бір маңызды жолмен ерекшеленеді: ол әрбір сектор шеккен парниктік газдарды азайтуға арналған орташа шығындарды өлшеуді талап етеді және азайту үшін заңдар мен ережелерді қабылдаған елдердің экспортына реттеуді кеңейтуді жоққа шығарады. парниктік газдар шығарындылары ішкі күш-жігермен «кем дегенде амбициялы» (сондықтан да баламалы емес) деп саналады.

Салыстырмалы түрде айтсақ, Қытай әлі СВАМ немесе балама механизмді ұсынған жоқ.

СВАМ-дың қазіргі сыны Бразилиядан, Үндістаннан, Қытайдан және Оңтүстік Африкадан келеді, өйткені олар Еуропадағы өз өнімдеріне қатысты ықтимал «әділетсіз кемсітушілік» туралы «байыпты алаңдаушылықтары» бар. Мысалы, Қытайдың пластикалық экспорты немесе Оңтүстік Американың целлюлоза экспорты ең ауыр зардап шеккен тауарлардың бірі болуы мүмкін. Сондай-ақ СВАМ болашақта қандай өнімдерді қамтиды деген сұрақ бар; мысалы, халық тұтынатын тауарлар. Дегенмен, олардың кең жеткізілім тізбегі бар, сондықтан олардың көміртегі мазмұнын дәл қадағалау қиын болады.

ЕО СВАМ кемсітушілікке жол бермеу және саудада жасырын шектеулердің болмауы талаптарына жауап беруі керек. Бұл механизм басқа елдің салыстырмалы әрекет жасағанын анықтау процесін қамтуы және кез келген осындай анықтауға зардап шеккен елді тартуы маңызды. Іске асырушы ел өзінің ішкі бағдарламасымен «тиімділігі бойынша салыстырылатын» шараларды талап ете алады, бірақ ол басқа елдерде туындауы мүмкін әртүрлі шарттарды есепке алмай, басқа мүшелерге «негізінде бірдей кешенді реттеу бағдарламасын жүктей алмайды». Шығарылған елде төленген көміртегі бағасына негізделген СВАМ сертификаттарының санын азайту мүмкіндігін мойындай отырып, ЕО СВАМ ұсынысы бірінші рет экспорттаушы елдердегі салыстырмалы шараларды ескереді. Дегенмен, СВАМ ұсынысы шығарындыларды азайтудың балама шаралары емес (мысалы, өнімділікке қойылатын талаптар немесе тиімсіз қондырғыларды кезең-кезеңімен тоқтату) көміртегі бағасын мойындайтындығы фактісін «кез келген елде қалыптасқан нақты шарттарды ескеру икемділігінің жоқтығы ретінде қарастыруға болады - экспорттаушы». Қатаң айтқанда, ЕО Комиссиясы басқа елдерден ETS пайдалануды талап етуді ұсынбайды, бірақ көміртегі бағасына баламаларды шектеу арқылы басқа елдер үшін опциялар негізінен ETS немесе көміртегі салығымен шектеледі. Тікелей реттеудің баламасын елемеу арқылы ЕО СВАМ үшінші елдерге осы елдердің экономикалық және реттеуші сипаттамаларын есепке

[81] Майкл Мехлинг және басқалар, «Климаттық әрекетті күшейту үшін шекарадағы көміртекті түзетулерді жобалау» (2019) Американдық халықаралық құқық журналы 433, Б 468

алмай, ЕО ETS сияқты «мәні бойынша бірдей кешенді реттеу бағдарламасын» жүктеді деп айыпталуы мүмкін.[82]

Жоғарыда айтылғандай, ЕО Комиссиясының көміртегі бағасына қатысты таңдауын оның климаттық саясатты салыстыру кезінде беретін артықшылығы негізінде түсінуге болатынына қарамастан, бұл тәсілдің қатаңдығын ГАТТ XX бабына сәйкес негіздеу қиын болуы мүмкін. ДСҰ талап еткендей, экспорттаушы елді бағалауға тарту арқылы тікелей реттеу құнын бағалауға және CBAM сертификаттарының санын бағалау кезінде ескеруге болады. Дегенмен, Комиссия «бүкіл әлем елдерінің парниктік газдар шығарындыларын азайту көміртегі бағасынан басқа ережелер арқылы қол жеткізілетінін» мойындайды, бірақ «баламалылықты анықтаудағы тұжырымдамалық қиындықтарға» негізделген бұл күш-жігерді есепке алудан бас тартады. Құрама Штаттардағы заңнамалық прогресс парниктік газдар шығарындыларын азайту бойынша ішкі күш-жігерді бағалауда үлкен икемділікті қолдануға болатындығын көрсетеді.[83] [84]

CBAM тәрізді механизмді әлеуетті түрде енгізе алатын елдерде, кем дегенде, парниктік газдарды реттеудің ұлттық жүйесі болуы керек; АҚШ-тан басқа ірі экономикаларға парниктік газдарды реттеудің ұлттық жүйесін құрып жатқан Қытай мен Оңтүстік Корея кіреді. меншікті ETS.

Бұған дейін 6 ауданда пилоттық ETS жүйесін әзірлеген Қытай 2020 жылы парниктік газдарды реттеудің ұлттық жүйесін іске қосты, бірақ CBAM механизмі Қытай үшін практикалық емес, өйткені көмірдің жоғары үлесін ескере отырып, қытайлық өндірушілердің өнімдері. өнеркәсіпте және энергетикада, әдетте, жоғары көміртекті қарқындылығымен сипатталады, ал импорттық өнімдер, көп жағдайда, аз көміртекті болады. Нәтижесінде қысқа және орта мерзімді перспективада Қытайда CBAM тәрізді механизмді енгізу екіталай.

Оңтүстік Корея болат өндіру бойынша алғашқы он елдің қатарына кіреді. Түсті металлургия аз дамығанымен, елдің ішкі қажеттіліктерін өтеуге әбден қабілетті. Елдің болат өндірісі басқа елдермен айтарлықтай бәсекелестіксіз өз тұтынуын қанағаттандырады. Оңтүстік Кореяға CBAM механизмін енгізу ұсынылмайды, өйткені бұл басқалармен қатар экспортқа бағытталған өнімдердің құнына әсер етеді.

Нәтижесінде 2030 жылға дейін трансшекаралық көміртекті теңестіру механизмін тек Еуропалық Одақ енгізуі мүмкін, ал көміртегін реттейтін басқа ірі экономикалар ұқсас шараларды енгізуден бас тартады.

---

[82]Майкл Мехлинг және басқалар, «Климаттық әрекетті күшейту үшін шекарадағы көміртекті түзетулерді жобалау» (2019) Американдық халықаралық құқық журналы 433, Б 468.

[83] Майкл Мехлинг және басқалар, «Климаттық әрекетті күшейту үшін шекарадағы көміртекті түзетулерді жобалау» (2019) Американдық халықаралық құқық журналы 433, Б 468.

[84] Сенатор Крис Кунс (D-DE) және Скотт Питерс (D-CA-52), 2021 жылғы әділ өту және бәсекелестік туралы акт, https://www.coons.senate.gov/download/text_-fair-transition -and -конкурс-акт-117

11. Экспортқа бағдарланған өнеркәсіп салалары үшін жауап шараларын әзірлеу

Еуропалық Одақтың СВАМ механизмін енгізуіне жауап ретінде Өнеркәсіптік қауымдастықтар парниктік газдарды ерікті түрде қысқарту арқылы өзінің сауда жүйесін енгізуі мүмкін. Парниктік газдар шығарындыларын азайтудың верификацияланған жобаларын жүзеге асырудың нәтижесі болатын көміртегі бірліктері.

Өнеркәсіптік бірлестіктердің көміртегі қоры: қорға қаражат СВАМ реттейтін өнімдерді экспорттаушыларға тонна СО2 Аукциондық сатудан түседі. Қордың қаражаты қауымдастық мүшелерінің көміртегі жобаларына, жобаларды қаржыландырудағы артықшылыққа сәйкес келетін салаларға бағытталады СВАМ реттеу өнімнің көміртегі сыйымдылығын төмендету мақсатында.

Өнеркәсіп қауымдастығының көміртегі қорларының резервін қалыптастыру үшін квоталардың бастапқы қажетті көлемін сатып алу Қазақстан Республикасының ШСЖ-на жасалуы мүмкін.

Өнеркәсіптік қауымдастықтардың көміртегі қоры іске қосылған жағдайда, экспортты жоспарлау кезінде экспорттаушы компания өз объектілерінде төмен көміртекті жобалар мен жаңғырту жобаларын іске асыру бойынша әлеует пен мүмкіндіктерді айқындайды. Осы есептеулердің нәтижесі төмен көміртекті жобаларды іске асыру кезінде алынуы мүмкін қаржыландыру көлемін бағалау болып табылады. ЕО-қа қазақстандық экспорттаушы компания импорттаушыларды (СВАМ декларанттарын) өнеркәсіптік қауымдастықтың көміртегі қорынан (жоғары бағамен) көміртегі бірліктерін сатып алу есебінен өнімнің көміртегі сыйымдылығының айырмасын өтеу туралы хабардар етеді. Төмен көміртекті жобаларды болжамды қаржыландыру сомасын есепке алу (шегеру) ЕО импорттаушысының көміртегі бірліктерін сатып алу бағасын төмендетуге мүмкіндік береді, осылайша импорттаушының ЕО-қа СВАМ төлеудің қарапайым нұсқасымен салыстырғанда экспорттаушы өнімінің баға артықшылығын жасайды.

ЕО-ның нақты верификацияланған деректер негізінде импортталатын өнімнің көміртегі сыйымдылығын есептеуге жүгінуге дайындығы экспорттаушылардың парниктік газдар шығарындыларын азайту жобаларын іске асыруына ынталандырудың бірі болып табылады.

Өнеркәсіптік қауымдастықтардың көміртегі қорының жиналған қаражаты Қазақстан Республикасының экспорттаушы кәсіпорындарында (қауымдастықтар мүшелерінде) төмен көміртекті жобаларды іске асыру үшін пайдаланылатын болады, бұл ЕО СВАМ ережелеріне жауап береді және сонымен бірге ЕО-қа СВАМ декларантының көміртегі салығын қарапайым экспорттау және төлеу нұсқасымен салыстырғанда өнімнің бәсекелестік артықшылықтарын күшейтуге мүмкіндік береді.

Нәтижесінде, еуропалық одақтардың СВАМ регламентін енгізуіне Қазақстан Республикасының жауабы және мүмкін осыған ұқсас басқа елдер көміртегі бірліктерін сатудан түскен қаражатты парниктік газдар шығарындыларын

азайтудың ішкі жобаларына бағыттайтын көміртегі бірліктері саудасының салалық мемлекеттік емес жүйелерін ұйымдастыру болуы мүмкін.

12. Қорытынды

Еуропалық Одақтың СВАМ тетігін енгізуі механизмнің қолданысына түсетін тауарлар тізімін кеңейту жөніндегі жоспарларды ескере отырып, қазақстандық экспорт үшін белгілі бір тәуекелдерді көтереді. Дүниежүзілік сауда ұйымының нормаларына және үшінші елдердің талаптарына сәйкес сот ісін жүргізу нәтижесінде СВАМ регламентін түзетуге және нақтылауға болатындығын атап өткен жөн. СВАМ механизмін іске асырудың соңғы форматы және оның қолданылуын нақтылайтын нормалар кейінгі сауда-саттықтың нәтижесі ретінде анықталады. Еуропалық комиссияның Дүниежүзілік сауда ұйымының нормаларына толық сәйкестігі туралы мәлімдемесі сотта әлі дәлелденбеген және үшінші тараптардың болашақ сот процестері аясында ішінара дауласуы мүмкін.

Алайда, трансшекаралық көміртекті теңестіру шараларын белсенді енгізу-парниктік газдар шығарындыларын азайтуға бағытталған өсіп келе жатқан трансұлттық саяси күш-жігерді қолдайды. Шикізат тауарларының (әсіресе энергия тасымалдаушылар мен металдардың) экспортына едәуір дәрежеде тәуелді Қазақстан Республикасы үшін бұл Қазақстан Республикасының Ішкі саласын және болашақ инвестициялық және климаттық саясатты қалыптастыру кезінде ескерілуі тиіс аса маңызды мән-жай. Қазақстандық өнім өндірушілер ЕО экспортына СВАМ әсерін азайтуға бағытталған ұйымдастырушылық және басқа шараларды енгізуі қажет.

СВАМ механизмін енгізудің күрделілігін ескеру қажет, ол СВ жүйелеріне қарағанда қондырғылардың шығарындыларына емес, өндірілетін өнімнің нақты шығарындыларына қатысты. Қондырғыда (өндірісте, зауытта және т.б.) көптеген өнім атаулары шығарылуы мүмкін және қондырғының парниктік газдар шығарындыларын өнім арасында бір мәнді түрде бөлу өте қиын.

Нәтижесінде болашақта ЕО елінде өнім жеткізу кезінде көміртекті реттеу тәсілдерінің дамуы өнімнің көміртегі сыйымдылығын есептеудің екіұштылығының маңызды әдістемелік проблемаларына тап болуы мүмкін. СВАМ реттеуіне жататын өнімдер тізімін кеңейту ЕО-тағы Жүйе операторы үшін өте қиын процесс болады.

Алайда, трансшекаралық көміртекті теңестіру шараларын белсенді енгізу-парниктік газдар шығарындыларын азайтуға бағытталған өсіп келе жатқан трансұлттық саяси күш-жігерді қолдайды. Шикізат тауарларының (әсіресе энергия тасымалдаушылар мен металдардың) экспортына едәуір дәрежеде тәуелді Қазақстан Республикасы үшін бұл Қазақстан Республикасының Ішкі саласын және болашақ инвестициялық және климаттық саясатты қалыптастыру кезінде ескерілуі тиіс аса маңызды мән-жай.

Осы есепте орындалған СВАМ экспортқа ықпалын бағалау, егер СВАМ бойынша төлем 2022 жылдан бастап алынса, ЕО-қа қазақстандық экспортқа әсері шамамен 17 млн. АҚШ доллары. Алайда, болат пен алюминийді қоспағанда, СВАМ регламентіндегі өзгерістер II қосымша (яғни, электр энергиясын тұтынудан жанама шығарындыларды есепке алу) қазақстандық өндірісте көмір электр станцияларынан электр энергиясын пайдалануға байланысты ЕО-қа экспортқа айтарлықтай әсер етуі мүмкін (100 млн. АҚШ доллары).

Қазақстан Республикасында СВАМ регламентін енгізуге жауап ретінде көміртегі бірліктерін сатудан түскен қаражатты парниктік газдар шығарындыларын азайтудың ішкі жобаларына жіберетін көміртегі бірліктері саудасының салалық мемлекеттік емес жүйелерін ұйымдастыру іске асырылуы мүмкін. Қосымша алюминийді II қосымшадан алып тастаған жағдайда бірқатар қазақстандық гидроэлектростанцияларды жалға беру схемаларын пысықтау ұсынылады.

Тұтастай алғанда, СВАМ тетігі қазақстандық экспорт үшін белгілі бір шектеулер ұсынады және оларға уақтылы ден қою үшін тетіктегі өзгерістердің тұрақты мониторингі қажет.

13. Пайдаланылған әдебиеттер тізімі

1. Regulation (EU) 2023/956 OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL Establishing a carbon border adjustment mechanism
2. https://taxation-customs.ec.europa.eu/carbon-border-adjustment-mechanism_en#guidance-documents
3. Қазақстан Республикасы Стратегиялық жоспарлау және реформалар агенттігі Ұлттық статистика бюросы.
4. https://commission.europa.eu/index_en (Еврокомиссии сайты)
5. Дүниежүзілік сауда ұйымы https://www.wto.org/

Қосымша 1. «Көміртекті ағып кету» салалары

I. 2003/87/ЕО директивасының 10b бабына сәйкес көміртектің ағып кету қаупі бар деп саналатын салалар:

1. Көмір өндіру
2. Шикі мұнай өндіру
3. Темір кендерін өндіру
4.Түсті металдардың басқа кендерін өндіру
5. Химиялық және минералды тыңайтқыштарды өндіру
6. Басқа топтамаларға енгізілмеген өзге де пайдалы қазбаларды өндіру
7. Майлар мен майлар өндірісі
8. Крахмал және крахмал өнімдерін өндіру
9. Қант өндірісі
10. Уыт өндірісі
11. Тоқыма талшықтарын дайындау және иіру
12. Киімнен басқа тоқыма емес материалдар мен тоқыма емес материалдардан жасалған бұйымдар өндірісі
13. Былғары киім өндірісі
14.Шпон және ағаш-чип тақталарын өндіру
15. Целлюлоза өндірісі
16. Қағаз және картон өндірісі
17. Кокс өнімдерін өндіру
18. Мұнай өңдеу өнімдерін өндіру
19. Техникалық газдар өндірісі
20.Бояғыштар мен пигменттер өндірісі
21. Өзге де бейорганикалық негізгі химиялық заттарды өндіру
22. Басқа да органикалық негізгі химиялық заттарды өндіру
23. Тыңайтқыштар мен азот қосылыстарын өндіру
24. Бастапқы формадағы пластмасса өндірісі
25. Бастапқы нысандардағы синтетикалық каучук өндірісі
26. Жасанды талшықтар өндірісі
27. Табақ шыны өндірісі
28. Қуыс шыны өндірісі
29. Шыны талшық өндірісі
30. Басқа шыныны, оның ішінде техникалық шыныны өндіру және өңдеу
31. Отқа төзімді бұйымдар өндірісі
32. Керамикалық плиткалар мен жалаулар өндірісі
33. Цемент өндірісі
34. Әк және гипс өндірісі

35. Басқа топтамаларға енгізілмеген өзге де металл емес минералды өнімдер өндірісі
36. Негізгі шойын мен болат және ферроқорытпа өндірісі
37. Болаттан жасалған құбырларды, құбырларды, қуыс профильдерді және тиісті фитингтерді өндіру
38. Өзектерді суық тарту
39. Алюминий өндірісі
40. Қорғасын, мырыш және қалайы өндірісі
41. Мыс өндірісі
42. Басқа түсті металдар өндірісі
43. Ядролық отынды қайта өңдеу
44. Шойын құю

II. 2003/87/ЕО директивасының 10b(2) бабында көрсетілген критерийлер негізінде.
45. Тұз өндіру
46. Тоқыма бұйымдарын әрлеу
47. Негізгі фармацевтикалық өнімдерді өндіру
48. Керамикалық тұрмыстық және сәндік бұйымдар өндірісі
49. Керамикалық сантехника өндірісі

III. 10B(3) - бапта көрсетілген критерийлер негізінде 2003/87/ЕО директивасының бірінші кіші абзацы.
50. Кірпіш, плитка және күйдірілген саздан жасалған құрылыс бұйымдарын өндіру

IV. 2003/87/ЕО директивасының 10B(3) бабында көрсетілген критерийлер негізінде келесі өндіріс көміртектің ағып кету қаупіне ұшырайды:
51. Каолин және басқа каолин саздары
52. Пісірілген немесе консервіленген мұздатылған картоп (майға пісірілген немесе ішінара пісірілген, содан кейін мұздатылған картопты қосқанда; сірке суынан немесе сірке қышқылынан басқа)
53. Ұн, ұн жарма, түйіршіктер және түйіршіктер түрінде кептірілген картоп
54. Шоғырланған томат пюресі және макарон
55. Майсыз сүт ұнтағы
56. Тұтас құрғақ сүт
57. Казеин
58. Лактоза және лактоза сиропы
59. Құрамында тәттілендіргіштері бар немесе жоқ, концентрацияланған немесе қоюландырылмаған ұнтақтағы, түйіршіктердегі немесе басқа қатты түрдегі сарысу және модификацияланған сарысу
60. Наубайшы ашытқысы

61. Шыны тәрізді эмальдар мен глазурьлер, ангобалар (шликерлер) және керамикаға, эмальға немесе шыныға арналған ұқсас құрамдар

62. Сұйық люстралар және ұқсас препараттар; шыны фритта және ұнтақтағы басқа шыны; түйіршіктер немесе үлпектер

63. Трансмиссиялық біліктерге, таратқыш біліктерге, иінді біліктерге, иінді біліктерге және т. б. арналған ашық соғылған қара металл бөлшектер.

Қосымша 2. Еуропалық Парламент пен Кеңестің 2023/956 Ережесі

2023 жылғы 10 мамыр
Көміртегі шығарындыларын шекаралық түзету механизмін құру
(ЕЭА-ға қатысты мәтін)
ЕУРОПАЛЫҚ ПАРЛАМЕНТ ЖӘНЕ ЕУРОПАЛЫҚ ОДАҚ КЕҢЕСІ,

Еуропалық Одақтың жұмыс істеуі туралы шартты және оның 192(1) бабын назарға ала отырып, Еуропалық комиссияның ұсынысын назарға ала отырып, заңнамалық актінің жобасын Ұлттық парламенттерге тапсырғаннан кейін, Еуропалық экономикалық және әлеуметтік комитеттің пікірін назарға ала отырып(1),

(1) OJ c 152, 6.4.2022, Б.181.,
өңірлер комитетінің пікірін назарға ала отырып(2)
(2) OJ c 301, 5.8.2022, Б.116.,

Әдеттегі заң шығару рәсіміне сәйкес әрекет ету (3)
(3) Еуропалық Парламенттің 2023 жылғы 18 сәуірдегі ұстанымы (әлі Ресми газетте жарияланған жоқ) және Кеңестің 2023 жылғы 25 сәуірдегі шешімі,

Содан кейін:

(1) 2019 жылғы 11 желтоқсандағы "еуропалық жасыл курс" ("еуропалық жасыл курс") деп аталатын хабарламасында Комиссия өсудің жаңа стратегиясын белгіледі. Бұл стратегия 2050 жылдан кешіктірмей парниктік газдардың ("парниктік газдар шығарындылары") таза шығарындылары (абсорбция шегерілгеннен кейінгі шығарындылар) болмайтын және экономикалық өсу ресурстарды пайдаланумен байланысты емес заманауи, ресурстарды үнемдейтін және бәсекеге қабілетті экономикасы бар Одақты әділ және гүлденген қоғамға айналдыруға бағытталған. Еуропалық жасыл курс Одақтың табиғи капиталын қорғауға, сақтауға және көбейтуге, сондай-ақ азаматтардың денсаулығы мен әл-ауқатын қоршаған ортаға байланысты тәуекелдер мен әсерлерден қорғауға бағытталған. Сонымен қатар, бұл трансформация әділ және жан-жақты болуы керек, ешкімді назардан тыс қалдырмайды. Комиссия сонымен қатар 2021 жылғы 12 мамырдағы "барлығына сау планетаға апаратын жол, ЕО-ның іс-қимыл жоспары: ауаның, судың және топырақтың нөлдік ластану жолында" атты хабарламасында 191 (2) - бапта көрсетілген "ластаушы төлейді" принципін тиімдірек іске асыру үшін тиісті құралдар мен ынталандыруларды ілгерілету туралы жариялады Еуропалық Одақтың жұмыс істеуі туралы келісім (TFEU) және осылайша "тегін ластанудан" кезең-кезеңімен бас тартуды

максимизациялау мақсатында аяқтау синергия декарбонизация мен нөлдік ластануға ұмтылу арасында.

(2) Париж келісімі (4) (4) OJ l 282, 19.10.2016, б.4. , 2015 жылғы 12 желтоқсанда Біріккен Ұлттар Ұйымының Климаттың өзгеруі туралы негіздемелік конвенциясына (БҰҰ РКИК) ("Париж келісімі") сәйкес қабылданған, 2016 жылғы 4 қарашада күшіне енді. Париж келісімінің тараптары жаһандық орташа температураның көтерілуін индустрияға дейінгі деңгейден 2 °C-тан едәуір төмен ұстауға және температураның көтерілуін индустрияға дейінгі деңгейден 1,5 °C-қа дейін шектеуге күш салуды жалғастыруға келісті. 2021 жылдың 13 қарашасында қабылданған Глазго Климаттық пактісіне сәйкес, Париж келісімі Тараптарының кеңесі ретінде қызмет ететін БҰҰ РКИК тараптарының конференциясы жаһандық орташа температураның индустрияға дейінгі деңгейден 1,5 °C-қа дейін көтерілуін шектеу климаттың өзгеру қаупі мен салдарын айтарлықтай төмендететінін мойындады. және амбициядағы алшақтықты жою үшін 2022 жылдың соңына дейін 2030 жылға дейінгі мақсаттарды нығайтуға міндеттеме алды.

(3) климаттық және басқа да экологиялық мәселелерді шешу және Париж келісімінің мақсаттарына жету Еуропалық жасыл келісімнің негізі болып табылады. Еуропалық жасыл келісімнің құндылығы Covid-19 пандемиясының Одақ азаматтарының денсаулығы мен экономикалық әл-ауқатына тигізетін өте ауыр зардаптары аясында ғана өсті.

(4) одақ Еуропалық Одақ пен оның мүше мемлекеттерінің атынан БҰҰ РКИК-ке Еуропалық одақтың ұлттық деңгейде айқындалатын үлесін жаңарту туралы ұсынысында көрсетілгендей, Одақтың бүкіл экономикасындағы таза парниктік газдар шығарындыларын 2030 жылға қарай 1990 жылғы деңгеймен салыстырғанда кемінде 55% - ға қысқартуға міндеттеме алды. оның мүше мемлекеттері.

(5) 2021 жылғы 30 маусымдағы Еуропалық Парламент пен Кеңестің (ЕО) 2021/1119 регламенті, Климаттық бейтараптыққа қол жеткізу үшін негіздер белгілейді және (ЕО) No 401/2009 және (ЕО) 2018/1999 ("Еуропалық климат құқығы") (OJ l 243, 9.7.2021, 1-бет) регламенттеріне түзетулер енгізеді. 2050 жылдан кешіктірмей бүкіл экономика ауқымында Климаттық бейтараптыққа қол жеткізу мақсатын заңнамалық тұрғыдан бекітті. Бұл ереже сонымен қатар Одақтың 2030 жылға қарай 1990 жылғы деңгеймен салыстырғанда таза парниктік газдар шығарындыларын (сіңіру шегерілгеннен кейінгі шығарындылар) кемінде 55% - ға қысқарту жөніндегі міндетті ішкі нысаналы көрсеткішін белгілейді.

(6) Климаттың өзгеруі жөніндегі үкіметаралық топтың (IPCC) 2018 жылғы жаһандық температураның индустрияға дейінгі деңгеймен және онымен

байланысты жаһандық парниктік газдар шығарындылары жолдарымен салыстырғанда 1,5 °C-қа көтерілуінің салдары туралы арнайы баяндамасы климаттың өзгеруімен күресудің берік ғылыми негізін қамтамасыз етеді және климаттың өзгеруіне қарсы іс-қимылдарды жандандыру қажеттілігін көрсетеді. Бұл баяндамада ауа-райының төтенше жағдайларының ықтималдығын азайту үшін парниктік газдар шығарындыларын шұғыл түрде азайту және климаттың өзгеруін жаһандық температураның 1,5 °C-қа көтерілуімен шектеу қажет екендігі расталады. сонымен қатар, егер жаһандық жылынуды индустрияға дейінгі деңгейден 1,5 °C-қа дейін шектеуге сәйкес келетін жеңілдету жолдары тез іске қосылмаса, әлдеқайда көп қабылдау қажет болады жаһандық жылынудың жоғары деңгейінің әсерін болдырмау үшін қымбат және күрделі бейімделу шаралары. I жұмыс тобының IPCC-тің "Климаттың өзгеруі 2021: физика ғылымының негіздері" атты алтыншы бағалау есебіне қосқан үлесі климаттың өзгеруі қазірдің өзінде жер бетіндегі әрбір аймаққа әсер ететінін еске салады және алдағы онжылдықтарда климаттың өзгеруі барлық аймақтарда күшейеді деп болжайды. Бұл баяндамада парниктік газдар шығарындыларын дереу, жылдам және ауқымды түрде азайту болмаса, жылынуды шамамен 1,5 °C немесе тіпті 2 °C дейін шектеу мүмкін болмайтынын атап көрсетеді.

(7) Одақ климаттың өзгеруіне қарсы өршіл саясат жүргізеді және 2030 жылға қарай парниктік газдар шығарындыларын азайту мақсатына жету үшін нормативтік-құқықтық база құрды. Осы мақсатты жүзеге асыратын заңнама, атап айтқанда, Еуропалық Парламенттің 2003/87/ЕО Директивасынан және кеңестен тұрады (6) Еуропалық Парламенттің 2003/87/ЕО директивасы және 2003 жылғы 13 қазандағы Кеңес, Одақ шеңберінде парниктік газдар шығарындыларына квоталар саудасының жүйесін белгілейді және Кеңестің 96/61/ЕО Директивасына (OJ L) түзетулер енгізеді 275, 25.10.2003, 32-бет). ("ЕО ШСЖ") шеңберінде парниктік газдар шығарындыларына арналған квоталар саудасының жүйесін белгілейді және энергияны көп қажет ететін секторлар мен кіші секторлар үшін Одақ деңгейіндегі парниктік газдар шығарындыларына Үйлестірілген баға белгілеуді қамтамасыз етеді, Еуропалық Парламент пен Кеңестің (ЕО) 2018/842 регламенті (7) Еуропалық Парламенттің (ЕО) 2018/842 регламенті және 30 мамырдағы Кеңес Мүше мемлекеттердің парниктік газдар шығарындыларын 2021 жылдан 2030 жылға дейін жыл сайын міндетті түрде қысқарту туралы, (OJ L 156, 19.6.2018, 26-бет) Париж келісімі бойынша міндеттемелерді орындау және No 525/2013 регламентіне (ЕО) түзетулер енгізу үшін климаттың өзгеруіне қарсы іс-қимылға жәрдемдеседі. , ол 2030 жылға қарай парниктік газдар

шығарындыларын азайту жөніндегі ұлттық мақсаттарды, сондай-ақ Еуропалық Парламент пен Кеңестің (8) 2018/841 ережелерін(ЕО)енгізеді

(8) 2018 жылғы 30 мамырдағы Еуропалық Парламент пен Кеңестің 2018/841 (ЕО) регламенті жерді пайдалану нәтижесінде парниктік газдар шығарындылары мен сіңірілуін, жерді пайдалану мен орман шаруашылығындағы өзгерістерді 2030 жылға дейінгі кезеңге арналған климат және энергетика жөніндегі негіздемелік бағдарламаға енгізу туралы, сондай-ақ (ЕО) no 525/2013 Регламентіне және № 529/2013/ЕО шешімі (OJ l 156, 19.6.2018, 1-бет). , бұл мүше мемлекеттерден парниктік газдарды атмосферадан шығару арқылы жерді пайдаланудан шығатын парниктік газдар шығарындыларын өтеуді талап етеді. Одақ өзінің ішкі парниктік газдар шығарындыларын едәуір азайтқанымен, Одаққа импортталған парниктік газдар шығарындылары көбейіп, одақтың жаһандық парниктік газдар шығарындыларын азайту жөніндегі күш-жігерін бұзды. Одақ климаттың өзгеруіне қарсы жаһандық іс-әрекетте жетекші рөл атқаруды жалғастыруға жауапты.

(9) Одақтың халықаралық серіктестерінің едәуір бөлігі Климаттық амбицияның бірдей деңгейіне жетпейтін саяси тәсілдерге ие болғанша, көміртектің ағып кету қаупі бар. Көміртектің ағуы Климаттық саясатқа байланысты шығындардың себептері бойынша белгілі бір салалардағы немесе кіші секторлардағы кәсіпорындар өндірісті басқа елдерге ауыстырса немесе сол елдерден импортталса, парниктік газдар шығарындылары тұрғысынан қарқындылығы аз баламалы өнімдерді алмастырса орын алады. Мұндай жағдайлар жаһандық шығарындылардың жалпы көлемінің ұлғаюына әкелуі мүмкін, бұл парниктік газдар шығарындыларының азаюына қауіп төндіреді, бұл әлемдік орташа температураның индустрияға дейінгі деңгейден 2 °C-тан едәуір төмен көтерілуін қамтамасыз ету және температураның индустрияға дейінгі деңгейден 1,5 °C-қа дейін көтерілуін шектеу бойынша күш-жігерді жалғастыру үшін шұғыл қажет. Одақ өзінің Климаттық амбициясын арттырған сайын, көміртектің ағып кету қаупі Одақтың шығарындыларды азайту саясатының тиімділігіне нұқсан келтіруі мүмкін.

(10) көміртегі шығарындыларын шекаралық түзету механизмін құру бастамасы ("CBAM") "Fit for 55"заңнамалық пакетінің бөлігі болып табылады. CBAM Одақтың Климаттық амбициясының жоғарылауынан туындайтын көміртектің ағып кету қаупін жою арқылы Париж келісіміне сәйкес 2050 жылдан кешіктірмей Климаттық бейтарап Одақ мақсатына жету үшін Одақ құралдарының маңызды элементі болуы керек. CBAM үшінші елдерде декарбонизацияға ықпал етеді деп күтілуде.

(11) мұндай тәуекел бар секторлардағы немесе кіші секторлардағы көміртектің ағып кету қаупін жоюдың қолданыстағы тетіктері ЕО ШСЖ квоталарын өтпелі тегін бөлуден және электр энергиясының бағасына ауысатын парниктік газдар шығарындыларының шығындарынан туындаған жанама шығарындылар шығындарын өтеуге арналған қаржылық шаралардан тұрады. Бұл механизмдер сәйкесінше 2003/87/ЕО директивасының 10А(6) бабында және 10b бабында көрсетілген. ЕО ШСЖ квоталарын ең тиімді секторлар деңгейінде тегін бөлу көміртектің ағып кету қаупін жою үшін белгілі бір өнеркәсіптік секторлар үшін саясат құралы болып табылады. Алайда, толық аукционмен салыстырғанда, мұндай тегін бөлу жүйе қамтамасыз ететін баға сигналын әлсіретеді және осылайша парниктік газдар шығарындыларын одан әрі азайтуға инвестиция салуға ынталандыруға әсер етеді.

(12) СВАМ көміртектің ағып кету қаупін басқа жолмен жою арқылы, атап айтқанда импорт пен отандық өнім үшін баламалы көміртегі бағасын қамтамасыз ету арқылы осы қолданыстағы механизмдерді ауыстыруға тырысады. Қазіргі ақысыз жәрдемақы жүйесінен СВАМ-ға біртіндеп көшуді қамтамасыз ету. СВАМ-ді біртіндеп енгізу керек, ал СВАМ-мен қамтылған секторлардағы ақысыз сыйлықақылар біртіндеп жойылады. Тегін бөлінетін ЕО ШСЖ және СВАМ жеңілдіктерін біріктірілген және өтпелі қолдану одақтың кедендік аумағына әкелінетін тауарлармен салыстырғанда Одақ тауарлары үшін неғұрлым қолайлы режимге әкелмеуі тиіс.

(13) көміртегі бағасы өсуде және компанияларға өнеркәсіптік процестерді декарбонизациялауға инвестиция салу туралы шешім қабылдау үшін ұзақ мерзімді ашықтық, болжамдылық және құқықтық сенімділік қажет. Осылайша, көміртектің ағып кетуімен күресу үшін құқықтық базаны нығайту мақсатында СВАМ қолдану аясын көміртектің ағып кету қаупі бар өнімдерге, секторларға және кіші секторларға біртіндеп кеңейту үшін нақты жол салу қажет.

(14) СВАМ мақсаты көміртектің ағып кету қаупін болдырмау болса да, бұл ереже үшінші елдердің өндірушілерін аз шығарындылар шығару үшін парниктік газдар шығарындыларын азайтуда тиімдірек технологияларды қолдануға ынталандырады. Осы себепті СВАМ үшінші елдерде парниктік газдар шығарындыларын азайтуды тиімді қолдайды деп күтілуде.

(15) көміртектің ағып кетуіне жол бермеу және парниктік газдар шығарындыларын азайту құралы ретінде СВАМ импортталатын өнімдердің ЕО ШСЖ-ға сәйкес келетін көміртегі шығарындыларының шығындарын қолданатын реттеу жүйесіне бағынуын қамтамасыз етуі керек, бұл импорттық және отандық өнімдерге баламалы көміртегі бағасына әкеледі.

СВАМ-Дүниежүзілік сауда ұйымының заңнамасымен үйлесімділікті қамтамасыз ете отырып, жаһандық парниктік газдар шығарындыларын азайтуға және көміртектің ағып кету қаупін болдырмауға көмектесетін Климаттық шара.

(16) осы Регламент одақтың кедендік аумағына үшінші елдерден әкелінетін тауарларға, олардың өндірісі оны үшінші елдерге немесе аумақтарға қолдану арқылы ЕО ШСЖ қолданысқа енген жағдайларды қоспағанда немесе ЕО ШСЖ-мен толық байланысты көміртегіге баға белгілеу жүйесіне қолданылуы тиіс..

(17) Көміртекті-бейтарап экономикаға көшудің үнемі экономикалық және әлеуметтік бірігумен қатар жүруін қамтамасыз ету мақсатында осы Регламентті болашақта қайта қарау кезінде Tfeu 349-бабында көрсетілген ең шалғай өңірлердің, сондай-ақ Одақтың кедендік аумағының бөлігі болып табылатын арал мемлекеттерінің ерекше сипаттамалары мен шектеулері назарға алынуға тиіс. ішкі нарық пен жалпы саясатты қоса алғанда, одақтың құқықтық тәртібінің тұтастығы мен келісімділігін бұзбай.

(18) теңіз қондырғыларында көміртектің ағып кету қаупін болғызбау мақсатында осы Регламент жасанды аралға, стационарлық немесе қалқымалы құрылысқа немесе континенттік қайраңдағы немесе ЕО-қа мүше мемлекеттің айрықша экономикалық аймағындағы кез келген басқа құрылысқа жеткізілетін ішкі қайта өңдеу рәсімі нәтижесінде алынған осы тауарлардан алынған тауарларға немесе қайта өңдеу өнімдеріне қолданылуы тиіс. бұл континенттік қайраң немесе ерекше экономикалық аймақ одақтың кедендік аумағына іргелес. Мұндай тауарларға СВАМ қолданудың егжей-тегжейлі шарттарын белгілеу үшін Еуропалық Комиссияға атқарушы өкілеттіктер берілуі керек.

(19) СВАМ -ға жататын парниктік газдар шығарындылары 2003/87/ЕС директивасының I қосымшасында қамтылған парниктік газдар шығарындыларына, атап айтқанда көмірқышқыл газына ("CO2"), сондай-ақ қажет болған жағдайда азот оксиді мен перфторкөміртектерге сәйкес келуі керек. СВАМ бастапқыда осы парниктік газдардың тікелей шығарындыларына тауарлар өндірілген сәттен бастап одақтың кедендік аумағына импортталғанға дейін қолданылуы керек, бұл келісімді қамтамасыз ету үшін ЕО ШСЖ қолдану аясын көрсетеді. СВАМ жанама шығарындыларға да қолданылуы керек. Бұл жанама шығарындылар осы Регламент қолданылатын тауарларды өндіру үшін пайдаланылатын электр энергиясын өндіру нәтижесінде туындайтын шығарындылар болып табылады. Жанама шығарындыларды қосу СВАМ-дің экологиялық тиімділігін және оның климаттың өзгеруіне ықпал етуге деген ұмтылысын

одан әрі арттырады. Жанама шығарындылар, алайда, өздеріне қатысты одақта электр энергиясының бағасына ауыстырылған парниктік газдар шығарындыларына жұмсалған шығындар нәтижесінде туындаған жанама шығарындыларға жұмсалған шығындарды өтейтін қаржылық шаралар қолданылатын тауарлар үшін бастапқыда назарға алынбауға тиіс. Бұл тауарлар осы Қағидаларға II қосымшада көрсетілген. 2003/87/ЕО директивасындағы ЕО Жарғысының болашақ қайта қараулары және, атап айтқанда, жанама шығындарды өтеу шараларын қайта қарау СВАМ қолдану аясына қатысты тиісті түрде көрсетілуі керек. Өтпелі кезең ішінде жанама шығарындыларды есептеу әдістемесін одан әрі нақтылау мақсатында деректерді жинау керек. Бұл әдістеме осы Регламенттің I қосымшасында көрсетілген тауарларды өндіру үшін пайдаланылатын электр энергиясының мөлшерін, сондай-ақ шыққан елін, өндіріс көзін және осы электр энергиясымен байланысты шығарындылар коэффициенттерін ескеруі керек. Көміртектің ағып кетуіне жол бермеудің және СВАМ экологиялық тұтастығын қамтамасыз етудің ең қолайлы әдісін табу үшін нақты Әдістемені одан әрі нақтылау қажет.

(20) ЕО ШСЖ және СВАМ арнайы рұқсаттарды немесе сертификаттарды пайдалана отырып, бір секторлар мен тауарларға енгізілген парниктік газдар шығарындыларының бағасын белгілеудің жалпы мақсатымен бөліседі. Екі жүйе де реттеуші болып табылады және Одақтың 2021/1119 регламентінде (ЕО) белгіленген Одақ заңнамасына сәйкес міндетті экологиялық мақсатқа сәйкес парниктік газдар шығарындыларын азайту қажеттілігімен, Одақтың таза парниктік газдар шығарындыларын 2030 жылға қарай 1990 жылғы деңгеймен салыстырғанда 55% - дан кем емес азайту және 2030 жылға қарай Климаттық бейтараптыққа 2050 жылдан кешіктірмей бүкіл экономика ауқымында қол жеткізу мақсатымен негізделген.

(21) ЕО ШСЖ өз құзыретіне кіретін қызмет нәтижесінде парниктік газдар шығарындыларына берілетін рұқсаттардың жалпы санын ("шек") белгілеп, квота саудасына ("шектеу және сауда жүйесі") рұқсат берсе, СВАМ сауда ағындары шектелмеуі үшін импортқа сандық шектеулер қоймауы керек. Сонымен қатар, ЕО ШСЖ Одақтағы қондырғыларға қатысты болса, СВАМ одақтың кедендік аумағына әкелінетін белгілі бір тауарларға қолданылуы керек.

(22) СВАМ жүйесінің ЕО ШСЖ-пен салыстырғанда кейбір ерекшеліктері бар, соның ішінде СВАМ сертификаттарының бағасын есептеу, СВАМ сертификаттарының сауда мүмкіндіктері және олардың жарамдылық мерзімі. Бұл ерекшеліктер уақыт өте келе көміртектің ағып кетуіне жол бермеу шарасы

ретінде СВАМ тиімділігін сақтау қажеттілігіне байланысты. Олар сондай-ақ СВАМ жүйесін басқару операторларға жүктелген міндеттемелер мен әкімшілік ресурс сияқты шамадан тыс ауыртпалықсыз болуын қамтамасыз етеді, сонымен бірге операторларға ЕО ШСЖ сәйкес икемділік деңгейіне тең икемділік деңгейін сақтайды. Мұндай теңгерімді қамтамасыз ету тиісті шағын және орта кәсіпорындар (ШОБ) үшін ерекше маңызға ие.

(23) көміртектің ағып кетуіне жол бермеу шарасы ретінде өзінің тиімділігін сақтау үшін СВАМ ЕО ШСЖ бағасын дәл көрсетуі керек. ЕО ШСЖ нарығында нарыққа шығарылған квоталардың бағасы аукциондар арқылы анықталса, СВАМ сертификаттарының бағасы апта сайын есептелген орташа мәндер арқылы осындай аукциондардың бағасын ақылға қонымды түрде көрсетуі керек. Мұндай апталық орташа бағалар ЕО ШСЖ бағасының ауытқуын дәл көрсетеді және импорттаушыларға ЕО ШСЖ бағасының өзгеруін ақылға қонымды пайдалануға мүмкіндік береді, сонымен қатар жүйенің әкімшілік органдар үшін басқарылатындығын қамтамасыз етеді.

(24) ЕО ШСЖ сәйкес шектеу шығарындыларға квота ұсынысын анықтайды және парниктік газдардың максималды шығарындыларына сенімділікті қамтамасыз етеді. Көміртектің бағасы осы ұсыныстың нарықтық сұранысқа қатынасымен анықталады. Бағаны ынталандыру үшін тапшылық қажет. Бұл ереже импорттаушыларға қол жетімді СВАМ сертификаттарының санын шектеуге арналмаған; егер импорттаушылар СВАМ сертификаттарын тасымалдай және сата алса, бұл мүмкіндік СВАМ сертификаттарының бағасы ЕО ШСЖ бағасының эволюциясын көрсетпейтін жағдайларға әкелуі мүмкін. Бұл жағдай көміртектің ағып кетуіне ықпал ету және СВАМ Климаттық мақсатын нашарлату арқылы декарбонизацияға ынталандыруды әлсіретеді. Бұл сонымен қатар әртүрлі елдердің операторлары үшін әртүрлі бағаларға әкелуі мүмкін. Осылайша, СВАМ сертификаттарымен сауда жасау және оларды одан әрі пайдалану мүмкіндіктеріне шектеулер СВАМ тиімділігі мен климаттық мақсатына нұқсан келтірмеу және әртүрлі елдердің операторларына бейтарап көзқарасты қамтамасыз ету қажеттілігімен негізделген. Алайда, импорттаушылардың өз шығындарын оңтайландыру мүмкіндігін сақтау үшін осы Регламент билік органдары импорттаушылардан белгілі бір артық сертификаттарды сатып ала алатын жүйені қарастыруы керек. Мұндай сома импорттаушыларға СВАМ экологиялық мақсатының сақталуын қамтамасыз ете отырып, бағаны берудің жалпы әсерін сақтай отырып, сертификаттардың қолданылу мерзімі ішінде өз шығындарын ақылға қонымды пайдалануға мүмкіндік беретін деңгейде белгіленуі керек.

(25) СВАМ қондырғыларға емес, тауарларды одақтың кедендік аумағына импорттауға қолданылатынын ескере отырып, СВАМ-да белгілі бір өзгерістер

мен жеңілдетулерді қолдану қажет болады. Осындай оңайлатулардың бірі қарапайым және қолжетімді декларативтік жүйені енгізу болуы тиіс, оған сәйкес импорттаушылар осы күнтізбелік жылы импортталатын тауарларға енгізілген парниктік газдардың тексерілген шығарындыларының жалпы көлемі туралы хабарлайды. Бұдан басқа, осы Регламентке және 2003/87/ЕО Директивасына сәйкес аккредиттелген верификаторлардың міндеттемелеріне байланысты туындауы мүмкін кез келген ықтимал кедергілерді болдырмау үшін ЕО ШСЖ сақтау циклімен салыстырғанда өзге мерзімдерді қолдану қажет.

(26) ЕО-қа мүше мемлекеттер осы Регламентті бұзғаны үшін айыппұл салуға және олардың орындалуын қамтамасыз етуге тиіс. Атап айтқанда, уәкілетті декларанттың СВАМ сертификаттарын тапсырмағаны үшін айыппұл сомасы 2003/87/ЕС директивасының 16(3) және (4) - бабына сәйкес сомамен бірдей болуы керек. Алайда, егер тауарларды осы Регламентке сәйкес міндеттемелерді сақтамай, СВАМ уәкілетті декларанты болып табылмайтын тұлға Одаққа әкелген болса, бұл айыппұлдардың сомасы тиімді, пропорционалды және тежеу үшін, сондай-ақ мұндай адамның СВАМ сертификаттарын тапсыруға міндетті учетомстігін ескере отырып, жоғары болуы керек. Осы Регламентке сәйкес айыппұл салу Одақтың заңнамасына немесе ұлттық заңнамаға сәйкес басқа да тиісті міндеттемелерді, атап айтқанда кедендік ережелермен байланысты міндеттемелерді бұзғаны үшін салынуы мүмкін айыппұлдарға нұқсан келтірмейді.

(27) ЕО ШСЖ белгілі бір өндірістік процестер мен қызмет түрлеріне қолданылса, СВАМ тауарлардың тиісті импортына бағытталуы керек. Бұл импортталатын тауарларды кеңестің (БЭЖ) no 2658/87 (9) регламентінде баяндалған біріктірілген номенклатурада ("CN") жіктеу арқылы нақты сәйкестендіруді және оларды кіріктірілген шығарындылармен байланыстыруды талап етеді.

(28) СВАМ-ға жататын тауарлар немесе қайта өңдеу өнімдері ЕО ШСЖ қамтитын қызметті көрсетуі керек, өйткені бұл жүйе 2003/87/ЕС директивасының экологиялық мақсатына байланысты сандық және сапалық критерийлерге негізделген және Одақтағы парниктік газдар шығарындыларын реттеудің ең толық жүйесі болып табылады.

(29) СВАМ қолдану аясын ЕО ШСЖ қамтыған қызмет түрлерін көрсететіндей етіп айқындау, сондай-ақ импортталатын өнімдерге отандық тектес өнімдерге берілетін режимнен кем болмайтын режимнің берілуін қамтамасыз етуге ықпал ететін болады.

(30) СВАМ-дің түпкі мақсаты өнімдерді кеңінен қамту болса да, көміртектің ағып кету қаупі бар салыстырмалы түрде біртекті тауарлары бар секторлардың таңдаулы санынан бастау орынды болар еді. Көміртектің ағып кету қаупі бар деп саналатын Одақ секторлары комиссияның (ЕО) 2019/708 2019 жылғы 15 ақпандағы комиссияның (ЕО) 2019/708 Өкілетті шешімінде тізімделген, Еуропалық Парламент пен Кеңестің 2003/87/ЕС директивасын 2021-2021 жылдар аралығында көміртектің ағып кету қаупі бар деп саналатын секторлар мен кіші секторларды анықтау туралы толықтырады 2030 жыл (OJ L 120, 8.5.2019, 20-бет).

(31) осы Регламент қолданылуы тиіс тауарлар тиісті операторларға күрделілік пен әкімшілік жүктемені шектей отырып, парниктік газдардың жиынтық шығарындылары және ЕО ШСЖ-ның тиісті секторларында көміртектің ағып кету қаупі тұрғысынан олардың өзектілігін мұқият талдағаннан кейін іріктелуге тиіс. Атап айтқанда, іріктеу кезінде Одаққа импортталатын қарқынды шығарындылар деңгейіне енгізілген шығарындыларға Одақ өнімдеріне қолданылатын бағаға баламалы көміртегі бағасына салық салынуын және көміртектің ағып кету қаупін азайтуды қамтамасыз ету мақсатында ЕО ШСЖ-мен қамтылған негізгі материалдар мен негізгі өнімдерді ескеру қажет. Іріктеуді тарылтудың тиісті критерийлері: біріншіден, секторлардың шығарындылар тұрғысынан маңыздылығы, атап айтқанда, бұл сектор парниктік газдар шығарындыларының ең үлкен жиынтық көздерінің бірі болып табыла ма; екіншіден, 2003/87/ЕО Директивасында анықталғандай, сектордың көміртектің ағып кету қаупіне ұшырауы; үшіншіден, күрделілік пен әкімшілік ауыртпалықты шектей отырып, парниктік газдар шығарындылары тұрғысынан өнімнің кең ауқымын теңестіру қажеттілігі.

(32) бірінші критерийді қолдану кумулятивті шығарындылар тұрғысынан келесі салаларды тізімдеуге мүмкіндік береді: Қара металлургия, мұнай өңдеу зауыттары, цемент, алюминий, органикалық негізгі химиялық заттар, сутегі және тыңайтқыштар.

(33) алайда, 2019/708 берілген шешімде (ЕО) тізімделген кейбір секторлар олардың ерекше сипаттамаларына байланысты осы кезеңде осы Регламентте қарастырылмауы керек.

(34) атап айтқанда, органикалық химиялық заттар осы Регламентті қабылдау кезінде осындай импортталатын тауарлардың кіріктірілген шығарындыларын нақты анықтауға мүмкіндік бермейтін техникалық шектеулерге байланысты осы Регламентті қолдану саласына енгізілмеуі тиіс. Бұл тауарлар үшін ЕО ШСЖ сәйкес қолданылатын бенчмарк жеке

импортталатын тауарларға салынған шығарындыларды біржақты бөлуге мүмкіндік бермейтін базалық параметр болып табылады. Органикалық химиялық заттардың мақсатты таралуы көбірек деректер мен талдауды қажет етеді.

(35) мұнай өңдеу өнімдеріне қатысты да осындай техникалық шектеулер қолданылады, олар үшін парниктік газдар шығарындыларын жеке шығарылатын өнімдерге біржақты жатқызу мүмкін емес. Сонымен қатар, ЕО ШСЖ - дағы тиісті бенчмарк бензин, дизель отыны немесе керосин сияқты нақты өнімдерге емес, мұнай өңдеу зауыттарының барлық өнімдеріне тікелей қатысты емес.

(36) алюминий өнімдері СВАМ-ға қосылуы керек, өйткені олар көміртектің ағып кетуіне өте сезімтал. Сонымен қатар, кейбір салаларда олар болат өнімдерінің сипаттамаларына өте ұқсас сипаттамаларға байланысты Болат өнімдерімен тікелей бәсекелеседі.

(37) Осы Ереже қабылданған кезде одаққа сутегінің импорты салыстырмалы түрде төмен болып табылады. Алайда, бұл жағдай алдағы жылдары айтарлықтай өзгереді деп күтілуде, өйткені "Fit for 55" Одақ пакеті жаңартылатын сутекті қолдануға ықпал етеді. Жалпы өнеркәсіпті декарбонизациялау үшін жаңартылатын сутегіге сұраныс артады, сондықтан сутегі ізашар болып табылатын кейінгі өнімдерде интеграцияланбаған өндіріс процестеріне әкеледі. Сутекті СВАМ ауқымына қосу сутектің декарбонизациясын одан әрі ілгерілету үшін қолайлы құрал болып табылады.

(38) сол сияқты, кейбір өнімдер өндіріс процесінде пайда болатын кіріктірілген шығарындылардың төмен деңгейіне қарамастан, СВАМ қолдану аясына қосылуы керек, өйткені оларды алып тастау болат өнімдерін СВАМ-ға сауда құрылымын кейінгі өнімдерге қарай өзгерту арқылы айналып өту мүмкіндігін арттырады.

(39) және керісінше, бұл ереже бастапқыда өндірісі қара металл сынықтары, кейбір ферроқорытпалар және кейбір тыңайтқыштар сияқты елеулі шығарындыларды қажет етпейтін белгілі бір өнімдерге қолданылмауы керек.

(40) электр энергиясының импорты осы регламенттің қолданылу аясына енгізілуі тиіс, өйткені бұл сектор Одақтағы парниктік газдар шығарындыларының жалпы көлемінің 30% -. құрайды. Одақтың Климаттық амбициясының артуы Одақ ішіндегі электр энергиясын өндіру мен үшінші елдер арасындағы көміртегі шығындарының алшақтығын арттырады. Бұл алшақтық Одақтың электр желілерін көршілерінің электр желілерімен байланыстырудағы ілгерілеумен бірге көміртегі электр станциялары

өндіретін электр энергиясының импортының артуына байланысты көміртектің ағып кету қаупін арттырады.

(41) құзыретті ұлттық әкімшіліктер мен импорттаушыларға қатысты шамадан тыс әкімшілік ауыртпалықты болдырмау үшін осы регламент бойынша міндеттемелер қолданылмауы тиіс шектеулі жағдайларды көрсеткен жөн. Бұл DE minimis ережесі, алайда, осы Регламентке сәйкес міндеттемелердің сақталуын қамтамасыз ету үшін қажетті Одақ заңнамасына немесе ұлттық заңнамаға сәйкес Ережелерді, сондай-ақ, атап айтқанда, алаяқтықтың алдын алуды қоса алғанда, кеден заңнамасын қолданудың жалғасуына нұқсан келтірмейді.

(42) осы Регламенттің қолданысына жататын тауарларды импорттаушылар импорттау кезінде өз міндеттемелерін осы Регламентке сәйкес орындамауы тиіс болғандықтан, мұндай міндеттемелердің кейінгі кезеңде орындалуын қамтамасыз ету үшін арнайы әкімшілік шаралар қолданылуы тиіс. Осылайша, импорттаушылар құзыретті органдардың рұқсатын алғаннан кейін ғана осы Регламенттің қолданысына жататын тауарларды импорттауға құқылы болуы керек.

(43) Кеден органдары CBAM уәкілетті декларантынан басқа кез келген адамның тауарларды әкелуіне рұқсат бермеуі керек. Еуропалық Парламент пен Кеңестің одақтың Кеден кодексін белгілейтін (OJ l 269, 10.10.2013, 1-бет) № 952/2013 регламентінің (ЕО) 46 және 48-баптарына сәйкес. кеден органдарының тауарларға, оның ішінде CBAM уәкілетті декларантын сәйкестендіруге, СЭҚ ТН сегіз таңбалы кодына, әкелінетін тауарлардың саны мен шығарылған еліне, декларациялау күніне және кедендік рәсімге қатысты тексерулер жүргізуге құқығы бар. Еуропалық Комиссия CBAM-мен байланысты тәуекелдерді no 952/2013 регламентінің (ЕО) 50-бабына сәйкес тәуекелдің жалпы критерийлері мен стандарттарын белгілеуге қосуы керек.

(44) өтпелі кезең ішінде кеден органдары кеден декларанттарын ақпарат жинауға, сондай-ақ қажет болған жағдайда CBAM уәкілетті декларанттарының мәртебесін сұрау қажеттігі туралы хабардарлықты арттыруға жәрдемдесу үшін ақпаратты хабарлау міндеті туралы хабардар етуге тиіс. Мұндай ақпаратты кеден органдары кеден декларанттарының осындай міндеттеме туралы хабардар болуын қамтамасыз ету үшін тиісінше беруге тиіс.

(45) CBAM декларативті жүйеге негізделуі керек, онда бірнеше импорттаушының өкілі бола алатын CBAM уәкілетті декларанты жыл сайын одақтың кедендік аумағына әкелінетін тауарларға салынған шығарындылар туралы декларация тапсырады және осы мәлімделген шығарындыларға сәйкес келетін CBAM сертификаттарының санын тапсырады. 2026

күнтізбелік жылға арналған алғашқы CBAM декларациясы 2027 жылдың 31 мамырына дейін берілуі керек.

(46) CBAM уәкілетті декларантына шығарылған елде жарияланған шығарындылар үшін нақты төленген көміртегі бағасына сәйкес тапсырылатын CBAM сертификаттарының санын қысқартуды талап етуге рұқсат етілуі керек.

(47) мәлімделген кіріктірілген шығарындыларды Еуропалық Парламент пен Кеңестің (ЕО) no 765/2008 регламентіне сәйкес тағайындалған ұлттық аккредиттеу органы аккредиттеген адам тексеруі тиіс Еуропалық Парламент пен Кеңестің (ЕО) 2008 жылғы 9 шілдедегі no 765/2008 регламенті, аккредиттеуге қойылатын талаптарды белгілейтін және No 339/93 Регламенттің (ЕЭО) күшін жоятын (OJ l 218, 13.8.2008, 30-бет). немесе Комиссияның (ЕО) 2018/2067 атқарушы регламентіне сәйкес 2018 жылғы 19 желтоқсандағы Еуропалық Парламент пен Кеңестің 2003/87/ЕС директивасына сәйкес верификаторларды тексеру және аккредиттеу туралы Комиссияның (ЕО) 2018/2067 атқарушы регламенті (OJ l 334, 31.12.2018, 94-бет).

(48) CBAM өндірістік қондырғылардың операторларына, үшінші елдерде, CBAM реестріне тіркелуге және CBAM уәкілетті декларанттарына тауарлар өндірісінен өздерінің дәлелденген кірістірілген шығарындыларын ұсынуға мүмкіндік беруі керек. Оператор өзінің аты-жөнін, мекен-жайын және CBAM реестріндегі байланыс ақпаратын көпшілікке қол жетімді етпеуін таңдай алуы керек.

(49) CBAM сертификаттары күнделікті аукцион маңызды функция болып табылатын ЕО ШСЖ рұқсаттарынан өзгеше болады. CBAM сертификаттарының нақты бағасын белгілеу қажеттілігі күнделікті жариялауды операторлар үшін тым ауыр және шатастырады, өйткені күнделікті бағалар жарияланғаннан кейін ескіруі мүмкін. Осылайша, CBAM бағасының апта сайынғы жариялануы нарыққа шығарылған ЕО ШСЖ квоталарына баға белгілеу тенденциясын дәлірек көрсетеді және сол Климаттық мақсатты көздейді. Осылайша, CBAM сертификаттарының бағасын есептеу ЕО ШСЖ белгілеген мерзімге қарағанда ұзағырақ уақыт кезеңіне, атап айтқанда апта сайынғы негізде, атап айтқанда күнделікті негізде белгіленуі керек. Комиссияға осы орташа бағаны есептеу және жариялау тапсырылуы керек.

(50) CBAM уәкілетті декларанттарына осы Ережеге сәйкес өз міндеттемелерін орындауда икемділік беру және оларға ЕО ШСЖ рұқсаттарының бағасының ауытқуынан пайда алуға мүмкіндік беру үшін

СВАМ сертификаттары сатып алынған күннен бастап шектеулі уақыт аралығында жарамды болуы керек. СВАМ уәкілетті декларантына артық сатып алынған сертификаттардың бір бөлігін қайта сатуға рұқсат етілуі керек. СВАМ сертификаттарын тапсыру үшін СВАМ уәкілетті декларанты әр тоқсанның соңында белгіленген шектерге сәйкес келетін жыл ішінде талап етілетін сертификаттар санын жинауы керек.

(51) электр энергиясының өнім ретіндегі физикалық сипаттамалары басқа тауарлармен салыстырғанда СВАМ шеңберіндегі сәл өзгеше дизайнды негіздейді. Әдепкі мәндер нақты анықталған жағдайларда пайдаланылуы керек және СВАМ уәкілетті декларанттары нақты шығарындылар негізінде осы Ережеге сәйкес өз міндеттемелерін есептеуді талап ете алуы керек. Электр энергиясының саудасы басқа тауарлармен сауда жасаудан ерекшеленеді, атап айтқанда, ол электр энергиясы биржаларын және сауданың нақты түрлерін қолдана отырып, өзара байланысты электр желілері арқылы жүзеге асырылады. Нарықтық байланыс-бұл бүкіл Одақ бойынша өтінімдер мен ұсыныстарды біріктіруге мүмкіндік беретін электр энергиясы саудасының қатаң реттелетін түрі.

(52) айналып өту қаупін болдырмау және электр энергиясын импорттау және оны тауарларда пайдалану кезінде нақты CO2 шығарындыларының қадағалануын жақсарту үшін нақты шығарындыларды есептеуге белгілі бір қатаң жағдайларда ғана рұқсат етілуі керек. Атап айтқанда, бөлінген қосылу қуатының номинациясын және сатып алушы мен жаңартылатын электр энергиясын өндіруші арасында немесе стандартты мәннен төмен шығарындылары бар сатып алушы мен электр энергиясын өндіруші арасында тікелей шарттық қатынастардың болуын көрсету қажет.

(53) көміртектің ағып кету қаупін азайту үшін Комиссия салықты айналып өту тәжірибесімен күресу үшін шаралар қабылдауы керек. Еуропалық Комиссия осы Регламент қолданылатын барлық секторларда осындай айналып өту қаупін бағалауы тиіс.

(54) кеңестің 2006/500/ЕО шешімімен жасалған энергетикалық қоғамдастық құру туралы шарттың Уағдаласушы Тараптары Кеңестің 2006 жылғы 29 мамырдағы 2006/500/ЕО Еуропалық Қоғамдастықтың энергетикалық қоғамдастық туралы шарт жасасуы туралы шешімі (OJ l 198, 20.7.2006, 15-бет). қауымдастық келісімдерінің тараптары, соның ішінде тереңдетілген және жан-жақты еркін сауда аймақтары, ақырында ЕО-қа ұқсас немесе оған тең көміртегі бағасының механизмдерін қабылдауға немесе олардың ЕО-қа қатысуына әкелуі керек декарбонизация процестерін қолдайды.

(55) Одақтың электр энергиясы нарығына үшінші елдердің интеграциясы осы елдердің жаңартылатын энергия көздерінің жоғары үлесі бар энергетикалық жүйелерге көшуін жеделдету үшін маңызды фактор болып табылады. Электр энергиясы үшін нарықтық байланыс, комиссияның (ЕО) 2015/1222 регламентінде көрсетілгендей) 2015 жылғы 24 шілдедегі комиссияның (ЕО) 2015/1222 регламенті, өткізу қабілеттілігін бөлу және шамадан тыс жүктемелерді басқару жөніндегі нұсқаулықты белгілейді (OJ l 197, 25.7.2015, 24-бет). . Үшінші елдерге жаңартылатын энергия көздерінен электр энергиясын электр энергиясы нарығына жақсырақ біріктіруге, осындай электр энергиясын кеңірек аумақта тиімді алмасуға, сұраныс пен ұсынысты Одақтың үлкен нарығымен теңестіруге және электр энергиясын өндіру кезінде CO2 шығарындыларының қарқындылығын төмендетуге мүмкіндік береді. Одақтың электр энергиясы нарығына үшінші елдердің интеграциясы осы елдерде және көршілес мүше мемлекеттерде электр энергиясын жеткізудің қауіпсіздігіне ықпал етеді.

(56) үшінші елдердің электр энергиясы нарықтары нарықтық бірлестік арқылы Одақ нарықтарына тығыз интеграцияланғаннан кейін, осы елдерден одақтың кедендік аумағына экспортталатын электр энергиясына CBAM қолдануды қамтамасыз ету үшін техникалық шешімдер табылуы керек. Егер техникалық шешімдерді табу мүмкін болмаса, нарықтары Одақ нарығымен байланысты үшінші елдер белгілі бір шарттар орындалған кезде тек электр энергиясының экспортына қатысты CBAM-дан 2030 жылға дейін шектеулі уақытты босатуды пайдалануы керек. Бұл үшінші елдер, алайда, жол картасын әзірлеп, ЕО ШСЖ-ға баламалы бағаны көздейтін көміртегіге баға белгілеу механизмін енгізуге міндеттеме алуы керек және 2050 жылдан кешіктірмей көміртегі бейтараптығына қол жеткізуге, сондай-ақ Одақтың қоршаған орта, климат, Бәсекелестік және энергетика саласындағы заңнамасына сәйкес келуге міндеттеме алуы керек. Мұндай ерекшелік, егер қарастырылып отырған ел өз міндеттемелерін орындамайды немесе егер ол 2030 жылға қарай ЕО ШСЖ-ға тең шығарындылар саудасы жүйесін қабылдамаса, кез келген уақытта кері қайтарып алынуы керек.

(57) өтпелі ережелер шектеулі уақыт аралығында қолданылуы керек. Осы мақсатта CBAM оны біркелкі орналастыруға ықпал ету үшін қаржылық түзетусіз қолданылуы керек, осылайша саудаға жойқын әсер ету қаупін азайтады. Импорттаушылар тікелей және жанама шығарындыларды, сондай-ақ шетелде нақты төленген көміртектің кез келген бағасын көрсете отырып, күнтізбелік жылдың алдыңғы тоқсанында импортталған тауарларға

енгізілген шығарындылар туралы тоқсан сайын хабарлауға тиіс. 2025 жылдың соңғы тоқсанында ұсынылатын соңғы CBAM есебі 2026 жылдың 31 қаңтарына дейін ұсынылуы керек.

(58) CBAM-дің дұрыс жұмыс істеуін жеңілдету және қамтамасыз ету үшін Еуропалық Комиссия осы Регламентке сәйкес құзыретті органдарға олардың функциялары мен міндеттерін орындауда қолдау көрсетуі керек. Комиссия өз қызметін үйлестіруі, басшылық қағидаттарын шығаруы және озық тәжірибемен алмасуды қолдауы тиіс.

(59) осы Регламентті үнемді түрде қолдану үшін Еуропалық Комиссия үшінші елдердегі уәкілетті декларанттар, операторлар және CBAM қондырғылары туралы деректерді қамтитын CBAM реестрін басқаруы керек.

(60) CBAM сертификаттарын сату және сатып алу үшін ортақ орталық платформа құрылуы керек. Жалпы Орталық платформадағы операцияларды қадағалау мақсатында Еуропалық Комиссия құзыретті органдар арасында, сондай-ақ осы органдар мен Комиссия арасында ақпарат алмасуға және ынтымақтастыққа жәрдемдесуге тиіс. Сонымен қатар, жалпы Орталық платформа мен CBAM реестрі арасында жылдам ақпарат алмасуды құру қажет.

(61) Осы Регламенттің тиімді қолданылуына ықпал ету үшін Еуропалық Комиссия тәуекелге бағдарланған бақылауды жүзеге асыруы және CBAM декларацияларының мазмұнын тиісті түрде қайта қарауы тиіс.

(62) осы Регламенттің біркелкі қолданылуын қамтамасыз ету үшін Еуропалық Комиссия алдын ала салым ретінде CBAM декларацияларын қарау негізінде тапсыруға жататын CBAM сертификаттарына қатысты құзыретті органдарға өз есептерін ұсынуы тиіс. Мұндай алдын ала деректер тек болжамды мақсаттарда және құзыретті орган жасауы тиіс түпкілікті есептеуге нұқсан келтірмей ұсынылуы тиіс. Атап айтқанда, комиссия жасаған мұндай алдын ала салымға қатысты ешқандай шағымдану құқығы немесе басқа құқықтық қорғау шаралары мүмкін болмауы керек.

(63) мүше мемлекеттер сәйкестікті қамтамасыз ету мақсатында CBAM-дің жеке декларацияларына тексерулер жүргізе алуы керек. CBAM жекелеген декларацияларын қарау қорытындылары бойынша жасалған қорытындылар

комиссияның назарына жеткізілуі тиіс. Бұл тұжырымдар CBAM реестрі арқылы басқа құзыретті органдардың назарына жеткізілуі керек.

(64) ЕО-қа мүше мемлекеттер осы Регламентті қолдану нәтижесінде туындайтын кірістерді дұрыс белгілеу және жинау үшін жауапты болуға тиіс.

(65) Еуропалық Комиссия осы Регламенттің қолданылуын үнемі бағалап, Еуропалық Парламент пен Кеңеске есеп беруі керек. Бұл есептерде, атап айтқанда, 2050 жылдан кешіктірмей Климаттық бейтарап одақ құру мақсатына жету үшін климаттың өзгеруіне қарсы іс-қимылдарды жандандыру мүмкіндіктеріне назар аудару қажет. Еуропалық Комиссия осы есептілік шеңберінде осы регламенттің қолданылу саласын одан әрі кеңейту мақсатында қажетті ақпаратты II қосымшада көрсетілген тауарлардағы кіріктірілген жанама шығарындыларға, сондай-ақ көміртектің ағып кету қаупіне ұшырауы мүмкін басқа да тауарлар мен қызметтерге жинауы тиіс. сияқты қайта өңдеу және сату өнімдері, сондай-ақ 2013/179/ЕО комиссиясының ұсынысында көрсетілгендей қоршаған ортаға әсер ету әдістеріне негізделген кірістірілген шығарындыларды есептеу әдістерін әзірлеу. 2013 жылғы 9 сәуірдегі 2013/179/ЕО комиссиясының өнімдер мен ұйымдардың өмірлік циклінің экологиялық көрсеткіштерін өлшеу мен ақпараттандырудың жалпы әдістерін қолдану туралы ұсынысы (OJ l 124, 4.5.2013, 1-бет). . Бұл есептерде сонымен қатар TFEU 349-бабында көрсетілген ең шалғай аймақтардың және Одақтың кедендік аумағының бөлігі болып табылатын арал мемлекеттерінің ерекше сипаттамалары мен шектеулерін ескере отырып, CBAM-ның көміртектің ағып кетуіне, оның ішінде экспортқа және оның бүкіл Одақ аумағындағы экономикалық, әлеуметтік және аумақтық әсеріне әсерін бағалау болуы керек.

(66) осы Регламентті айналып өту практикасын Еуропалық Комиссия, оның ішінде операторлар өз тауарларын олардың елеулі сипаттамаларын өзгертпей шамалы өзгерте алатын немесе осы регламент бойынша міндеттемелерді болдырмау үшін жүктерді жасанды түрде бөле алатын жағдайларда бақылап, қарауға тиіс. Осы Регламентке сәйкес міндеттемелерден жалтару мақсатында тауарлар Одақ нарығына импортталғанға дейін үшінші елге немесе аймаққа жөнелтілетін немесе үшінші елдердегі операторлар өз өнімдерін парниктік газдар шығарындылары аз Одаққа экспорттайтын және өз өнімдерін басқа нарықтар үшін неғұрлым қарқынды парниктік газдар шығарындыларымен сақтайтын жағдайлар немесе экспорттаушылардың немесе өндірушілердің олардың үлгілері мен өткізу және өндіру арналарын қайта ұйымдастыруы,

немесе осы Регламентке сәйкес міндеттемелерден жалтару мақсатында қосарланған өндіріс және қосарланған сату практикасының кез келген басқа түрлері де бақылануы тиіс.

(67) осы Регламентте баяндалған қағидаттарға толық сәйкес, осы регламенттің қолданылу аясын кеңейту жөніндегі жұмыс 2030 жылға қарай 2003/87/ЕО директивасымен қамтылған барлық секторларды қамтуға тиіс. Осылайша, осы Регламенттің қолданылуын қарау және бағалау кезінде Еуропалық Комиссия осы кестеге сілтемені сақтап, осы регламенттің қолданылу аясына көміртектің ағып кетуіне неғұрлым бейім және көміртекті көп қажет ететін тауарларға, сондай-ақ құрамында кем дегенде біреуінің елеулі үлесі бар өнімдерге енгізілген парниктік газдар шығарындыларын енгізуге басымдық беруі тиіс осы Регламент шеңберіндегі тауарлар. Егер Еуропалық Комиссия осы регламенттің қолданылу аясын 2030 жылға қарай кеңейту туралы заңнамалық ұсынысты ұсынбаса, ол Еуропалық парламент пен кеңесті себептер туралы хабардар етіп, 2003/87/ЕО Директивасында қамтылған барлық секторларды мүмкіндігінше тезірек қосу мақсатына жету үшін қажетті қадамдар жасауы керек.

(68) Еуропалық Комиссия сонымен қатар Еуропалық Парламент пен ЕО Кеңесіне өтпелі кезең аяқталғаннан кейін екі жылдан кейін, содан кейін екі жылда бір рет осы Ереженің қолданылуы туралы есеп беруі керек. Есептерді ұсыну мерзімдері 2003/87/ЕО директивасының 10(5) бабына сәйкес көміртегі нарығының жұмыс істеу кестесіне сәйкес келуі тиіс. Есептерде СВАМ әсерін бағалау болуы керек.

(69) СВАМ-ға жататын бір немесе бірнеше үшінші елдердің экономикалық және өнеркәсіптік инфрақұрылымы үшін жойқын салдары бар күтпеген, ерекше және себепсіз жағдайларға жылдам және тиімді жауап беруді қамтамасыз ету үшін Комиссия Еуропалық Парламент пен кеңеске жағдайларға байланысты осы елге түзетулер енгізу туралы заңнамалық ұсыныс беруі керек. Регламент. Мұндай заңнамалық ұсыныста осы Регламенттің мақсаттарын сақтай отырып, үшінші ел немесе ел алдында тұрған мән-жайлар тұрғысынан неғұрлым қолайлы шаралар баяндалуы тиіс. Бұл шаралар уақытпен шектелуі керек.

(70) үшінші елдермен Диалог жалғасуы керек және оны жүзеге асыру барысында, атап айтқанда, өтпелі кезеңде СВАМ бөлшектеріне қатысты

жасалуы керек нақты таңдау туралы хабардар ете алатын ынтымақтастық пен шешімдер үшін кеңістік болуы керек.

(71) Еуропалық Комиссия CBAM нақты элементтерін іске асыруға қатысты диалог пен ынтымақтастық мүмкіндігін зерделеу мақсатында Одақпен сауда-саттық осы Регламентпен қозғалатын үшінші елдермен Одақтың бейтарап негізде және халықаралық міндеттемелеріне сәйкес өзара іс-қимылға ұмтылуға тиіс. Комиссия сонымен қатар үшінші елдердің көміртегіне баға белгілеу механизмін ескеретін келісімдер жасау мүмкіндігін қарастыруы керек. Одақ осы мақсаттарда дамушы елдерге және Біріккен Ұлттар Ұйымы (БҰҰ) анықтаған ең аз дамыған елдерге техникалық көмек көрсетуі керек.

(72) CBAM құру үшінші елдермен екіжақты, көпжақты және халықаралық ынтымақтастықты дамытуды талап етеді. Осы мақсатта барлық елдерде өршіл Климаттық саясатты жүзеге асыруға жәрдемдесу және көміртегіге жаһандық баға белгілеу жүйесіне жол ашу мақсатында көміртегіге баға белгілеу құралдары немесе басқа да салыстырмалы құралдар ("Климаттық клуб") бар елдер форумын құру қажет. Климаттық клуб ашық, ерікті, эксклюзивті емес және Париж келісіміне сәйкес жоғары Климаттық амбицияларға қол жеткізуге бағытталған болуы керек. Климаттық клуб көпжақты халықаралық ұйымның қамқорлығымен жұмыс істей алады және шығарындыларды азайтуға әсер ететін тиісті шараларды салыстыруға және қажет болған жағдайда үйлестіруге ықпал етуі керек. Климаттық клуб сонымен қатар өз мүшелері арасында Климаттық мониторингтің, есеп берудің және тексерудің сапасын қамтамасыз ету және Одақ пен оның сауда серіктестері арасындағы өзара әрекеттесу мен ашықтықты қамтамасыз ету арқылы тиісті Климаттық шаралардың салыстырмалылығын сақтауы керек.

(73) үшінші елдердегі Париж келісімінің мақсаттарына қол жеткізуді одан әрі қолдау мақсатында Одақтың климаттың өзгеруінің салдарын жеңілдету және оларға НРС-ке бейімделу үшін, оның ішінде олардың өңдеуші салаларын декарбонизациялау және трансформациялау жөніндегі күш-жігерінде Одақтың бюджеті арқылы қаржылық қолдау көрсетуін жалғастырғаны жөн. Одақтың бұл қолдауы тиісті салалардың осы регламенттен туындайтын жаңа нормативтік талаптарға бейімделуін жеңілдетуге ықпал етуі тиіс.

(74) CBAM таза өндірісті ынталандыруға бағытталғандықтан, Одақ табысы төмен және орташа үшінші елдермен жұмыс істеуге және оларды еуропалық

жасыл бағыттың сыртқы өлшемі шеңберінде және Париж келісіміне сәйкес өндеу өнеркәсібін декарбонизациялау мақсатында қолдауға тырысады. Одақ осы регламент бойынша міндеттемелерге бейімделуіне ықпал ету үшін осы елдерге Одақтың бюджеті, әсіресе ҰДС арқылы қолдау көрсетуді жалғастыруы керек. Сондай-ақ, Одақ осы елдерде климаттың өзгеруін жеңілдету және оларға бейімделуді, соның ішінде олардың көпжылдық қаржылық шеңбер шегінде және Одақ халықаралық Климаттық қаржыландыруға ұсынатын қаржылық қолдау шеңберінде өндеу салаларын декарбонизациялау және қайта құру жөніндегі күш-жігерін қолдауды жалғастыруы керек. Одақ CBAM сертификаттарын сатудан түскен табысқа негізделген жаңа меншікті ресурсты енгізу үшін жұмыс істеуде.

(75) осы Регламент 2016/679 (17) Еуропалық Парламент пен кеңестің 2016 жылғы 27 сәуірдегі(ЕО) 2016/679 регламентіне (ЕО) дербес деректерді өңдеуге қатысты жеке тұлғаларды қорғау туралы және осындай деректердің еркін қозғалысы туралы, сондай-ақ 95/46/ЕС (деректерді қорғау жөніндегі жалпы регламент) директивасының күшін жою туралы зиян келтірмейді) (OJ l 119, 4.5.2016, 1-бет). және (ЕО) 2018/1725 Еуропалық Парламент пен Кеңестің 2018 жылғы 23 қазандағы 2018 жылғы 23 қазандағы жеке тұлғаларды Одақтың мекемелері, органдары, ведомШСЖолары мен агенттіктері дербес деректерді өңдеуге қатысты қорғау туралы және осындай деректердің еркін қозғалысы туралы, сондай-ақ No 45/2001 регламентінің (ЕО) және no 1247/2002/ЕС шешімінің күшін жою туралы регламенті (ЕО) (OJ l 295, 21.11.2018, б. 39). Еуропалық Парламент және Кеңес.

(76) тиімділік мүддесі үшін Кеңестің (ЕО) № 515/97 регламенті(19) кеңестің (ЕО) 1997 жылғы 13 наурыздағы № 515/97 регламенті мүше мемлекеттердің әкімшілік органдары арасындағы өзара көмек және кеден және ауыл шаруашылығы туралы заңның дұрыс қолданылуын қамтамасыз ету үшін соңғылары Мен комиссия арасындағы ынтымақтастық туралы (OJ l 82, 22.3.1997, 1 - бет). осы Ережелерге mutatis mutandis қолданылуы керек.

(77) осы Регламенттің кейбір маңызды емес элементтерін толықтыру немесе өзгерту мақсатында TFEU 290-бабына сәйкес актілерді қабылдау жөніндегі өкілеттіктер Еуропалық комиссияға қатысты берілуі тиіс:
* осы регламент электр энергиясына қатысты осы Регламенттің осы елдерге немесе аумақтарға қолданылуын қамтамасыз ету үшін III қосымшаның 2-тармағындағы тізбеден шығарылған үшінші елдер немесе аумақтар үшін талаптар мен рәсімдерді белгілеумен толықтырылсын;

* III қосымшаның 1 немесе 2-тармақтарында тізімделген үшінші елдер мен аумақтар тізіміне өзгерістер енгізу, осы елдерді немесе аумақтарды осы тізімге қосу арқылы, CBAM-дан ЕО ETS-ке толық интеграцияланған немесе онымен байланысты үшінші елдерді немесе аумақтарды алып тастау арқылы, болашақ келісімдер жағдайында немесе үшінші елдерді алып тастау арқылы немесе осы тізімдегі аумақтар, егер олар Одаққа экспортталатын тауарларға ЕО ШСЖ бағасын нақты алмаса, оларды CBAM-ға ұшыратады;
* осы Ереже верификаторларға аккредиттеуді ұсыну, аккредиттелген верификаторларды бақылау және қадағалау, аккредиттеуді кері қайтарып алу, аккредиттеу жөніндегі органдарды өзара тану және сараптамалық бағалау шарттарын айқындаумен толықтырылсын;
* осы Ережені CBAM сертификаттарын сату және сатып алудың мерзімдерін, әкімшілігін және басқа аспектілерін одан әрі анықтаумен толықтыру; және
* цензураны айналып өту практикасына қарсы күреске бағытталған шараларды күшейту мақсатында белгілі бір жағдайларда шамалы өзгертілген тауарларды қосу арқылы і қосымшадағы тауарлар тізбесіне түзетулер енгізу.
Комиссия өзінің дайындық жұмысы барысында, оның ішінде сараптамалық деңгейде тиісті консультациялар жүргізуі және бұл консультациялар заң шығаруды жетілдіру туралы 2016 жылғы 13 сәуірдегі ведомШСЖоаралық Келісімде баяндалған қағидаттарға сәйкес жүргізілуі ерекше маңызды (20). Атап айтқанда, өкілетті актілерді дайындауға тең қатысуды қамтамасыз ету үшін Еуропалық парламент пен кеңес барлық құжаттарды мүше мемлекеттердің сарапшыларымен бір мезгілде алады, ал олардың сарапшылары Өкілетті актілерді дайындаумен айналысатын комиссияның сараптамалық топтарының отырыстарына жүйелі түрде қол жеткізе алады.

(78) мұндай консультациялар ашық түрде жүргізілуі керек және құзыретті органдар, өнеркәсіп (ШОБ қоса алғанда), кәсіподақтар, азаматтық қоғам ұйымдары және экологиялық ұйымдар сияқты әлеуметтік серіктестер сияқты мүдделі тараптармен алдын ала консультацияларды қамтуы мүмкін.

(79) осы Регламентті қолдану үшін біркелкі жағдайларды қамтамасыз ету мақсатында атқарушы өкілеттіктер Еуропалық Комиссияға берілуі тиіс. Бұл өкілеттіктер Еуропалық Парламент пен Кеңестің (21) No 182/2011 регламентіне (ЕО) сәйкес жүзеге асырылуы тиіс.

(80) Одақтың қаржылық мүдделері бұзушылықтардың алдын алуды, анықтауды және тергеуді, жоғалған, дұрыс төленбеген немесе дұрыс пайдаланылмаған қаражаттың орнын толтыруды және қажет болған

жағдайда әкімшілік және қаржылық санкцияларды қоса алғанда, бүкіл Шығыс циклі бойынша пропорционалды шаралар арқылы қорғалуы тиіс. Сондықтан CBAM кірістердің жоғалуын болдырмау үшін тиісті және тиімді механизмдерге сүйенуі керек.

(81) осы Регламенттің мақсаттары, атап айтқанда көміртектің ағып кету қаупін болдырмау және осылайша жаһандық көміртегі шығарындыларын азайту, ЕО-қа мүше мемлекеттер жеткілікті дәрежеде қол жеткізе алмайтындықтан, керісінше олардың ауқымы мен әсеріне байланысты Одақ деңгейінде жақсырақ қол жеткізілуі мүмкін болғандықтан, Одақ осы ретте Еуропалық Одақ туралы шарттың 5-бабында баяндалған субсидиаризм қағидатына сәйкес. Осы мақалада көрсетілген пропорционалдылық принципіне сәйкес, осы ереже осы мақсаттарға жету үшін қажет нәрседен асып кетпейді.

(82) осы Регламентке сәйкес берілген және имплементацияланатын актілердің уақтылы қабылдануын қамтамасыз ету үшін осы Регламент Еуропалық Одақтың ресми журналында жарияланғаннан кейінгі күні күшіне енуі тиіс..

I тарау пәні, қолдану аясы және анықтамалары

1-бап. Тақырып

1. Осы Регламент көміртектің ағып кету қаупін болдырмау мақсатында одақтың кедендік аумағына әкелу кезінде I Қосымшада көрсетілген тауарларға ендірілген парниктік газдар шығарындыларының проблемасын шешу үшін көміртегі шығарындыларын шекаралық түзету тетігін ("CBAM") белгілейді, сол арқылы жаһандық көміртегі шығарындыларын қысқартады және Париж келісімінің мақсаттарын, оның ішінде үшінші елдердегі операторлардың шығарындыларын азайтуға ынталандыру.
2. CBAM 2003/87/ЕС ("ЕО ШСЖ") Директивасына сәйкес құрылған одақ шеңберіндегі парниктік газдар шығарындыларына квоталар саудасының жүйесін осы Регламенттің 2-бабында көрсетілген тауарларды одақтың кедендік аумағына импорттауға баламалы ережелер жиынтығын қолдану жолымен толықтырады.
3. CBAM көміртектің ағып кету қаупін болдырмау үшін 2003/87/ЕС директивасына сәйкес орнатылған механизмдерді ауыстыруға арналған, бұл ЕО ШСЖ квоталарының осы директиваның 10А-бабына сәйкес ақысыз бөліну дәрежесін көрсетеді..

2-бап. Ауқымы

1. Осы Регламент no 952/2013 регламентінің (ЕО) 256-бабында көрсетілген ішкі қайта өңдеу рәсімі нәтижесінде алынған осы тауарлар немесе осы тауарлардан қайта өңдеу өнімдері Одақтың кедендік аумағына импортталатын үшінші елден шыққан I Қосымшада аталған тауарларға қолданылады.
2. Осы Регламент, егер осы тауарлар немесе осы тауарлардан қайта өңдеу өнімдері (ЕО) no 952/2013 регламентінің 256-бабында көрсетілген ішкі қайта өңдеу рәсімі нәтижесінде алынған жасанды аралға, стационарлық немесе қалқымалы құрылысқа немесе кез келген басқа да тауарларға жеткізілсе, осы Регламенттің I қосымшасында аталған үшінші елден шығарылатын тауарларға да қолданылады одақтың кедендік аумағына іргелес болып табылатын континенттік қайраңдағы немесе мүше мемлекеттің айрықша экономикалық аймағындағы құрылыс.

   Еуропалық Комиссия осындай тауарларға CBAM қолданудың егжей-тегжейлі шарттарын белгілейтін имплементациялық актілерді, атап айтқанда, одақтың кедендік аумағына әкелу және еркін айналымға шығару ұғымдарына баламалы ұғымдарға қатысты, осындай тауарларға қатысты CBAM декларациясын беруге байланысты рәсімдерге және кеден органдары жүзеге асыратын бақылауға қатысты қабылдауы тиіс. Бұл

имплементациялық актілер осы Регламенттің 29(2) - бабында көрсетілген сараптама рәсіміне сәйкес қабылдануға тиіс.

3. Осы Регламент 1 және 2-тармақтардан ауытқу кезінде: (a) (b) осындай тауарлардың ішкі құны елеусіз құны бар тауарлар үшін көрсетілген құнның бір партиясына есептегенде аспайтын жағдайда, осы Регламенттің I қосымшасында санамаланған, одақтың кедендік аумағына әкелінетін тауарларға қолданылмайды кеңестің (ЕО) no 1186/2009(22) регламентінің 23-бабында көрсетілгендей, 2009 жылғы 16 қарашадағы № 1186/2009 кеңестің (ЕО) регламенті қауымдастықты кедендік баждардан босату жүйесін құру туралы (OJ l 324, 10.12.2009, 23-бет). (b)

   үшінші елден келетін саяхатшылардың жеке багажындағы тауарлар, егер мұндай тауарлардың ішкі құны no 1186/2009 регламентінің (ЕО) 23-бабында көрсетілгендей, елеусіз құнды тауарлар үшін көрсетілген құннан аспайтын болса;

   (c) 2015/2446 (23) комиссияның (ЕО) 2015 жылғы 28 шілдедегі Өкілетті регламентінің (ЕО) 2015/2446 1-бабының (49) тармағына сәйкес әскери қызмет мәнмәтінінде орнын ауыстыруға немесе пайдалануға жататын тауарлар, Еуропалық парламенттің және кеңестің егжей-тегжейлі ережелерге қатысты no 952/2013 регламентін толықтыратын (ЕО) 2015 жылғы 28 шілдедегі комиссияның (ЕО) Өкілетті регламенті одақтың Кеден кодексінің кейбір ережелеріне қатысты (OJ l 343, 29.12.2015, 1-бет).
4. 1 және 2-параграфтардан ауытқу кезінде осы Регламент III қосымшаның 1-тармағында санамаланған үшінші елдерден және аумақтардан шығарылатын тауарларға қолданылмайды.
5. Импортталатын тауарлар № 952/2013 регламентінің (ЕО) 59-бабында көрсетілген преференциялық емес шығу қағидаларына сәйкес үшінші елдерден шыққан болып есептеледі.
6. Үшінші елдер мен аумақтар III қосымшаның 1-тармағында, егер олар барлық келесі шарттарды қанағаттандырса, тізімделуі керек: (A) ЕО ШСЖ осы үшінші елге немесе аумаққа қолданылады немесе осы үшінші ел немесе аумақ пен Одақ арасында ЕО ШСЖ пен осы үшінші елдің немесе аумақтың шығарындыларымен сауда жүйесін толығымен байланыстыратын келісім жасалды;

   (b) тауарлар өндірілетін елде төленетін көміртегі бағасы іс жүзінде осы тауарларға енгізілген парниктік газдар шығарындыларынан ЕО ШСЖ сәйкес қолданылатындардан басқа Жеңілдіктерсіз алынады.
7. Егер үшінші елде немесе аумақта нарықтық бірлестік арқылы Одақтың ішкі электр энергиясы нарығымен біріктірілген электр энергиясы нарығы болса және осы үшінші елден немесе аумақтан одақтың кедендік аумағына электр

энергиясын импорттауға СВАМ қолданудың техникалық шешімі болмаса, Еуропалық Комиссия осы елден немесе аумақтан электр энергиясының мұндай импорты СВАМ қолданудан босатылады келесі шарттардың барлығы 8-тармаққа сәйкес орындалғанын бағалады: (a) үшінші ел немесе аумақ Одақпен келісім жасады, Одақтың Электр энергетикасы саласындағы құқығын, оның ішінде жаңартылатын энергия көздерін дамыту туралы заңнаманы, сондай-ақ энергетика, қоршаған орта және бәсекелестік саласындағы басқа да ережелерді қолдану міндеттемесін белгілейтін;

(b) (b) осы үшінші елдің немесе аумақтың ішкі заңнамасы Одақтың электр энергиясы нарығы туралы, оның ішінде жаңартылатын энергия көздерін дамыту және электр энергиясы нарықтарының нарықтық бірлестігі туралы заңнамасының негізгі ережелерін имплементациялайды;

(c) үшінші ел немесе аумақ комиссияға (d) және (e)тармақтарында жазылған шарттарды орындау бойынша шаралар қабылдау кестесін қамтитын Жол картасын ұсынды;

(d) үшінші ел немесе аумақ 2050 жылға қарай Климаттық бейтараптықты қамтамасыз етуге міндеттеме алды және қажет болған жағдайда сәйкесінше Біріккен Ұлттар Ұйымының Климаттың өзгеруі туралы негіздемелік конвенциясын (БҰҰ РКИК) осы мақсатпен келісілген орта ғасырдағы парниктік газдар шығарындылары төмен ұзақ мерзімді даму стратегиясын ресми түрде тұжырымдап, жіберді және бұл міндеттемені өзінің ішкі заңнамасында орындады;

(e) үшінші ел немесе аумақ (c) тармағында аталған жол картасын іске асыру кезінде белгіленген мерзімдердің орындалуын және ішкі заңнаманы Одақтың осы жол картасы негізінде климаттың өзгеруіне қарсы іс-қимыл саласындағы заңнамасына сәйкес келтірудегі, оның ішінде көміртегіге баға белгілеуге қатысты айтарлықтай прогресті көрсетті. одақтағы баламалы деңгейге, атап айтқанда, электр энергиясын өндіруге қатысты; 2030 жылғы 1 қаңтарға қарай электр энергиясының шығарындыларына квоталармен сауда жүйесін ЕО ШСЖ баламалы бағамен енгізу аяқталуы тиіс;

(f) (b) үшінші ел немесе аумақ (a) - (e) тармақтарында көрсетілген шарттарды қанағаттандырмайтын басқа үшінші елдерден немесе аумақтардан одаққа электр энергиясының жанама импортын болдырмаудың тиімді жүйесін енгізді.

8. 7-параграфта көрсетілген барлық шарттарды қанағаттандыратын үшінші ел немесе аумақ III қосымшаның 2-тармағында көрсетілуге тиіс және осы шарттардың орындалуы туралы екі есепті, бірінші есепті 2025 жылғы 1 шілдеге дейін және екіншісін 2027 жылғы 31 желтоқсанға дейін ұсынуға тиіс.

2025 жылғы 31 желтоқсанға дейін және 2028 жылғы 1 шілдеге дейін Еуропалық Комиссия, атап айтқанда, 7-параграфтың (c) тармағында көрсетілген жол картасы және үшінші елден немесе аумақтан алынған есептер негізінде бағалауы керек, егер бұл үшінші ел немесе аумақ 7-параграфта көрсетілген шарттарды орындауды жалғастырса.

9. III қосымшаның 2-тармағында аталған үшінші ел немесе аумақ, егер мынадай шарттардың біреуі немесе бірнешеуі қолданылса, осы тізімнен шығарылуға тиіс:

(a) (b) Еуропалық Комиссияның бұл үшінші ел немесе аумақ 7-параграфта көрсетілген шарттардың бірін орындау үшін жеткілікті прогресс көрсетпеді немесе үшінші ел немесе аумақ Одақтың климаттық және экологиялық заңнамасында белгіленген мақсаттарға сәйкес келмейтін әрекеттерді жасады деп есептеуге негіз бар;

(b) үшінші ел немесе аумақ оның декарбонизация мақсаттарына қайшы келетін қадамдар жасады, мысалы, электр энергиясының киловатт-сағатына 550 грамнан астам көмірқышқыл газын ("CO2") қазба отынын шығаратын жаңа өндіруші қуаттарды құруға мемлекеттік қолдау көрсету;

(c) комиссияның одаққа электр энергиясының экспортының ұлғаюы нәтижесінде осы үшінші елде немесе аумақта өндірілген электр энергиясының киловатт-сағатына шығарындылары 2026 жылғы 1 қаңтармен салыстырғанда кемінде 5% - ға артқаны туралы дәлелдері бар.

10. Еуропалық Комиссия осы Регламенттің электр энергиясына қатысты осы елдерге немесе аумақтарға қолданылуын қамтамасыз ету үшін III қосымшаның 2-тармағындағы тізімнен шығарылған үшінші елдер немесе аумақтар үшін талаптар мен рәсімдерді белгілеу жолымен осы Регламентті толықтыру мақсатында 28-бапқа сәйкес берілген актілерді қабылдауға уәкілетті. Егер мұндай жағдайларда нарықтық байланыс осы Регламентті қолданумен үйлесімсіз болып қалса, Еуропалық Комиссия осы үшінші елдерді немесе аумақтарды Одақтың нарықтық бірлестігінен шығару туралы шешім қабылдай алады және CBAM қолданылуы үшін Одақ пен осы үшінші елдер немесе аумақтар арасындағы шекарада қуаттарды нақты бөлуді талап ете алады.

11. Еуропалық Комиссия осы баптың 6, 7 немесе 9-параграфтарында баяндалған шарттардың орындалуына байланысты үшінші елді немесе аумақты қосу немесе алып тастау жолымен III қосымшаның 1 немесе 2-тармақтарында санамаланған үшінші елдердің немесе аумақтардың тізімдеріне өзгерістер

енгізу мақсатында 28-бапқа сәйкес берілген актілерді қабылдауға уәкілетті, осы үшінші елге немесе аумаққа қатысты.

12. Одақ 9-бапты қолдану мақсатында осындай елдердегі немесе аумақтардағы көміртегіге баға белгілеу тетіктерін есепке алу мақсатында үшінші елдермен немесе аумақтармен келісімдер жасай алады.

3-бап. Анықтамалар

Осы Регламенттің мақсаттары үшін мынадай анықтамалар қолданылады:

(1) "тауарлар" I Қосымшада көрсетілген тауарларды білдіреді;

(2) "парниктік газдар" осы қосымшада тізімделген тауарлардың әрқайсысына қатысты I Қосымшада көрсетілген парниктік газдарды білдіреді;

(3) " шығарындылар " тауарларды өндіру кезінде атмосфераға парниктік газдардың шығарылуын білдіреді;

(4) "импорт" no 952/2013 регламентінің (ЕО) 201-бабына сәйкес еркін айналымға шығаруды білдіреді;

(5) "ЕО ШСЖ" авиациялық қызметті қоспағанда, 2003/87/ЕС директивасының I қосымшасында санамаланған қызмет түрлеріне қатысты Одақ шеңберінде парниктік газдар шығарындыларына квоталар саудасының жүйесін білдіреді;

(6) "одақтың кедендік аумағы" no 952/2013 регламентінің (ЕО) 4-бабында айқындалған аумақты білдіреді;

(7) " үшінші ел " одақтың кедендік аумағынан тыс елді немесе аумақты білдіреді;

(8) "континенттік қайраң" Біріккен Ұлттар Ұйымының теңіз құқығы конвенциясының 76-бабында анықталғандай континенттік қайраңды білдіреді;

(9) "айрықша экономикалық аймақ" Біріккен Ұлттар Ұйымының теңіз құқығы жөніндегі Конвенциясының 55-бабында айқындалғандай және осы Конвенцияға сәйкес мүше мемлекет айрықша экономикалық аймақ деп жариялаған айрықша экономикалық аймақты білдіреді;

(10) " ішкі құн " 2015/2446 Өкілетті Регламенттің (ЕО) 1-бабының (48) тармағында айқындалғандай коммерциялық тауарлардың ішкі құнын білдіреді;

(11) "нарықтық байланыс" 2015/1222 (ЕО) регламентінде көрсетілгендей тапсырыстарды бір уақытта келісетін және аймақаралық қуаттарды бөлетін Одақ жүйесі арқылы өткізу қабілеттілігін бөлуді білдіреді;

(12) "қуаттың айқын таралуы" трансшекаралық өткізу қуатын электр энергиясы саудасынан бөлек бөлуді білдіреді;

(13) "құзыретті орган" 11-бапқа сәйкес ЕО-қа мүше әрбір мемлекет тағайындаған органды білдіреді;

(14) " кеден органдары " no 952/2013 регламентінің (ЕО) 5-бабының (1) тармағында айқындалғандай мүше мемлекеттердің кеден әкімшіліктерін білдіреді.;

(15) "импорттаушы" не өз атынан және өз атынан тауарлардың еркін айналымы үшін шығару туралы кедендік декларация беретін адамды, не егер кедендік декларацияны (ЕО) no 952/2013 регламентінің 18-бабына сәйкес жанама кеден өкілі берсе, оның атынан осындай декларация берілетін адамды білдіреді;

(16) "кеден декларанты" өз атына немесе атына осындай декларация берілген тұлғаға тауарлардың еркін айналысы үшін шығару үшін кедендік декларация беретін no 952/2013 регламентінің (ЕО) 5-бабының (15) тармағында айқындалғандай декларантты білдіреді;

(17) "CBAM уәкілетті декларанты" 17-бапқа сәйкес құзыретті орган уәкілеттік берген адамды білдіреді;

(18) "тұлға" заңды тұлға болып табылмайтын, бірақ Одақ заңнамасына немесе ұлттық заңнамаға сәйкес заңды іс-әрекеттер жасауға құқық қабілеті бар деп танылған жеке тұлғаны, заңды тұлғаны немесе тұлғалардың кез келген бірлестігін білдіреді;

(19) "мүше мемлекетте құрылған" дегенді білдіреді:

(a) жеке тұлға жағдайында - тұрғылықты жері ЕО-қа мүше мемлекетте болатын кез келген адам;
(b) заңды тұлға немесе тұлғалар бірлестігі жағдайында-тіркелген кеңсесі, орталық штаб-пәтері немесе тұрақты коммерциялық өкілдігі ЕО-қа мүше мемлекетте болатын кез келген тұлға;

(20) " экономикалық оператордың тіркеу және сәйкестендіру нөмірі (EORI - economic Operators Registration and Identification number нөмірі) " (ЕО) № 952/2013 регламентінің 9-бабына сәйкес кедендік мақсаттар үшін тіркеу кезінде кеден органы берген Нөмірді білдіреді;

(21) "тікелей шығарындылар" жылыту немесе салқындату өндірісінің орнына қарамастан, өндірістік процестер барысында тұтынылатын жылыту және салқындату өндірісінен шығарындыларды қоса алғанда, тауарлардың өндірістік процестері нәтижесінде шығарындыларды білдіреді;

(22) "кіріктірілген шығарындылар" IV қосымшада баяндалған әдістерге сәйкес есептелген және 7(7) - бапқа сәйкес қабылданған имплементациялық актілерде қосымша көрсетілген тауарларды өндіру кезінде шығарылатын тікелей шығарындыларды және өндірістік процестер барысында тұтынылатын электр энергиясын өндіруден жанама шығарындыларды білдіреді;

(23) "тонна CO2-экв."CO2 метрикалық тоннасын немесе жаһандық жылынудың баламалы әлеуеті бар I Қосымшада тізімделген кез келген басқа парниктік газдың мөлшерін білдіреді;

(24) " CBAM сертификаты " жүктердегі CO2e шығарындыларының бір тоннасына сәйкес келетін электрондық форматтағы сертификатты білдіреді;

(25) "тапсыру" импортталатын тауарлардағы мәлімделген кірістірілген шығарындыларға қарсы немесе декларациялануы тиіс импортталатын тауарлардағы кірістірілген шығарындыларға қарсы CBAM сертификаттарын есепке алуды білдіреді;

(26) "өндірістік процестер" қондырғыда тауарлар өндіру үшін жүзеге асырылатын химиялық және физикалық процестерді білдіреді;

(27) "әдепкі мән" тауарлардағы кірістірілген шығарындылар болып табылатын қосымша деректерден есептелетін немесе алынатын мәнді білдіреді;

(28) "нақты шығарындылар" IV қосымшада көрсетілген әдістерге сәйкес айқындалған тауарлар өндіру процестерінен және осы процестер барысында тұтынылатын электр энергиясын өндіруден бастапқы деректер негізінде есептелген шығарындыларды білдіреді;

(29) "көміртегі бағасы" салық, алым немесе алым түріндегі көміртегі шығарындыларын азайту схемасына сәйкес үшінші елде төленетін немесе парниктік газдар шығарындыларының сауда жүйесі шеңберіндегі шығарындыларға квота түрінде төленетін, осындай шараға жататын және тауарлар өндірісі барысында бөлінетін парниктік газдарға есептелген ақшалай соманы білдіреді;

(30) "орнату" өндірістік процесс жүзеге асырылатын стационарлық техникалық бірлікті білдіреді;

(31) "оператор" үшінші елде қондырғыны басқаратын немесе басқаратын кез келген адамды білдіреді;

(32) "ұлттық аккредиттеу органы" 765/2008 регламентінің 4(1) бабына сәйкес ЕО-қа мүше әрбір мемлекет тағайындаған Ұлттық аккредиттеу органын білдіреді;

(33) "ЕО ШСЖ рұқсаты" авиациялық қызметтен басқа, осы директиваның I қосымшасында санамаланған қызмет түрлеріне қатысты 2003/87/ЕС директивасының 3-бабының (а) тармағында айқындалғандай квоталарды білдіреді;

(34) " жанама шығарындылар " тұтынылатын электр энергиясын өндіру орнына қарамастан, тауарларды өндіру процесінде тұтынылатын электр энергиясын өндіруден шығарындыларды білдіреді.

II ТАРАУ. СВАМ УӘКІЛЕТТІ ДЕКЛАРАНТТАРЫНЫҢ МІНДЕТТЕРІ МЕН ҚҰҚЫҚТАРЫ

4-бап. Тауарлар импорты

Тауарларды Одақтың кедендік аумағына тек СВАМ уәкілетті декларанты әкеледі.

5-бап. Авторизацияға өтінім

1. ЕО-қа мүше мемлекетте құрылған кез-келген импорттаушы тауарларды одақтың кедендік аумағына әкелмес бұрын CBAM уәкілетті декларанты мәртебесін алуға өтініш беруі керек ("рұқсат беру туралы өтініш"). Егер мұндай импорттаушы no 952/2013 регламентінің (ЕО) 18-бабына сәйкес жанама кеден өкілін тағайындаса және жанама кеден өкілі CBAM уәкілетті декларанты ретінде әрекет етуге келіссе, жанама кеден өкілі рұқсат беру туралы өтініш беруі керек.
2. Егер импорттаушы ЕО-қа мүше мемлекетте құрылмаса, жанама кеден өкілі рұқсат беру туралы өтініш беруі керек.
3. Рұқсат беру туралы өтініш 14-бапқа сәйкес құрылған CBAM реестрі арқылы беріледі.
4. -параграфтан ауытқып, егер электр энергиясын импорттау үшін беру қуаты қуатты нақты бөлу жолымен бөлінсе, импорт үшін қуат бөлінген және импорт үшін осы қуатты көрсететін тұлға осы Регламенттің мақсаттары үшін кеден декларациясында электр энергиясының импортын декларациялаған ЕО-қа мүше мемлекетте CBAM уәкілетті декларанты ретінде қаралуы тиіс. Импорт шекарада бір сағаттан аспайтын уақыт аралығында өлшенуі керек және сол сағатта экспортты немесе транзитті шегеру мүмкін емес.

   Кеден декларациясы берілген мүше мемлекеттің құзыретті органы адамды CBAM реестрінде тіркейді.
5. Рұқсат беру туралы өтініште өтініш беруші туралы мынадай мәліметтер болуға тиіс:

   (a) аты, мекен-жайы және байланыс ақпараты;

   (b) EORI нөмірі;

   (c) Одақта жүзеге асырылатын негізгі шаруашылық қызмет;

   (d) өтініш беруші белгіленген ЕО-қа мүше мемлекеттің салық органының өтініш берушінің Мемлекеттік салық берешегін өндіріп алу туралы өтелмеген бұйрықтың қолданысына жатпайтынын растауы;

   (e) өтініш берушінің кеден заңнамасын, салық салу ережелерін немесе нарықты теріс пайдалану ережелерін қандай да бір елеулі бұзушылықтарға немесе бірнеше рет бұзушылықтарға өтініш берген жылдың алдындағы бес жыл ішінде қатысы жоқ екендігі туралы мәлімдеме, оның ішінде оның экономикалық жағдайына байланысты ауыр қылмыстық құқық бұзушылықтар үшін соттылығы жоқ қызметімен;

   (f) өтініш берушінің осы Регламентке сәйкес өз міндеттемелерін орындауға қаржылық және операциялық қабілетін көрсету үшін қажетті ақпарат және егер құзыретті органның шешімі тәуекелдерді бағалау негізінде қабылданса, осы ақпаратты растайтын, мысалы, кірістер мен шығыстар туралы есеп және

шоттар болған соңғы үш қаржы жылындағы баланс сияқты құжаттарды растайтын құжаттар жабық;

(ж) өтініш берілетін күнтізбелік жыл үшін және келесі күнтізбелік жыл үшін тауарлардың түрлері бойынша одақтың кедендік аумағына тауарларды әкелудің есептік ақшалай құны мен көлемі;

(h) егер қажет болса, өтініш беруші өз атынан әрекет ететін адамдардың аты-жөні және байланыс ақпараты.

6. Өтініш беруші өз өтінішін кез келген уақытта қайтарып ала алады.

   СВАМ уәкілетті декларанты осы шешімге немесе оған сәйкес берілген рұқсаттың мазмұнына әсер етуі мүмкін 17-бапқа сәйкес СВАМ уәкілетті декларант мәртебесін беру туралы шешім қабылданғаннан кейін болған осы баптың 5-параграфына сәйкес берілген ақпараттағы кез келген өзгерістер туралы құзыретті органды СВАМ реестрі арқылы дереу хабардар етуге тиіс.

7. Еуропалық Комиссия өтініш беруші, құзыретті орган және Еуропалық Комиссия арасындағы коммуникациялар туралы, рұқсат беру туралы өтініштің стандартты нысаны және СВАМ реестрі арқылы осындай өтінішті беру рәсімдері туралы, құзыретті орган ұстануға тиіс рәсім туралы және осы баптың 1-параграфына сәйкес рұқсат алуға өтінімдерді өңдеу мерзімдері туралы имплементациялық актілерді қабылдауға уәкілетті. электр энергиясын импорттау үшін СВАМ уәкілетті декларанттарын құзыретті органның сәйкестендіру ережелері туралы. Бұл имплементациялық актілер 29(2) - бапта көрсетілген қарау рәсіміне сәйкес қабылдануға тиіс.

6-бап. СВАМ декларациясы

1. Жыл сайын 31 мамырға дейін және 2027 жылы 2026 жылы алғаш рет әрбір СВАМ уәкілетті декларанты өткен күнтізбелік жылдағы СВАМ декларациясын тапсыру үшін 14-бапта көрсетілген СВАМ реестрін пайдалануы керек.
2. СВАМ декларациясында келесі ақпарат болуы керек:

   (a) электр энергиясы үшін мегаватт-сағатпен және басқа тауарлар үшін тоннамен көрсетілген өткен күнтізбелік жыл ішінде әкелінген тауарлардың әрбір түрінің жалпы саны;

   (b) осы параграфтың (a) тармағында көрсетілген, электр энергиясының мегаватт-сағатына CO2e шығарындыларының тоннасында немесе басқа тауарлар үшін 7-бапқа сәйкес есептелген және 8-бапқа сәйкес тексерілген тауарлардың әрбір түрінің тоннасына co2e шығарындыларының тоннасында көрсетілген тауарлардағы жалпы кіріктірілген шығарындылар;

   (c) 9-бапқа сәйкес шығарылған елде төленген көміртегі бағасы есебінен төленуге жататын қысқартудан және ЕО ШСЖ квоталарының дәрежесін көрсету үшін қажетті түзетуден кейін осы параграфтың (b) тармағында

көрсетілген кіріктірілген шығарындылардың жалпы санына сәйкес тапсыруға жататын CBAM сертификаттарының жалпы саны 31-бапқа сәйкес тегін таратылады;

(d) 8-бапқа және VI қосымшаға сәйкес аккредиттелген тексерушілер берген тексеру туралы баяндамалардың көшірмелері.

3. Егер кедендік аумақта қайта өңдеу рәсімінен алынған қайта өңдеу өнімдері импортталса, no 952/2013 регламентінің (ЕО) 256-бабында көрсетілгендей, CBAM уәкілетті декларанты CBAM декларациясында кедендік аумақта қайта өңдеу рәсіміне орналастырылған және қайта өңдеу өнімдерінің импортына әкеп соқтырған тауарларға салынған шығарындылар туралы хабарлауы керек, тіпті егер өнімдер қайта өңдеу осы Регламенттің I қосымшасында көрсетілген тауарлар болып табылмайды. Бұл параграф, егер кедендік аумақта қайта өңдеу рәсімі нәтижесінде алынған қайта өңдеу өнімдері no 952/2013 регламентінің (ЕО) 205-бабында көрсетілген қайтарылған Тауарлар болып табылса да қолданылады.

4. Егер осы Регламенттің I қосымшасында санамаланған импортталатын тауарлар (ЕО) no 952/2013 регламентінің 259-бабында көрсетілгендей сыртқы қайта өңдеу рәсімі нәтижесінде алынған қайта өңдеу өнімдері болып табылса, CBAM уәкілетті декларанты CBAM декларациясында одақтың кедендік аумағынан тыс жүргізілген қайта өңдеу операциясының шығарындыларын ғана хабарлауға тиіс.
5. Егер импортталатын тауарлар (ЕО) no 952/2013 регламентінің 203-бабында көрсетілген қайтарылған Тауарлар болып табылса, CBAM уәкілетті декларанты CBAM декларациясында осы тауарларға сәйкес келетін жалпы кіріктірілген шығарындылар үшін "нөлді" бөлек көрсетуі керек.
6. Еуропалық Комиссия CBAM декларациясының стандартты нысанына қатысты имплементациялық актілерді, оның ішінде осы баптың 2-параграфында көрсетілген жиынтық деректерді, атап айтқанда, көміртектің кірістірілген шығарындылары мен төленген бағасына қатысты әрбір қондырғы, шығарылған ел және есептілікке жататын тауарлар түрі бойынша егжей-тегжейлі ақпаратты, CBAM декларациясын Реестр арқылы беру тәртібін қабылдауға құқылы CBAM және осы баптың 2-параграфының (c) тармағында көрсетілген CBAM сертификаттарын беру тәртібі, атап айтқанда, 22(1) - бапқа сәйкес, CBAM уәкілетті декларантының тапсыруға жататын сертификаттарды іріктеуіне және процесіне қатысты. Бұл имплементациялық актілер 29(2) - бапта көрсетілген қарау рәсіміне сәйкес қабылдануға тиіс.

7-бап. Кірістірілген шығарындыларды есептеу

1. Жүктердегі кіріктірілген шығарындылар IV қосымшада көрсетілген әдістерге сәйкес есептеледі. II қосымшада көрсетілген Тауарлар үшін тек тікелей шығарындылар есептеледі және ескеріледі.
2. Электр энергиясынан басқа тауарлардағы кіріктірілген шығарындылар IV қосымшаның 2 және 3-тармақтарында баяндалған әдістерге сәйкес нақты шығарындылар негізінде айқындалуы тиіс. Нақты шығарындыларды барабар анықтау мүмкін болмаған жағдайларда, сондай-ақ жанама шығарындылар болған жағдайда, ендірілген шығарындылар IV қосымшаның 4.1-тармағында баяндалған әдістерге сәйкес стандартты мәндерге сілтеме жасау жолымен айқындалуы тиіс.
3. Импортталатын электр энергиясындағы кіріктірілген шығарындылар, егер CBAM уәкілетті декларанты IV қосымшаның 5-тармағында санамаланған нақты шығарындылар негізінде кіріктірілген шығарындыларды анықтау критерийлері сақталғанын көрсетпесе, IV қосымшаның 4.2-тармағында баяндалған әдіске сәйкес әдепкі мәндерге сілтеме жасай отырып айқындалуға тиіс.
4. Егер CBAM уәкілетті декларанты IV қосымшаның 6-тармағында аталған нақты шығарындылар негізінде кіріктірілген шығарындыларды айқындау критерийлері сақталғанын дәлелдемесе, кіріктірілген жанама шығарындылар IV қосымшаның 4.3-тармағында баяндалған және осы баптың 7-параграфына сәйкес қабылданған имплементациялық актілерде қосымша көрсетілген әдіске сәйкес есептелуге тиіс.
5. Бұл жазбалар 18-бапқа сәйкес аккредиттелген тексерушілерге 8-бапқа және VI қосымшаға сәйкес Кіріктірілген шығарындыларды тексеруге, сондай-ақ Еуропалық Комиссия мен құзыретті органға рұқсат беру үшін жеткілікті егжей-тегжейлі болуы керек CBAM декларациясын 19(2) - бапқа сәйкес қарау.
6. CBAM уәкілетті декларанты 5-параграфта аталған ақпараттың осы жазбаларын, соның ішінде тексерушінің есебін CBAM декларациясы берілген немесе тапсырылуы тиіс жылдан кейінгі төртінші жылдың соңына дейін сақтауы керек.
7. Комиссия мыналарға қатысты имплементациялық актілерді қабылдауға уәкілетті:

   (а) өндірістік процестердің жүйелік шекараларын және тиісті Бастапқы материалдарды (прекурсорларды), шығарындылар коэффициенттерін, нақты қондырғылар үшін нақты шығарындылар мәндерін және әдепкі мәндерін айқындауды және оларды жекелеген тауарларға тиісінше қолдануды қоса алғанда, IV қосымшада баяндалған есептеу әдістерінің элементтерін қолдану, сондай-ақ олардың негізінде деректердің егжей-тегжейлері мен тексерулерін,

сондай-ақ тауарлардың одан әрі сипаттамасын қоса алғанда, әдепкі мәндер анықталады, IV қосымшаның 1-тармағының мақсаттары үшін "қарапайым тауарлар" және "күрделі тауарлар" ретінде қарастырылуы тиіс; осы имплементациялық актілерде нақты шығарындыларды барабар анықтау мүмкін емес деп есептелетін шарттар, сондай-ақ электр энергиясының нақты шығарындыларын пайдалануды негіздеу үшін қажетті критерийлер екенін көрсететін дәлелдемелер элементтері көрсетілуі тиіс, IV қосымшаның 5 және 6-тармақтарында көрсетілген 2-параграфтың мақсаттары үшін тауарларды өндіру процестерінде тұтынылатын тауарлар сақталды; және (b) IV қосымшаның 4.3-тармағына сәйкес 4-параграфқа сәйкес есептеу әдістерінің элементтерін қолдану.

Бұл объективті түрде негізделген жағдайларда, бірінші кіші абзацта айтылған имплементациялық актілер әдепкі мәндердің басым энергия көздері немесе өндірістік процестер сияқты шығарындыларға әсер ететін нақты объективті факторларды ескере отырып, белгілі бір аудандарға, аймақтарға немесе елдерге бейімделуін қамтамасыз етуі керек. Бұл имплементациялық актілер 2003/87/ЕО Директивасына жататын қондырғылар үшін шығарындылар мен қызмет туралы деректерді бақылау және тексеру жөніндегі қолданыстағы заңнамаға, атап айтқанда, Еуропалық Парламент пен Кеңестің 2003/87/ЕС директивасына сәйкес парниктік газдар шығарындыларын бақылау және есеп беру туралы Комиссияның (ЕО) 2018/2066 атқарушы регламентіне негізделуі керек. № 601/2012 (OJ L 334, 31.12.2018, 1-бет) комиссия Регламентіне өзгерістер енгізілді. , Еуропалық Парламент пен Кеңестің 2003/87/ЕС директивасының 10А-бабына сәйкес шығарындыларға квоталарды Үйлестірілген тегін бөлудің өтпелі жалпы одақтық ережелерін айқындайтын 2018 жылғы 19 желтоқсандағы 2018/2067 имплементациялық регламенті (ЕО) және 2019/331 комиссиясының (ЕО) Өкілетті регламенті (OJ l 59, 27.2.2019, 8-бет). . Бұл имплементациялық актілер осы Регламенттің 29(2) - бабында көрсетілген сараптама рәсіміне сәйкес қабылдануға тиіс.

8-бап. Кірістірілген шығарындыларды тексеру

1. CBAM уәкілетті декларанты 6-бапқа сәйкес ұсынылған CBAM декларациясында мәлімделген жалпы кірістірілген шығарындыларды VI қосымшада көрсетілген тексеру принциптері негізінде 18-бапқа сәйкес аккредиттелген тексеруші тексеруін қамтамасыз етуі керек.

2. Үшінші елдегі қондырғыларда өндірілген, 10-бапқа сәйкес тіркелген тауарлардағы кіріктірілген шығарындылар үшін CBAM уәкілетті декларанты осы баптың 1-параграфында көрсетілген міндеттемені орындау үшін 10(7) - бабына сәйкес өзіне ашылған тексерілген ақпаратты пайдалана алады.

3. Комиссия VI қосымшада баяндалған тексеру қағидаттарын қолдану үшін имплементациялық актілерді қабылдауға құқылы:

(a) тиісті негізделген мән-жайлар кезінде және кіріктірілген шығарындыларды дұрыс бағалауды тәуекелге ұшыратпай, тексерушінің тиісті тауарлар өндірілетін қондырғыға бару міндетінен бас тарту мүмкіндігі;

(b) бұрмаланулар немесе сәйкессіздіктер маңызды ма деген шешім қабылдау үшін шекті мәндерді анықтау; және

(c) тексеру туралы есеп беру үшін қажетті көмекші құжаттама, оның форматын қоса.

Бірінші кіші абзацта көрсетілген имплементациялық актілер қабылданған жағдайда, Еуропалық Комиссия 2018/2067 атқарушы регламентінде (ЕО) баяндалған рәсімдердің баламалылығы мен келісімділігіне ұмтылуға тиіс. Бұл имплементациялық актілер осы Регламенттің 29(2) - бабында көрсетілген сараптама рәсіміне сәйкес қабылдануға тиіс.

9-бап. Үшінші елде төленетін көміртегі бағасы

1. CBAM уәкілетті декларанты CBAM декларациясында шығарылған елде жарияланған шығарындылар үшін төленген көміртегі бағасын есепке алу үшін тапсырылатын CBAM сертификаттарының санын азайту туралы мәлімдей алады. Төмендету туралы талап көміртегі бағасы шыққан елде нақты төленген жағдайда ғана талап етілуі мүмкін. Мұндай жағдайда осы елде көміртегі бағасының төмендеуіне әкелетін кез келген жеңілдік немесе өтемақының басқа түрі ескерілуі керек.
2. CBAM уәкілетті декларанты мәлімделген кірістірілген шығарындыларға 1-параграфта көрсетілгендей нақты төленген тауарлар шығарылған елде көміртегі бағасына салық салынғанын көрсету үшін қажетті құжаттаманың есебін жүргізуі керек. CBAM уәкілетті декларанты, атап айтқанда, кез келген жеңілдікке немесе өтемақының басқа түріне қатысты дәлелдемелерді, атап айтқанда, осы елдің тиісті заңнамасына сілтемелерді сақтауы керек. Осы құжаттамадағы ақпаратты CBAM уәкілетті декларантынан және шыққан ел билігінен тәуелсіз тұлға куәландыруы керек. Осы тәуелсіз тұлғаның аты-жөні мен Байланыс ақпараты құжаттамада көрсетілуі керек. CBAM уәкілетті декларанты көміртегі бағасының нақты төленгені туралы дәлелдерді де сақтауы керек.
3. CBAM уәкілетті декларанты 2-параграфта көрсетілген жазбаларды CBAM декларациясы берілген немесе тапсырылатын жылдан кейінгі төртінші жылдың соңына дейін сақтауы керек.
4. Еуропалық комиссияға 1-параграфқа сәйкес нақты төленген көміртектің орташа жылдық бағасын қайтаруға жататын CBAM сертификаттарының санын тиісті қысқартуға, оның ішінде шетел валютасында нақты төленген

көміртегі бағасын Еуроға орташа жылдық айырбас бағамы бойынша айырбастауға қатысты имплементациялық актілерді қабылдауға өкілетті. көміртегі бағасын нақты төлеудің талап етілетін дәлелдемелері, осы баптың 1-тармағында аталған кез келген тиісті жеңілдіктің немесе өтемақының басқа нысанының мысалдары, осы баптың 2-тармағында аталған тәуелсіз тұлғаның біліктілігі және осы тұлғаның тәуелсіздігін белгілеу шарттары. Бұл имплементациялық актілер 29(2) - бапта көрсетілген қарау рәсіміне сәйкес қабылдануға тиіс.

10-бап. Операторлар мен қондырғыларды үшінші елдерде тіркеу

1. Үшінші елдегі орнату операторының сұранысы бойынша Еуропалық Комиссия осы оператор туралы және оны орнату туралы ақпаратты 14-бапта көрсетілген CBAM реестрінде тіркейді.
2. 1-параграфта көрсетілген тіркеу сұрауы тіркеу кезінде CBAM реестріне енгізілуі тиіс келесі ақпаратты қамтуы тиіс:
   (a) оператордың аты, мекен-жайы және байланыс ақпараты;
   (b) әр қондырғының орналасқан жері, оның ішінде бойлық пен ендікте көрсетілген толық мекен-жайы мен географиялық координаттары, оның ішінде алты ондық бөлшек;
   (c) қондырғының экономикалық қызметінің негізгі түрі.

3. Еуропалық Комиссия операторға CBAM реестрінде тіркелгені туралы хабарлайды. Тіркеу орнату операторына бұл туралы хабарланған күннен бастап бес жыл бойы жарамды.
4. Оператор Еуропалық Комиссияға тіркеуден кейін туындаған 2-параграфта көрсетілген ақпараттағы кез келген өзгерістер туралы дереу хабарлауы керек және Еуропалық Комиссия CBAM реестріндегі тиісті ақпаратты жаңартуы керек.

5. Оператор міндетті:
   (a) осы баптың 1-тармағында көрсетілген қондырғыда өндірілген тауарлардың түрлері бойынша IV қосымшада баяндалған әдістерге сәйкес есептелген кіріктірілген шығарындылар айқындалсын;
   (b) осы параграфтың (a) тармағында көрсетілген кіріктірілген шығарындылардың 18-бапқа сәйкес аккредиттелген тексерушінің VI қосымшада баяндалған тексеру қағидаттарына сәйкес тексерілуін қамтамасыз ету;
   (c) тексеру туралы есептің көшірмесін, сондай-ақ V қосымшада жазылған талаптарға сәйкес тауарларға енгізілген шығарындыларды есептеу үшін

қажетті ақпараттың жазбасын тексеру жүргізілгеннен кейін төрт жыл бойы сақтауға міндетті.

6. Осы баптың 5-параграфының (с) тармағында көрсетілген жазбалар 8-бапқа және VI қосымшаға сәйкес енгізілген шығарындыларды тексеруге, сондай-ақ параграфқа сәйкес тиісті ақпарат ашылған СВАМ уәкілетті декларанты жасаған СВАМ декларациясының 19-бабына сәйкес қарауға мүмкіндік беретіндей егжей-тегжейлі болуға тиіс Осы баптың 7.
7. Оператор Осы баптың 5-тармағында көрсетілген кіріктірілген шығарындыларды тексеру туралы ақпаратты СВАМ уәкілетті декларантына аша алады. СВАМ уәкілетті декларанты осы ашылған ақпаратты 8-бапта көрсетілген міндеттемені орындау үшін пайдалануға құқылы.
8. Оператор кез келген уақытта СВАМ реестрінде тіркеуден бас тартуға өтініш бере алады. Еуропалық Комиссия осындай сұрау салу бойынша және құзыретті органдарды хабардар еткеннен кейін операторды тіркеуден шығарады және осы оператор туралы және оны орнату туралы ақпаратты СВАМ реестрінен жояды, егер мұндай ақпарат берілген СВАМ декларацияларын қарау үшін қажет болмаса. Еуропалық Комиссия тиісті операторға тыңдау мүмкіндігін беру және тиісті құзыретті органдармен кеңесу арқылы, Егер Еуропалық Комиссия бұл оператор туралы ақпарат енді дәл емес деп санаса, ақпаратты тіркеуден шығара алады. Еуропалық Комиссия құзыретті органдарға мұндай тіркеудің күшін жою туралы хабарлайды.

III ТАРАУ. ҚҰЗЫРЕТТІ ОРГАНДАР

11-бап. Құзыретті органдар

1. ЕО-қа мүше әрбір мемлекет осы Регламентке сәйкес функциялар мен міндеттерді орындау үшін құзыретті ОРГАН тағайындауға және бұл туралы Еуропалық Комиссияға хабарлауға тиіс. Еуропалық Комиссия мүше мемлекеттерге барлық құзыретті органдардың тізімін беріп, бұл ақпаратты Еуропалық Одақтың ресми журналында жариялап, бұл ақпаратты СВАМ реестрінде қол жетімді етуі керек.
2. Құзыретті органдар осы Регламентке сәйкес олардың функциялары мен міндеттерін орындауға қатысты немесе маңызды болып табылатын кез келген ақпаратпен алмасады.

12-бап. Комиссия

Осы Қағидаға сәйкес өзі жүзеге асыратын басқа да міндеттерге қоса, Комиссия құзыретті органдарға осы Қағидаға сәйкес өз функциялары мен міндеттерін

орындауға жәрдемдеседі және осы Қағидаға сәйкес озық тәжірибе бойынша нұсқаулықтармен алмасуға және жариялауға жәрдемдесу арқылы олардың қызметін үйлестіреді, сондай-ақ құзыретті органдар арасында және құзырлы органдар мен Еуропалық комиссия арасындағы тиісті ақпарат алмасу мен ынтымақтастықты реттеу.

13-бап. Кәсіби құпия және ақпаратты жария ету

1. Құзыретті орган немесе Комиссия өз міндеттерін орындау кезінде алған, өзінің сипаты бойынша құпия болып табылатын немесе құпия негізде ұсынылған барлық ақпарат кәсіптік құпияны сақтау міндетіне жатады. Мұндай ақпаратты құзырлы орган немесе Еуропалық комиссия оны беретін тұлғаның немесе органның алдын ала рұқсатынсыз немесе Одақ немесе ұлттық заңнаманың күшімен ашылмауы тиіс.
2. 1-тармақтан ауытқу жолымен құзырлы органдар мен Еуропалық Комиссия мұндай ақпаратты бір-бірімен, кеден органдарымен, әкімшілік немесе қылмыстық жазаға жауапты органдармен және Еуропалық прокуратурамен адамдардың өз талаптарын орындауын қамтамасыз ету мақсатында алмаса алады. осы Ереже бойынша міндеттемелерді орындау және кеден заңнамасын қолдану. Мұндай жіберілген ақпарат кәсіби құпиямен қорғалуы тиіс және Одақ немесе ұлттық заңнамаға сәйкес басқа кез келген басқа тұлғаға немесе органға ашылмауы тиіс.

14-бап. CBAM реестрі

1. Еуропалық Комиссия CBAM уәкілетті декларанттарының реестрін осы CBAM уәкілетті декларанттарының CBAM сертификаттары туралы деректерді қамтитын стандартталған электрондық деректер базасы түрінде жасайды. Еуропалық Комиссия CBAM реестрінен ақпаратты кеден органдары мен құзыретті органдар үшін автоматты түрде және нақты уақыт режимінде қолжетімді етуі тиіс.
2. 1-параграфта көрсетілген CBAM Реестрінде әрбір уәкілетті CBAM декларанты туралы ақпараты бар шоттар болуы керек, атап айтқанда:

   (a) CBAM уәкілетті декларантының аты-жөні, мекен-жайы және байланыс ақпараты;

   (b) CBAM уәкілетті декларантының EORI нөмірі;

   (c) CBAM шот нөмірі;

   (d) әрбір уәкілетті CBAM декларанты үшін CBAM сертификаттарының сәйкестендіру нөмірі, сату бағасы, сату күні және тапсырылған, сатып алынған немесе жойылған күні.

3. CBAM реестрі реестрнің жеке бөлімінде 10(2) - бапқа сәйкес тіркелген үшінші елдердегі операторлар мен қондырғылар туралы ақпаратты қамтуы керек.
4. 2 және 3-параграфтарда аталған CBAM реестріндегі ақпарат операторлардың аттарын, мекен-жайларын және байланыс ақпаратын және үшінші елдердегі қондырғылардың орналасқан жерін қоспағанда, құпия болуы керек. Оператор өзінің аты-жөнін, мекен-жайын және байланыс ақпаратын көпшілікке қол жетімді етпеу туралы шешім қабылдауы мүмкін. CBAM реестріндегі жария ақпаратты Еуропалық Комиссия функционалды үйлесімді форматта қол жетімді етуі керек.
5. Еуропалық Комиссия жыл сайын I Қосымшада көрсетілген тауарлардың әрқайсысы үшін импортталатын тауарларға енгізілген жиынтық шығарындыларды жариялауы керек.
6. Еуропалық Комиссия 15-бапта көрсетілген тәуекелдерді талдауды қоса алғанда, CBAM реестрінің инфрақұрылымына және нақты процестері мен рәсімдеріне қатысты имплементациялық актілерді, осы баптың 2 және 3-параграфтарында көрсетілген ақпаратты қамтитын электрондық дерекқорларды, 16-бапта көрсетілген CBAM реестріндегі шоттардың деректерін қабылдайды, (b) CBAM реестріне ақпаратты беру 20-бапта көрсетілген CBAM сертификаттарын сату, сатып алу және жою және 25(3) - бапта көрсетілген ақпаратты кросс-тексеру туралы. Бұл имплементациялық актілер 29(2) - бапта көрсетілген қарау рәсіміне сәйкес қабылдануға тиіс.

15-бап. Тәуекелді талдау

1. Еуропалық Комиссия CBAM сертификаттарын сатып алу, сақтау, тапсыру, сатып алу және жою кезінде бұзушылықтардың болмауын қамтамасыз ету үшін 14-бапта көрсетілген CBAM реестрінде тіркелген деректер мен транзакцияларды тәуекелге негізделген бақылауды жүзеге асыруы керек.
2. Егер Еуропалық Комиссия 1-параграфқа сәйкес жүргізілген бақылау нәтижесінде бұзушылықтарды анықтаса, ол анықталған бұзушылықтарды түзету мақсатында одан әрі тергеулер жүргізу туралы мүдделі құзыретті органдарға хабарлауға тиіс.

16-бап. CBAM реестріндегі шоттар

1. Комиссия әрбір уәкілетті CBAM декларантына бірегей CBAM шот нөмірін береді.
2. Әрбір уәкілетті CBAM декларантына CBAM реестріндегі өз есептік жазбасына кіру мүмкіндігі берілуі керек.
3. Еуропалық Комиссия 17(1) - бапта көрсетілген рұқсат берілгеннен кейін шот ашуы керек және бұл туралы CBAM уәкілетті декларантына хабарлайды.

4. Егер CBAM уәкілетті декларанты өзінің шаруашылық қызметін тоқтатса немесе оның рұқсаты қайтарып алынса, Еуропалық Комиссия CBAM уәкілетті декларанты осы Регламентке сәйкес барлық міндеттемелерін орындаған жағдайда, осы CBAM уәкілетті декларантының шотын жабуы керек.

17-бап. Авторизация

1. Егер рұқсат алуға (авторизациялауға) өтінім 5-бапқа сәйкес берілсе, өтініш беруші құрылған ЕО-қа мүше мемлекеттегі құзыретті орган осы баптың 2-параграфында жазылған өлшемшарттар сақталған жағдайда CBAM уәкілетті декларантының мәртебесін беруге тиіс. CBAM уәкілетті декларантының мәртебесі ЕО-қа мүше барлық мемлекеттерде танылады.

   CBAM уәкілетті декларанты мәртебесін берер алдында құзыретті орган CBAM реестрі арқылы рұқсат беру туралы өтініш бойынша консультациялар рәсімін жүргізеді. Консультациялар рәсімі ЕО-қа және Еуропалық комиссияға мүше басқа мемлекеттердегі құзыретті органдарды қамтуы тиіс және 15 жұмыс күнінен аспауы тиіс.
2. CBAM уәкілетті декларанты мәртебесін беру критерийлері:
   - (a) өтініш беруші кеден заңнамасын, салық салу қағидаларын, нарықты немесе осы Регламентті теріс пайдалану қағидаларын, сондай-ақ осы Регламентке сәйкес қабылданған делегацияланған және имплементациялық актілерді Елеулі бұзуға немесе бірнеше рет бұзуға қатысы жоқ, атап айтқанда, өтініш берушіде оның экономикалық қызметіне байланысты ауыр қылмыстық қылмыстар туралы жазбалар жоқ. өтініш бергенге дейінгі бес жыл ішінде;
   - (b) өтініш беруші өзінің міндеттемелерін осы Регламентке сәйкес орындау үшін өзінің қаржылық және операциялық қабілетін көрсетеді;
   - (c) өтініш беруші өтінім берілген мүше мемлекетте құрылған; және
   - (d) өтініш берушіге no 952/2013 регламентінің (ЕО) 9-бабына сәйкес EORI нөмірі берілді.
3. Егер құзыретті орган осы баптың 2-параграфында баяндалған өлшемшарттардың орындалмағанын анықтаса немесе өтініш беруші 5-баптың 5-параграфында санамаланған ақпаратты ұсынбаса, CBAM уәкілетті декларант мәртебесін беруден бас тартылуға тиіс. Мұндай бас тарту туралы шешімде CBAM уәкілетті декларанты мәртебесінде бас тарту себептері және шағымдану мүмкіндігі туралы ақпарат көрсетілуі керек.
4. Құзыретті органның CBAM уәкілетті декларанты мәртебесін беру туралы шешімі CBAM реестрінде тіркеледі және мынадай ақпаратты қамтуы тиіс:

- (a) CBAM уәкілетті декларантының аты-жөні, мекен-жайы және байланыс ақпараты;
- (b) CBAM уәкілетті декларантының EORI нөмірі;
- (c) 16(1) бапқа сәйкес CBAM уәкілетті декларантына берілген CBAM шот нөмірі;
- (d) осы баптың 5-тармағына сәйкес талап етілетін кепілдік.

5. Осы баптың 2-параграфының (b) тармағында жазылған өлшемшарттарды сақтау мақсатында, егер өтініш беруші 5(1) - бапқа сәйкес өтінім берілген жылдың алдындағы екі қаржы жылы ішінде құрылмаған болса, құзыретті орган кепілдік беруді талап етуге тиіс. Құзыретті орган мұндай кепілдіктің сомасын 5 (5) баптың(g) тармағына сәйкес хабарланатын тауарлардың импортына қатысты CBAM уәкілетті декларанты 22-бапқа сәйкес тапсыруы тиіс CBAM сертификаттары санының жиынтық құны ретінде есептелген мөлшерде белгілейді. Ұсынылатын кепілдік-бұл одақта жұмыс істейтін қаржы институты бірінші талап бойынша төлеуге жататын банктік кепілдік немесе баламалы кепілдікті қамтамасыз ететін кепілдіктің басқа түрі.

6. Егер құзыретті орган берілген кепілдік CBAM уәкілетті декларантының осы Регламентке сәйкес өз міндеттемелерін орындауға қаржылық және операциялық қабілетін қамтамасыз етпейтінін немесе одан да көп жеткіліксіз екенін анықтаса, ол CBAM уәкілетті декларантынан 5-параграфқа сәйкес қосымша кепілдік беру немесе бастапқы кепілдікті жаңа кепілдікпен ауыстыру арасындағы таңдауды талап етуі тиіс.
7. Құзыретті орган кепілдікті екінші жылдың 31 мамырынан кейін бірден босатады, оның барысында CBAM уәкілетті декларанты 22-бапқа сәйкес CBAM сертификаттарын тапсырды.
8. Құзыретті орган CBAM уәкілетті декларантының мәртебесін жояды, егер:
   - (a) CBAM уәкілетті декларанты қайтарып алуды талап етеді; немесе
   - (b) CBAM уәкілетті декларанты бұдан былай осы баптың 2 немесе 6-тармақтарында көрсетілген критерийлерге сәйкес келмейді немесе 22(1) - бапта аталған CBAM сертификаттарын тапсыру жөніндегі міндеттемені немесе әр тоқсанның соңында CBAM реестріндегі өз шотында CBAM сертификаттарының жеткілікті санын қамтамасыз ету міндеттемесін Елеулі немесе бірнеше рет бұзуға қатысты, 22(2) - бапта көрсетілген.

CBAM уәкілетті декларанты мәртебесінен айырылғанға дейін құзыретті орган CBAM уәкілетті декларантына тыңдауға мүмкіндік береді және мұндай мәртебенің жойылуы мүмкін екендігі туралы консультациялар рәсімін жүргізеді. Консультациялар рәсімі ЕО-қа және Еуропалық комиссияға мүше

басқа мемлекеттердегі құзыретті органдарды қамтуы тиіс және 15 жұмыс күнінен аспауы тиіс.

Кері қайтарып алу туралы кез келген шешімде шешімнің себептері, сондай-ақ шағымдану құқығы туралы ақпарат болуы керек.

9. Құзыретті орган CBAM реестрінде мыналар туралы ақпаратты тіркейді:
   - a) рұқсат беру туралы өтініші 3-параграфқа сәйкес қабылданбаған өтініш берушілер; және
   - (b) CBAM уәкілетті декларанты мәртебесі 8-параграфқа сәйкес жойылған тұлғалар.
10. Еуропалық Комиссия имплементациялық актілер арқылы шарттарды қабылдайды:
    - (a) осы баптың 2-тармағының "a" тармағына сәйкес Елеулі бұзушылыққа немесе бірнеше рет бұзушылықтарға қатыспау өлшемшарттарын қоса алғанда, осы баптың 2-тармағында көрсетілген өлшемшарттарды қолдану;
    - (b) осы баптың 5, 6 және 7-тармақтарында көрсетілген кепілдікті қолдану;

      (c) осы баптың 8-тармағында көрсетілген Елеулі немесе қайталама бұзушылық өлшемшарттарын қолдану;
    - (d) осы баптың 8-тармағында көрсетілген ОКЖ уәкілетті декларанты мәртебесінен айырудың салдары; және
    - (e) осы баптың 1 және 8-тармақтарында көрсетілген консультациялар рәсімінің нақты мерзімдері мен форматы.

Бірінші кіші параграфта көрсетілген имплементациялық актілер 29(2) - бапта көрсетілген сараптама рәсіміне сәйкес қабылдануға тиіс.

18-бап. Верификаторларды (тексерушілерді) аккредиттеу

1. Қызмет түрлерінің тиісті тобы үшін 2018/2067 атқарушылық регламентіне (ЕО) сәйкес аккредиттелген кез келген тұлға осы Регламенттің мақсаттары үшін аккредиттелген верификатор болуға тиіс. Еуропалық Комиссия 2018/2067 атқарушы регламентіне (ЕО) I қосымшада санамаланған және аккредиттеу сертификатында көрсетілген қызмет түрлерінің тиісті тобымен осы Регламенттің мақсаттары үшін тексеру жүргізу үшін қажетті аккредиттелген верификатордың біліктілігін келісуді қамтамасыз ету жолымен қызмет түрлерінің тиісті топтарын айқындау үшін имплементациялық актілерді қабылдауға уәкілетті. Бұл имплементациялық актілер осы Регламенттің 29(2) - бабында көрсетілген сараптама рәсіміне сәйкес қабылдануға тиіс.

2. Ұлттық аккредиттеу органы, егер ол өзіне ұсынылған құжаттаманың негізінде мұндай адамның 8 және 10-баптарға сәйкес ендірілген шығарындыларды тексеру міндеттерін орындау кезінде VI қосымшада көрсетілген тексеру қағидаттарын қолдануға қабілеті бар деп есептесе, сұрау салу бойынша адамды осы Регламенттің мақсаттары үшін тексеруші ретінде аккредиттей алады.
3. Еуропалық Комиссия аккредиттелген верификаторларды бақылау және қадағалау үшін, аккредиттеуді кері қайтарып алу үшін, сондай-ақ аккредиттеу жөніндегі органдарды өзара тану және сараптамалық бағалау үшін осы баптың 2-тармағында көрсетілген аккредиттеуді беру шарттарын айқындау жолымен осы Регламентті толықтыру мақсатында осы Регламенттің 28-бабына сәйкес берілген актілерді қабылдауға уәкілетті.

19-бап. СВАМ декларацияларын қарау

1. Комиссия СВАМ декларацияларын қарауды қадағалайды.
2. Еуропалық Комиссия СВАМ декларацияларын қайта қарау стратегиясына, соның ішінде қауіп факторларына сәйкес, СВАМ декларациялары ұсынылатын жылдан кейінгі төртінші жылмен аяқталатын кезең ішінде қарастыра алады.

   Тексеру СВАМ декларациясында ұсынылған ақпаратты және 25-бапқа сәйкес кеден органдары хабарлаған ақпарат негізінде, кез келген басқа тиісті дәлелдемелер негізінде және қажет деп саналатын кез келген аудит негізінде, соның ішінде СВАМ уәкілетті декларантының үй-жайларында тексеру туралы есептерден тұруы мүмкін.

   Еуропалық Комиссия СВАМ декларанты құрылған ЕО-қа мүше мемлекеттің құзыретті органына СВАМ реестрі арқылы тексерудің басталуы мен нәтижелері туралы есеп беруі керек.

   СВАМ уәкілетті декларанты құрылған ЕО-қа мүше мемлекеттің құзыретті органы да осы параграфтың бірінші кіші параграфында көрсетілген мерзім ішінде СВАМ декларациясын қарауы мүмкін. Құзыретті орган СВАМ реестрі арқылы Еуропалық комиссияға қайта қараудың басталуы мен нәтижелері туралы хабарлауы керек.
3. Еуропалық Комиссия СВАМ реестрінде қамтылған ақпаратты, кеден органдары беретін деректерді және 15-бапқа сәйкес жүргізілетін бақылау мен тексерулерді қоса алғанда, басқа да тиісті ақпарат көздерін назарға ала отырып, Одақ деңгейінде СВАМ енгізуге байланысты тәуекелдерді талдау негізінде нақты тәуекел факторлары мен назар аударуды талап ететін сәттерді мерзімді түрде белгілеуі тиіс(2) және 25-бап. Еуропалық Комиссия сонымен қатар 26-бапқа сәйкес салынатын алаяқтық әрекеттер мен

айыппұлдар туралы құзыретті органдармен ақпарат алмасуға ықпал етуі керек.

4. Егер CBAM уәкілетті декларанты 6-бапқа сәйкес CBAM декларациясын ұсынбаса немесе Еуропалық Комиссия осы баптың 2-параграфына сәйкес өзінің қарауы негізінде CBAM сертификаттарының мәлімделген саны дұрыс емес деп есептесе, Еуропалық Комиссия осы CBAM уәкілетті декларантының осы регламентіне сәйкес міндеттемелерді мына ақпараттың негізінде бағалауы тиіс. оның бұйрығы. Еуропалық Комиссия CBAM декларациясы тапсырылатын жылдан кейінгі жылдың 31 желтоқсанынан кешіктірмей немесе дұрыс емес CBAM декларациясы тапсырылғаннан кейінгі төртінші жылдың 31 желтоқсанынан кешіктірмей тапсырылуы тиіс CBAM сертификаттарының жалпы санының алдын ала есебін белгілеуі керек. Жағдайларға байланысты Еуропалық Комиссия құзыретті органдарға болжамды мақсаттар үшін және CBAM уәкілетті декларанты құрылған ЕО-қа мүше мемлекеттің құзыретті органы белгілеген түпкілікті есеп айырысуға нұқсан келтірмей осындай алдын ала есептеуді ұсынуы тиіс.
5. Егер құзыретті орган тапсырылатын CBAM сертификаттарының мәлімделген саны дұрыс емес немесе CBAM декларациясы 6-бапқа сәйкес берілмеген деген қорытындыға келсе, ол Еуропалық Комиссия ұсынған ақпаратты ескере отырып, CBAM уәкілетті декларанты беруі тиіс CBAM сертификаттарының санын анықтауы керек.

   Құзыретті орган CBAM уәкілетті декларантына CBAM сертификаттарының белгілі бір саны туралы шешімі туралы хабарлайды және CBAM уәкілетті декларантынан бір ай ішінде қосымша CBAM сертификаттарын тапсыруды талап етеді.

   Құзыретті органның шешімінде қабылданған шешімнің уәждемесі, сондай-ақ шағымдану құқығы туралы ақпарат болуға тиіс. Шешім CBAM реестрі арқылы да хабарлануы керек.

   Егер құзыретті орган осы баптың 2 және 4-параграфтарына сәйкес Еуропалық комиссиядан алдын ала есеп алып, ешқандай іс-қимыл жасамау туралы шешім қабылдаса, құзыретті орган тиісті түрде CBAM реестрі арқылы Еуропалық Комиссияға хабарлауға тиіс.
6. Егер құзыретті орган берілген CBAM сертификаттарының саны берілуі тиіс мөлшерден көп деген қорытындыға келсе, ол бұл туралы Еуропалық Комиссияға дереу хабарлауы керек. Артық тапсырылған CBAM сертификаттары 23-бапқа сәйкес сатып алынуы керек.

IV ТАРАУ. CBAM СЕРТИФИКАТТАРЫ

20-бап. CBAM сертификаттарын сату

1. ЕО-қа мүше мемлекет СВАМ сертификаттарын ортақ орталық платформада осы ЕО-қа мүше мемлекетте құрылған уәкілетті СВАМ декларанттарына сатуы керек.
2. Европалық Комиссия Европалық Комиссия мен ЕО-қа мүше мемлекеттер арасындағы бірлескен сатып алу процедурасына сәйкес ортақ орталық платформаны құруы және басқаруы керек. Европалық Комиссия мен құзыретті органдар ортақ орталық платформадағы ақпаратқа қол жеткізуі керек.
3. Жалпы Орталық платформада СВАМ сертификаттарын сату, сатып алу және жою туралы ақпарат әр жұмыс күнінің соңында СВАМ реестріне жіберіледі.
4. СВАМ сертификаттары СВАМ уәкілетті декларанттарына 21-бапқа сәйкес есептелген бағамен сатылуы керек.
5. Европалық Комиссия әрбір СВАМ сертификатына оны құру кезінде бірегей сәйкестендіру нөмірі берілуін қамтамасыз етуі керек. Комиссия бірегей сәйкестендіру нөмірін, сондай-ақ СВАМ сертификатының бағасы мен сату күнін СВАМ реестрінде осы сертификатты сатып алатын СВАМ уәкілетті декларантының шотында тіркейді.
6. Европалық Комиссия 2010 жылғы 12 қарашадағы № 1031/2010 Комиссия (ЕО) регламентінің рәсімдерімен келісуге ұмтыла отырып, СВАМ сертификаттарын сату мен сатып алуды басқарумен байланысты мерзімдерді, әкімшілендіруді және басқа аспектілерді қосымша айқындай отырып, осы Регламентті толықтыратын 28-бапқа сәйкес берілген актілерді қабылдауы тиіс. Европалық Парламент пен Кеңестің 2003/87/ЕС директивасына сәйкес парниктік газдар шығарындыларына квота аукциондарының мерзімі, әкімшілігі және басқа аспектілері туралы (OJ l 302, 18.11.2010, 1-бет).

21-бап. СВАМ сертификаттарының құны

1. Комиссия СВАМ сертификаттарының бағасын әрбір күнтізбелік апта үшін no 1031/2010 регламентінде (ЕО) белгіленген рәсімдерге сәйкес аукциондық платформада ЕО ШСЖ квоталарын жабу бағасының орташа мәні ретінде есептейді. Аукциондық платформада аукциондар жоспарланбаған күнтізбелік апталар үшін СВАМ сертификаттарының бағасы аукциондық платформада аукциондар өткен аптадағы ЕО ШСЖ рұқсаттарының жабылу бағасының орташа мәні болуы керек.
2. Европалық Комиссия 1-параграфтың екінші тармақшасында көрсетілген орташа бағаны өзінің веб-сайтында немесе келесі күнтізбелік аптаның бірінші жұмыс күнінде кез келген басқа қолайлы тәсілмен жариялауы керек. Бұл баға жарияланған күннен кейінгі бірінші жұмыс күнінен бастап келесі күнтізбелік аптаның бірінші жұмыс күніне дейін қолданылады.

3. Еуропалық Комиссия CBAM сертификаттарының орташа бағасын және осы бағаны жариялау бойынша практикалық шараларды есептеу үшін осы баптың 1-тармағында көзделген әдіснаманы қолдану бойынша имплементациялық актілерді қабылдауға уәкілетті. Бұл имплементациялық актілер 29(2) - бапта көрсетілген қарау рәсіміне сәйкес қабылдануға тиіс.

22-бап. CBAM сертификаттарын тапсыру

1. Жыл сайын 31 мамырға дейін және 2027 жылы алғаш рет 2026 жылы CBAM уәкілетті декларанты CBAM реестрі арқылы 6 (2) - баптың(c) тармағына сәйкес мәлімделген және 8-бапқа сәйкес тексерілген кірістірілген шығарындыларға сәйкес келетін CBAM сертификаттарының сериясын тапсыруы керек.тапсыруға дейінгі күнтізбелік жыл. Комиссия CBAM сертификаттарын CBAM реестрінен алып тастауы керек. CBAM уәкілетті декларанты CBAM реестріндегі өз шотында CBAM сертификаттарының қажетті санының болуын қамтамасыз етуі керек.

2. CBAM уәкілетті декларанты әр тоқсанның соңындағы CBAM реестріндегі өз шотындағы CBAM сертификаттарының саны күнтізбелік жылдың басынан бастап импорттаған барлық тауарларда IV қосымшада көрсетілген әдістерге сәйкес әдепкі мәндерге сілтеме жасай отырып анықталған кірістірілген шығарындылардың кем дегенде 80% сәйкес келуін қамтамасыз етуі керек.

3. Егер Еуропалық Комиссия CBAM уәкілетті декларантының шотындағы CBAM сертификаттарының саны 2-параграфқа сәйкес міндеттемелерге сәйкес келмейтінін анықтаса, ол CBAM уәкілетті декларанты құрылған ЕО-қа мүше мемлекеттің құзыретті органын CBAM реестрі арқылы хабардар етуі тиіс.

Құзыретті орган CBAM уәкілетті декларантына осындай хабарлама жасалған сәттен бастап бір ай ішінде өз шотында CBAM сертификаттарының жеткілікті санын қамтамасыз ету қажеттігі туралы хабарлауға тиіс.

Құзыретті орган CBAM уәкілетті декларантының хабарламасы мен жауабын CBAM реестрінде тіркейді.

23-бап. CBAM сертификаттарын сатып алу

1. CBAM уәкілетті декларантының өтініші бойынша CBAM уәкілетті декларанты құрылған ЕО-қа мүше мемлекет 22-бапқа сәйкес сертификаттарды тапсырғаннан кейін CBAM реестріндегі декларанттың шотында қалған CBAM сертификаттарының артық мөлшерін сатып алуы керек. Еуропалық Комиссия артық CBAM сертификаттарын CBAM уәкілетті декларанты құрылған ЕО-қа мүше мемлекеттің атынан 20-бапта көрсетілген жалпы Орталық платформа арқылы сатып алады. CBAM уәкілетті

декларанты СВАМ сертификаттары тапсырылған әр жылдың 30 маусымына дейін сатып алу туралы өтініш беруі керек.

2. 1-параграфта көрсетілгендей, сатып алуға жататын сертификаттар саны өткен күнтізбелік жыл ішінде СВАМ уәкілетті декларанты сатып алған СВАМ сертификаттарының жалпы санының үштен бірімен шектелуі тиіс.
3. Әрбір СВАМ сертификатының сатып алу бағасы сатып алу кезінде осы сертификат үшін уәкілетті СВАМ декларанты төлеген баға болып табылады.

24-бап. СВАМ сертификаттарының күшін жою

Жыл сайын 1 шілдеде Еуропалық Комиссия алдыңғы күнтізбелік жылдың алдындағы жыл ішінде сатып алынған және СВАМ реестріндегі СВАМ уәкілетті декларантының шотында қалған барлық СВАМ сертификаттарының күшін жояды. Бұл СВАМ сертификаттары ешқандай өтемақысыз жойылады.

Егер ЕО-қа мүше мемлекеттегі аяқталмаған дауда СВАМ сертификаттарының саны даулласса, Еуропалық Комиссия СВАМ сертификаттарының күшін жоюды даулы сомаға сәйкес көлемде тоқтата тұруы керек. СВАМ уәкілетті декларанты құрылған ЕО-қа мүше мемлекеттің құзыретті органы Еуропалық Комиссияға кез келген тиісті ақпаратты дереу хабарлауға тиіс.

V тарау. ТАУАР ИМПОРТЫНА ҚОЛДАНЫЛАТЫН ЕРЕЖЕЛЕР

25-бап. Тауарлар импортына қолданылатын ережелер

1. Кеден органдары СВАМ уәкілетті декларантынан басқа кез келген адамның тауарларды әкелуіне рұқсат бермеуі керек.
2. Кеден органдары мезгіл-мезгіл және автоматты түрде, атап айтқанда, no 952/2013(ЕО) регламентінің 56 (5) бабына сәйкес құрылған қадағалау тетігінің көмегімен Еуропалық Комиссияға импорт үшін мәлімделген тауарлар туралы нақты ақпаратты хабарлауға тиіс. Бұл ақпарат СВАМ уәкілетті декларантының EORI нөмірін және СВАМ шотының нөмірін, Тауардың СЭҚ ТН сегіз таңбалы кодын, санын, шыққан елін, кедендік декларация күнін және кедендік рәсімді қамтуы тиіс.
3. Еуропалық Комиссия осы баптың 2-параграфында көрсетілген ақпаратты СВАМ уәкілетті декларанты құрылған ЕО-қа мүше мемлекеттің құзыретті органына беруі тиіс және әрбір СВАМ декларанты үшін бұл ақпаратты 14-бапқа сәйкес СВАМ реестріндегі деректермен салыстырып тексеруі тиіс.
4. No 952/2013(ЕО) регламентінің 12 (1) бабына сәйкес кеден органдары өз міндеттерін орындау барысында кеден органдары алған немесе құпия негізде кеден органдарына, комиссияға және СВАМ уәкілетті декларанты мәртебесін берген мүше мемлекеттің құзыретті органына берілген құпия ақпаратты хабарлай алады.

5. 515/97 регламенті (ЕО) осы Регламентке mutatis mutandis [85] қолданылады.
6. Комиссия осы баптың 2-тармағына сәйкес ақпарат көлемін, сондай-ақ осы ақпаратты берудің кезеңділігін, мерзімдері мен құралдарын айқындайтын имплементациялық актілерді қабылдауға уәкілетті. Бұл имплементациялық актілер 29(2) - бапта көрсетілген қарау рәсіміне сәйкес қабылдануға тиіс.

VI ТАРАУ. Орындау

26-бап. Айыппұлдар

1. Жыл сайын 31 мамырға дейін өтпейтін CBAM уәкілетті декларанты алдыңғы күнтізбелік жыл ішінде импортталған тауарларға салынған шығарындыларға сәйкес келетін CBAM сертификаттарының саны айыппұл төлеуге жауапты. Мұндай айыппұл 2003/87/ЕО директивасының 16(3) - бабында белгіленген шығарындыларды асыра пайдаланғаны үшін айыппұлмен бірдей болуы және тауарлар импорты жылы қолданылатын осы директиваның 16(4) - бабына сәйкес ұлғайтылуы тиіс. Мұндай айыппұл CBAM уәкілетті декларанты тапсырмаған әрбір CBAM сертификатына қолданылады.
2. Егер CBAM уәкілетті декларанты болып табылмайтын тұлға осы Регламентке сәйкес міндеттемелерді сақтамай, тауарларды одақтың кедендік аумағына әкелсе, бұл тұлға айыппұл төлеуге жауапты болады. Мұндай жаза тиімді, пропорционалды және тежеуші болуға тиіс және, атап айтқанда, мұндай сақтамаудың ұзақтығына, ауырлығына, ауқымына, қасақана сипатына және қайталануына, сондай-ақ адамның құзыретті органмен ынтымақтастық деңгейіне байланысты тауарлар әкелінген жылы қолданылатын 1-тармақта көрсетілген айыппұлдан үш-бес есе асатын соманы құруға тиіс. адам тапсырмаған әрбір CBAM сертификаты үшін.
3. Айыппұл төлеу CBAM уәкілетті декларантын белгілі бір жылы CBAM сертификаттарының өтелмеген санын тапсыру міндетінен босатпайды.
4. Егер құзыретті орган, оның ішінде 19-бапқа сәйкес Еуропалық Комиссия жасаған алдын ала есептеулер тұрғысынан, CBAM уәкілетті декларанты осы баптың 1-параграфында көрсетілгендей CBAM сертификаттарын тапсыру жөніндегі міндеттемені орындамағанын немесе тұлға осы регламент бойынша міндеттемелерді сақтамай, одақтың кедендік аумағына тауарларды әкелгенін айқындаса, онда осы Регламенттің 2-параграфында. құзыретті орган мән-жайларға байланысты осы баптың 1 немесе 2-тармақтарына сәйкес айыппұл салады. Осы мақсатта құзыретті орган CBAM уәкілетті декларантын немесе егер осы баптың 2-тармағы қолданылса, адамды хабардар етеді:

[85] Mutatis mutandis (лат.) — ауыстыру қажет нәрсені ауыстырумен; сәйкес айырмашылықтарды ескере отырып; жағдайлардан туындайтын өзгерістермен, тиісті өзгерістермен.

- (a) құзыретті орган СВАМ уәкілетті декларанты немесе осы баптың 2-тармағында көрсетілген тұлға осы регламентте көзделген міндеттемелерді орындамады деген қорытындыға келді;
- (b) оны қорытындылау себептері туралы акт;
- (c) СВАМ уәкілетті декларантына немесе осы баптың 2-бөлігінде көрсетілген адамға салынған айыппұл мөлшері туралы жарлық;
- (d) айыппұл салынатын күн туралы ереже;
- (e) СВАМ уәкілетті декларанты немесе осы баптың 2-тармағында көрсетілген тұлға айыппұл төлеу үшін қабылдауы тиіс әрекеттер туралы жарлық; және
- (f) СВАМ уәкілетті декларантының немесе осы баптың 2-тармағында көрсетілген тұлғаның шағымдану құқығының мөрі.

5. 5. Егер айыппұл 4-параграфтың (d) тармағында көрсетілген мерзімге төленбесе, құзыретті орган бұл айыппұлды тиісті ЕО-қа мүше мемлекеттің ұлттық заңнамасына сәйкес өзіне қолжетімді барлық тәсілдермен төлеуді қамтамасыз етуге тиіс.
6. 6. ЕО-қа мүше мемлекеттер Еуропалық комиссияға 1 және 2-параграфтарда көрсетілген айыппұлдар туралы шешімдер туралы хабарлауы және 5-параграфта көрсетілген соңғы төлемді СВАМ реестрінде тіркеуі керек.

27-бап. Айналма жол

1. Еуропалық Комиссия осы Регламентті айналып өту практикасын жою үшін тиісті және объективті деректерге сүйене отырып, осы бапқа сәйкес шаралар қабылдауы тиіс.
2. Айналып өту практикасы осы Регламентте белгіленген міндеттемелердің кез келгенінен толық немесе ішінара аулақ болудан басқа, жеткілікті дәлелді себеп немесе экономикалық негіздеме жоқ тәжірибеден, процестен немесе жұмыстан туындайтын тауарлар саудасының құрылымын өзгерту ретінде айқындалуға тиіс. Мұндай тәжірибе, процесс немесе жұмыс болуы мүмкін, бірақ олармен шектелмейді:
   - (a) осы тауарлар I қосымшада көрсетілмеген СЭҚ ТН кодтарына түсуі үшін тиісті тауарлардың шамалы өзгеруі, өзгеріс олардың елеулі сипаттамаларын өзгерткен жағдайларды қоспағанда;
   - (b) жарлық ішкі құны 2 (3) - бапта көрсетілген шекті мәннен аспайтын жөнелтімдерді партияларға жасанды бөлу.

3. Еуропалық Комиссия цензураны айналып өту тәжірибесін анықтау мақсатында, оның ішінде нарықты қадағалау арқылы немесе азаматтық

қоғам ұйымдарының материалдары мен есептері сияқты кез келген тиісті ақпарат көзі негізінде Одақ деңгейіндегі жағдайды үнемі қадағалап отыруы керек.

4. ЕО-қа мүше мемлекет немесе 2-параграфта көрсетілген кез-келген жағдайға әсер еткен немесе пайда көрген кез-келген Тарап, егер ол айналып өту тәжірибесіне тап болса, Еуропалық Комиссияға хабарлауы мүмкін. Цензураны айналып өту тәжірибесінің нақты дәлелдерін табатын экологиялық ұйымдар мен үкіметтік емес ұйымдар сияқты тікелей әсер етпейтін немесе пайда көрмейтін мүдделі тараптар да Еуропалық Комиссияға хабарлауы мүмкін.
5. 4-параграфта көрсетілген хабарламада оның негізделу себептері көрсетілуге тиіс және осы Регламентті айналып өту туралы талапты растайтын тиісті деректер мен статистикалық деректер енгізілуге тиіс. Еуропалық Комиссия егер оны ЕО-қа мүше мемлекет хабардар еткен болса немесе зардап шеккен, бенефициарлық немесе басқа мүдделі тарап хабарлама осы параграфта көрсетілген талаптарға сәйкес келген жағдайда немесе Еуропалық Комиссияның өзі мұндай тергеудің қажет екенін анықтаған жағдайда, айналып өту туралы талап бойынша тергеуге бастамашылық етуі керек. Тексеру жүргізуде комиссиялар құзыретті органдар мен кеден органдарына көмек көрсете алады. Комиссия тергеуді хабарлама берілген күннен бастап тоғыз ай ішінде аяқтауы керек. Егер тергеу басталған болса, Еуропалық Комиссия бұл туралы барлық құзыретті органдарға хабарлауы керек.
6. Егер Еуропалық Комиссия тиісті деректерді, есептерді және статистикалық деректерді, оның ішінде кеден органдары ұсынған деректерді назарға ала отырып, осы баптың 2-параграфының (а) тармағында көрсетілген мән-жайлар белгіленген тәртіппен ЕО-қа мүше бір немесе бірнеше мемлекетте орын алады деп пайымдауға жеткілікті негізге ие болса, оған берілген актілерді қабылдауға өкілеттік берілген 28-бапқа сәйкес осы баптың 2-параграфының (а) тармағында көрсетілген тиісті сәл өзгертілген өнімдерді қосу жолымен I қосымшадағы тауарлар тізіміне өзгерістер енгізу үшін, айналып өтуге қарсы күрес мақсатында енгізілген.

VII ТАРАУ. КОМИТЕТТІҢ ӨКІЛЕТТІКТЕРІ МЕН РӘСІМДЕРІН БЕРУДІ ЖҮЗЕГЕ АСЫРУ

28-бап. Өкілеттіктерді беруді жүзеге асыру

1. Берілген актілерді қабылдау жөніндегі өкілеттіктер Комиссияға осы бапта баяндалған шарттарға сәйкес беріледі.
2. Баптарда көрсетілген өкілетті актілерді қабылдау жөніндегі өкілеттіктер 2(10), 2(11), 18(3), 20(6) және 27 (6), комиссияға 2023 жылғы 17 мамырдан бастап бес жыл мерзімге беріледі. Комиссия өкілеттіктерді беру туралы

есепті бес жылдық кезең аяқталғанға дейін тоғыз айдан кешіктірмей жасайды. Егер Еуропалық парламент немесе Кеңес мұндай ұзартуға әр кезең аяқталғанға дейін үш айдан кешіктірмей қарсылық білдірмесе, өкілеттіктерді беру сол ұзақтықтың келесі кезеңдеріне үнсіз ұзартылады.

3. 2-баптың 10-параграфында, 2-баптың 11-параграфында, 18-баптың 3-параграфында, 20-баптың 6-параграфында және 27-баптың 6-параграфында көрсетілген өкілеттіктерді беруді кез келген уақытта Еуропалық Парламент немесе Кеңес кері қайтарып алуы мүмкін.
4. Күшін жою туралы шешім осы шешімде көрсетілген өкілеттіктерді беруді тоқтатады. Бұл шешім Еуропалық Одақтың ресми журналында жарияланғаннан кейінгі күні немесе онда көрсетілген кейінгі күні күшіне енеді. Бұл күшіне енген кез келген берілген актінің жарамдылығына әсер етпейді.
5. Өкілетті актіні қабылдағанға дейін Еуропалық Комиссия заң шығаруды жетілдіру туралы 2016 жылғы 13 сәуірдегі ведомШСЖоаралық Келісімде баяндалған қағидаттарға сәйкес ЕО-қа мүше әрбір мемлекет тағайындаған сарапшылармен кеңесуі тиіс.
6. Комиссия берілген актіні қабылдағаннан кейін ол бұл туралы Еуропалық парламент пен кеңесті бір уақытта хабардар етеді.
7. Баптарға сәйкес қабылданған делегаттық акт 2(10), 2(11), 18(3), 20(6) немесе 27 (6), Егер Еуропалық парламент немесе кеңес Еуропалық парламенттің бұл актісі туралы хабардар етілгеннен кейін екі ай ішінде қарсылық білдірмесе ғана күшіне енеді. Парламент пен кеңес немесе егер: осы мерзім аяқталғанға дейін Еуропалық парламент пен кеңес комиссияға қарсы болмайтындықтары туралы хабарлады. Бұл мерзім Еуропалық Парламенттің немесе Кеңестің бастамасымен екі айға ұзартылады.

29-бап. Комитет жұмысының тәртібі

1. 1. Комиссияның көмегін СВАМ комитеті көрсетеді. Бұл комитет No 182/2011 регламентінің мағынасы жөніндегі комитет (ЕО) болып табылады.
2. 2. Осы абзацқа сілтеме жасалған жағдайларда no 182/2011 регламентінің (ЕО) 5-бабы қолданылады.

VIII ТАРАУ. ЕСЕП БЕРУ ЖӘНЕ ШОЛУ

30-бап. Комиссияның баяндамаларына шолу және оларды ұсыну

1. Еуропалық Комиссия тиісті мүдделі тараптардың келісімі бойынша 2-параграфтың (а) тармағында көрсетілгендей және соған сәйкес осы регламенттің қолданылу аясын кеңейту мақсатында, сондай-ақ қоршаған ортаға әсер ету әдістері негізінде ендірілген шығарындыларды есептеу әдістерін әзірлеу үшін қажетті ақпаратты жинауы тиіс.

2. 32-бапта көрсетілген өтпелі кезең аяқталғанға дейін Еуропалық Комиссия Еуропалық Парламентке және ЕО Кеңесіне осы Регламенттің қолданылуы туралы есеп береді.

Есепте бағалау болуы керек:

- (a) қолдану аясын кеңейту мүмкіндігі:
  II қосымшада көрсетілген тауарларға енгізілген жанама шығарындылар;
  I Қосымшада көрсетілген тауарларды және көлік қызметтерін тасымалдау кезіндегі ішкі шығарындылар;
  тауарлар I Қосымшада көрсетілгендерден басқа, көміртектің ағып кету қаупі бар тауарлар, атап айтқанда органикалық химиялық заттар мен полимерлер;
  I қосымшада көрсетілген тауарларға арналған басқа да бастапқы материалдар (прекурсорлар);

- (b) 2003/87/ЕО директивасының 10b бабына сәйкес анықталған көміртектің ағып кету қаупі бар секторлар негізінде осы Регламенттің I қосымшасында тізімге енгізілуі тиіс тауарларды сәйкестендіру үшін пайдаланылуы тиіс критерийлер; бұл бағалау тауарларды 2030 жылы аяқталатын кестемен бірге тауарларды біртіндеп қосу үшін жүргізілуі тиіс. осы регламенттің қолданылу аясы, атап айтқанда, олардың тиісті көміртектің ағып кету қаупінің деңгейін назарға ала отырып;

- (c) I қосымшадағы тізбеге енгізілуге жататын басқа тауарлар үшін салынған шығарындыларды есептеуге қойылатын техникалық талаптар;

- (d) климаттың өзгеруіне қарсы күрес мәселелері бойынша халықаралық пікірталастарда қол жеткізілген прогресс;

  (e) әкімшілік шығындарды қоса алғанда, басқару жүйесі;
-
- (f) осы Регламенттің I қосымшада санамаланған, Біріккен Ұлттар ұйымы айқындаған ең аз дамыған елдер үшін ерекше қызығушылық тудыратын дамушы елдерден импортталатын тауарларға және көрсетілетін техникалық көмектің салдарына әсері;

- (e) IV қосымшаның 7 (7) - бабына және 4.3-тармағына сәйкес жанама шығарындыларды есептеу әдістемесі.

1. Өтпелі кезең аяқталғанға дейін кемінде бір жыл бұрын Еуропалық Комиссия Еуропалық Парламентке және ЕО Кеңесіне осы регламенттің қолданылу аясына енгізу үшін қарауды ұсынатын I Қосымшада көрсетілген тауарлардың

құнын жасау тізбегі бойынша төменде орналасқан өнімдерді көрсететін есепті ұсынуы тиіс. Осы мақсатта Еуропалық Комиссия парниктік газдардың жинақталған шығарындылары мен көміртектің ағып кету қаупі тұрғысынан өзектілікке негізделетін әдіснаманы уақтылы әзірлеуі керек.

2. 2 және 3-параграфтарда аталған есептер, қажет болған жағдайда, осы есептерде жасалған қорытындылар негізінде осы регламенттің қолданылу аясын кеңейту мақсатында әсерді егжей-тегжейлі бағалауды қоса алғанда, өтпелі кезеңнің соңына қарай заңнамалық ұсыныспен сүйемелденуге тиіс.
3. Өтпелі кезең аяқталғаннан кейінгі екі жылда бір рет Еуропалық Парламент пен ЕО Кеңесіне 2003/87/ЕО директивасының 10(5) бабына сәйкес жыл сайынғы есебінің бөлігі ретінде Еуропалық Комиссия ЕО ШСЖ қолданбайтын Үшінші елдерге экспорттау үшін Одақта өндірілген тауарлардың көміртегінің ағып кету қаупін жоюдағы CBAM тиімділігін бағалауы керек. немесе көміртекті бағалаудың ұқсас механизмі. Есепте, атап айтқанда, CBAM секторларындағы Одақ экспортының дамуына, сондай-ақ сауда ағындары мен осы тауарлардың әлемдік нарыққа кіріктірілген шығарындыларына байланысты өзгерістерге баға берілуі керек. Егер есепте ЕО ШСЖ немесе соған ұқсас көміртегі бағасын белгілеу механизмін қолданбайтын осындай үшінші елдерге экспорттау үшін Одақта өндірілген тауарлардың көміртегінің ағып кету қаупі бар деген қорытынды жасалса, комиссия қажет болған жағдайда Дүниежүзілік сауда ұйымының заңнамасына сәйкес келетін осы тәуекелді жою туралы заңнамалық ұсыныс беруі керек және Одақтағы қондырғылардың декарбонизациясын ескерді.
4. Еуропалық Комиссия әсерді бағалау және оны қолданудағы ықтимал түзетулер мақсатында CBAM жұмысының мониторингін жүзеге асырады. 2028 жылғы 01 қаңтарға дейін, сондай-ақ Осыдан кейін екі жыл сайын Комиссия Еуропалық Парламент пен Кеңеске осы Регламенттің қолданылуы және CBAM жұмыс істеуі туралы есеп береді. Есепте кем дегенде мыналар болуы керек:

- (a) CBAM әсерін бағалау:
  көміртектің ағуы, оның ішінде экспортқа байланысты;
  қамтылған секторлар;
  одақтың бүкіл аумағындағы ішкі нарыққа, экономикаға және аумаққа әсері;
  тауар инфляция және тауар бағасы;
  I Қосымшада көрсетілген тауарларды пайдаланатын салаларға әсері;
  ресурстардың араласуын қоса алғанда, халықаралық сауда; және
  NRS (БҰҰ анықтаған ең аз дамыған елдер);
- (b) бағалау:

мүше мемлекеттердің СВАМ декларанттарының рұқсаттарын іске асыруды және әкімшілендіруді бағалауды қоса алғанда, басқару жүйесі;
осы регламенттің қолданылу саласы;
цензураны айналып өту тәжірибесі;
мүше мемлекеттерде айыппұл санкцияларын қолдану;

- (c) тергеу нәтижелері және қолданылған жазалар;
- (d) I қосымшада көрсетілген әр түрлі тауарлар үшін әр шығарылған ел бойынша шығарындылардың қарқындылығы туралы жиынтық ақпарат.

5. 5. Егер СВАМ құрамына кіретін бір немесе бірнеше үшінші елдердің бақылауынан тыс күтпеген, ерекше және себепсіз оқиға орын алса және бұл оқиға осындай елдің немесе мүдделі елдердің экономикалық және өндірістік инфрақұрылымына жойқын әсер етсе, Комиссия жағдайды бағалап, Еуропалық Парламент пен Кеңеске есеп беруі керек. қажет болған жағдайда осы ерекше мән-жайларды жою үшін қажетті уақытша шараларды белгілеу жолымен осы регламентке түзетулер енгізу туралы заңнамалық ұсыныспен сүйемелденеді.
6. 6. Осы Регламенттің 32 – бабында көрсетілген өтпелі кезеңнің аяғынан бастап 2021 жылғы 9 маусымдағы Еуропалық Парламент пен Кеңестің 2021/947 (ЕО) регламентінің 41-бабына сәйкес жыл сайынғы есептілік шеңберінде көршілестік, даму және халықаралық ынтымақтастық құралын құру туралы - "Жаһандық Еуропа" - Еуропалық Парламенттің No 466/2014/ЕО шешіміне өзгерістер енгізетін және күшін жоятын 2017/1601 Еуропалық парламенттің және Кеңестің (ЕО, Еуратом) No 480/2009 регламентін (OJ l 209, 14.6.2021, 1-бет) жою туралы Парламенттің және Кеңестің және Кеңестің. Еуропалық Комиссия осы Ережеге сәйкес қаржыландырудың НРС-те өңдеу өнеркәсібін декарбонизациялауға қалай ықпал еткенін бағалап, есеп беруі керек.

IX ТАРАУ. ЕО ШСЖ ШЕҢБЕРІНДЕ КВОТАЛАРДЫ ЕРКІН БӨЛУМЕН ҮЙЛЕСТІРУ

31-бап. ЕО ШСЖ шеңберінде квоталарды тегін бөлу және СВАМ сертификаттарын тапсыру міндеттемесі

1. Осы Регламенттің 22-бабына сәйкес тапсыруға жататын СВАМ сертификаттары 2003/87/ЕО директивасының 10а-бабына сәйкес одақ шегінде осы Регламенттің I қосымшасында санамаланған тауарлар өндіретін қондырғыларға ЕО ШСЖ рұқсаттарының қаншалықты тегін бөлінетінін ескере отырып түзетілуге тиіс.
2. Еуропалық Комиссия осы баптың 1-параграфында көрсетілгендей түзетуді есептеудің егжей-тегжейлі қағидаларын белгілейтін имплементациялық

актілерді қабылдауға уәкілетті. Мұндай егжей-тегжейлі ережелер Осы бақылау көрсеткіштерін тиісті тауарлар үшін тиісті мәндерге біріктіру мақсатында еркін бөлу үшін ЕО ШСЖ-да қолданылатын әртүрлі бақылау көрсеткіштерін ескере отырып, одақ шегінде I Қосымшада аталған тауарларды өндіретін қондырғылар арасында рұқсаттарды еркін бөлу үшін ЕО ШСЖ-да қолданылатын принциптерге сілтеме жасай отырып әзірленуге тиіс. және тиісті Бастапқы материалдарды (прекурсорларды) ескере отырып. Бұл имплементациялық актілер 29(2) - бапта көрсетілген қарау рәсіміне сәйкес қабылдануға тиіс.

X ТАРАУ. ӨТПЕЛІ ЕРЕЖЕЛЕР

32-бап. Өтпелі кезеңді қамту саласы

2023 жылғы 1 қазаннан 2025 жылғы 31 желтоқсанға дейінгі өтпелі кезең ішінде импорттаушының осы Регламентке сәйкес міндеттемелері осы Регламенттің 33, 34 және 35-баптарында баяндалған есептілікті ұсыну жөніндегі міндеттемелермен шектеледі. Егер импорттаушы ЕО-қа мүше мемлекетте құрылса және no 952/2013 регламентінің (ЕО) 18-бабына сәйкес жанама кеден өкілін тағайындаса және егер жанама кеден өкілі келіссе, есептілік бойынша міндеттемелер осындай жанама кеден өкіліне қолданылады. Егер импорттаушы ЕО-қа мүше мемлекетте құрылмаса, есептілікті ұсыну бойынша міндеттемелер жанама кеден өкіліне қолданылады.

33-бап. Тауарлар импорты

1. Кеден органдары импорттаушыны немесе 32-бапта көзделген жағдайларда жанама кеден өкілін тауарларды еркін айналымға шығару сәтінен кешіктірмей 35-бапта көрсетілген есептілікті ұсыну жөніндегі міндеттеме туралы хабардар етеді.
2. Кеден органдары мерзімді және автоматты түрде, атап айтқанда, No 952/2013(ЕО) регламентінің 56 (5) бабына сәйкес белгіленген қадағалау тетігінің көмегімен немесе деректерді берудің электрондық құралдарының көмегімен Еуропалық Комиссияға сыртқы қайта өңдеу рәсімі нәтижесінде алынған қайта өңдеу өнімдерін қоса алғанда, импортталатын тауарлар туралы ақпаратты хабарлауға тиіс. Мұндай ақпарат кедендік декларант пен импорттаушының EORI нөмірін, СЭҚ ТН сегіз таңбалы кодын, санын, шыққан елін, кедендік декларацияны тапсыру күнін және кедендік рәсімді қамтуы тиіс.
3. Еуропалық Комиссия 2-параграфта көрсетілген ақпаратты кеден декларанты және, мүмкін болса, импорттаушы құрылған ЕО-қа мүше мемлекеттердің құзыретті органдарына беруге тиіс.

34-бап. Кейбір кедендік рәсімдер бойынша есептілікті ұсыну бойынша міндеттеме

1. 1. Егер кедендік аумақта қайта өңдеу рәсімі нәтижесінде алынған қайта өңдеу өнімдері (ЕО) no 952/2013 регламентінің 256-бабында көрсетілгендей импортталатын болса, осы Регламенттің 35-бабында көрсетілген есептілікті ұсыну жөніндегі міндеттеме кедендік аумақта қайта өңдеу рәсіміне орналастырылған және қайта өңдеу өнімдерінің импортына әкеп соққан тауарлар туралы ақпаратты қамтуға тиіс. қайта өңдеу өнімдері осы Регламенттің I қосымшасында көрсетілмесе де. Бұл параграф, егер кедендік аумақта қайта өңдеу рәсімі нәтижесінде алынған қайта өңдеу өнімдері no 952/2013 регламентінің (ЕО) 205-бабында көрсетілген қайтарылған Тауарлар болып табылса да қолданылады.
2. Осы Регламенттің 35-бабында көрсетілген есептілікті ұсыну жөніндегі міндеттеме импортқа қолданылмайды:
   - (a) No 952/2013 регламентінің (ЕО) 259-бабында көрсетілген сыртқы қайта өңдеу рәсімі нәтижесінде алынған қайта өңдеу өнімдері;
   - (b) жарлық No 952/2013 регламентінің (ЕО) 203-бабына сәйкес қайтарылған Тауарлар ретінде сараланатын тауарлар.

35-бап. Есептілікті ұсыну бойынша міндеттеме

1. Әрбір импорттаушы немесе 32-бапта көзделген жағдайларда күнтізбелік жылдың осы тоқсаны ішінде тауарларды импорттаған жанама кеден өкілі осы тоқсан ішінде Еуропалық Комиссияға осы Тоқсан аяқталғаннан кейін бір айдан кешіктірмей осы тоқсан ішінде әкелінген тауарлар туралы ақпаратты қамтитын есепті ("CBAM есебі") ұсынуға тиіс.
2. CBAM есебінде келесі ақпарат болуы керек:
   - (a) шығарылған елдегі тауар өндіретін әрбір қондырғы үшін көрсетілген, электр энергиясы үшін мегаватт-сағатта және басқа тауарлар үшін тоннада көрсетілген тауарлардың әрбір түрінің жалпы саны;
   - (b) IV қосымшада көрсетілген әдіске сәйкес есептелген әрбір тауар түрінің тоннасына co2e шығарындыларының тоннасымен электр энергиясының мегаватт-сағатына немесе басқа тауарлар үшін co2e шығарындыларының тоннасымен көрсетілген нақты жалпы кіріктірілген шығарындылар;
   - (c) 7-параграфта айтылған имплементациялық актіге сәйкес есептелген жалпы жанама шығарындылар;
   - (d) кез келген жеңілдікті немесе өтемақының басқа қолжетімді түрін ескере отырып, импортталатын тауарлардағы кірістірілген шығарындылар үшін шыққан елінде төленетін көміртегі бағасы.

3. Европалық Комиссия тиісті құзыретті органдарға ЕО-қа мүше мемлекетте құрылған импорттаушылардың немесе жанама кеден өкілдерінің тізімін, оның ішінде оның пікірінше, 1-параграфқа сәйкес CBAM есебін ұсыну бойынша міндеттемені орындамаған тиісті негіздемелерді мезгіл-мезгіл хабарлауға тиіс.
4. Егер Европалық Комиссия CBAM есебін толық емес немесе дұрыс емес деп санаса, ол импорттаушы құрылған немесе 32-бапта көзделген жағдайларда жанама кеден өкілі құрылған ЕО-қа мүше мемлекеттің құзыретті органына осы есепті толтыру немесе түзету үшін қажет деп санайтын қосымша ақпаратты хабарлауы керек. Мұндай ақпарат болжамды мақсаттарда және осы құзыретті органның түпкілікті бағалауына нұқсан келтірмей ұсынылуы тиіс. Бұл құзыретті орган түзету рәсіміне бастамашы болуға және импорттаушыны немесе 32-бапта көзделген жағдайларда жанама кеден өкілін осы хабарламаны түзету үшін қажетті қосымша ақпарат туралы хабардар етуге тиіс. Қажет болған жағдайда импорттаушы немесе жанама кеден өкілі түзетілген есепті тиісті құзыретті органға және Европалық Комиссияға ұсынуға тиіс.
5. Егер осы баптың 4-параграфында көрсетілген ЕО-қа мүше мемлекеттің құзыретті органы түзету рәсіміне, оның ішінде осы баптың 4-параграфына сәйкес алынған ақпаратты ескере отырып бастамашылық жасаса және импорттаушы немесе егер 32-бапқа сәйкес қолданылса, жанама кеден өкілі есепті түзету үшін қажетті қадамдар жасамағанын айқындаса CBAM немесе егер құзыретті орган, оның ішінде осы баптың 3-тармағына сәйкес алынған ақпаратты ескере отырып, импорттаушының не, егер 32-бапқа сәйкес қолданылса, не анықтаса, жанама кеден өкілі осы баптың 1-тармағына сәйкес CBAM есебін ұсыну жөніндегі міндеттемені орындамаған, бұл құзыретті орган импорттаушыға немесе, егер ол 32-бабына сәйкес қолданылса, жанама кеден өкіліне тиімді, пропорционалды және тежеуші айыппұл салады. Осы мақсатта құзыретті орган импорттаушыны немесе егер бұл 32-бапқа сәйкес қолданылса, жанама кеден өкілін хабардар етуге және Европалық Комиссияға мыналар туралы хабарлауға тиіс:
   - (a) импорттаушы немесе, егер 32-бапқа сәйкес қолданылса, жанама кеден өкілі осы тоқсан үшін есепті ұсыну жөніндегі міндетті орындамады немесе есепті түзету үшін қажетті қадамдар жасамады деген қорытынды және осындай қорытындының негіздері;
   - (b) импорттаушыға салынған айыппұл мөлшері немесе егер 32-бапқа сәйкес қолданылса, жанама кеден өкілі;
   - (c) айыппұл салынатын күн;

- (d) импорттаушы немесе егер 32-бапқа сәйкес қолданылса, жанама кеден өкілі айыппұл төлеу үшін қабылдауы керек әрекеттер; және
- (e) импорттаушының немесе егер 32-бапқа сәйкес қолданылатын болса, жанама кеден өкілінің шағымдану құқығы.

6. Егер құзыретті орган осы бапқа сәйкес Еуропалық комиссиядан ақпарат алып, ешқандай әрекет жасамау туралы шешім қабылдаса, құзыретті орган бұл туралы Еуропалық комиссияға хабарлайды.
7. Комиссия мыналарға қатысты имплементациялық актілерді қабылдауға уәкілетті:
   - (a) 2-параграфтың (a), (b) және (c) тармақтарында көрсетілген қорытынды көрсеткіштерді негіздеу үшін шығарылған елдер мен тауарлар түрлері бойынша егжей-тегжейлі ақпаратты қоса алғанда, ұсынылуға жататын ақпарат, осындай Есептіліктің құралдары мен форматы, сондай-ақ кез келген тиісті жеңілдіктердің немесе өтемақының басқа да нысандарының мысалдары 2-параграфтың (d) тармағымен;
   - (b) 5-тармаққа сәйкес салынуға жататын айыппұлдардың болжамды диапазоны және есептілікті ұсынбаудың ауырлығы мен ұзақтығын қоса алғанда, нақты соманы анықтау кезінде ескерілетін критерийлер;
   - (c) шетел валютасында көрсетілген 2-параграфтың (d) тармағында көрсетілген көміртектің орташа жылдық бағасын Еуроға орташа жылдық айырбас бағамы бойынша қайта есептеудің егжей-тегжейлі қағидалары;
   - (d) өндірістік процестердің жүйелік шекараларын, шығарындылар коэффициенттерін, нақты қондырғылар үшін нақты шығарындыларды анықтауды және оларды жекелеген тауарларға тиісінше қолдануды қоса алғанда, IV қосымшада баяндалған есептеу әдістерінің элементтері бойынша егжей-тегжейлі ережелер, сондай-ақ егжей-тегжей деңгейін қоса алғанда, деректердің дұрыстығын қамтамасыз ету әдістерін белгілеу; және
   - (e) импортталатын тауарлардағы жанама шығарындылар туралы есеп беру талаптарының құралдары мен форматы; бұл формат I Қосымшада көрсетілген тауарларды өндіруге пайдаланылған электр энергиясының мөлшерін, сондай-ақ шыққан елін, өндіріс көзін және осы электр энергиясымен байланысты шығарындылар факторларын қамтуы керек.
   - Бұл имплементациялық актілер осы Регламенттің 29(2) - бабында көрсетілген сараптама рәсіміне сәйкес қабылдануға тиіс. Олар осы Регламенттің 32-бабында көрсетілген өтпелі кезең ішінде импортталған тауарларға қолданылуы керек және 2003/87/ЕО Директивасына сәйкес келетін қондырғылар үшін қолданыстағы заңнамаға негізделуі керек.

XI ТАРАУ. ҚОРЫТЫНДЫ ЕРЕЖЕЛЕР

36-бап. Күшіне енуі

1. Осы Регламент Еуропалық Одақтың ресми журналында жарияланғаннан кейінгі күні күшіне енеді.

2. Ол 2023 жылдың 1 қазанынан бастап қолданылады. Алайда:

(a) 5, 10, 14, 16 және 17-баптар 2024 жылғы 31 желтоқсаннан бастап қолданылады;

(b) 2-баптың 2-тармағы және 4, 6-9, 15 және 19-баптар, 20-баптың 1, 3, 4 және 5-тармақтары, 21-27 және 31-баптар 2026 жылғы 1 қаңтардан бастап қолданылады.

Осы Регламент толық көлемде міндетті болып табылады және ЕО-қа мүше барлық мемлекеттерде тікелей қолданылады.

Страсбургте 2023 жылдың 10 мамырында жасалды.

Қосымша 3. СВАМ-ға жатпайтын үшінші елдер мен аумақтар

осы Регламенттің 2-бабының мақсаттары үшін

1. ОСЫ РЕГЛАМЕНТТІҢ ҚОЛДАНЫСЫНА ЖАТПАЙТЫН ҮШІНШІ ЕЛДЕР МЕН АУМАҚТАР

Осы Регламент мынадай елдерден шығарылатын тауарларға қолданылмайды:
Исландия
Лихтенштейн
Норвегия
Швейцария

Осы Регламент мынадай аумақтардан шығарылатын тауарларға қолданылмайды:
Бюзинген
Гельголанд
Ливиньо
Сеута
Мелилья

2. ОДАҚТЫҢ КЕДЕНДІК АУМАҒЫНА ЭЛЕКТР ЭНЕРГИЯСЫНЫҢ ИМПОРТЫНА ҚАТЫСТЫ ОСЫ РЕГЛАМЕНТТІҢ ҚОЛДАНЫСЫНА ЖАТПАЙТЫН ҮШІНШІ ЕЛДЕР МЕН АУМАҚТАР

[2(11) - бапқа сәйкес Еуропалық Комиссия қосуы немесе алып тастауы тиіс үшінші елдер немесе аумақтар.] EN Еуропалық Одақтың ресми журналы 16.5.2023 L 130/97

Қосымша 4. 7(5) - баптың мақсаттары үшін ендірілген шығарындыларды есептеу үшін пайдаланылатын ақпаратты есепке алуға қойылатын талаптар

1. СВАМ УӘКІЛЕТТІ ДЕКЛАРАНТЫ ИМПОРТТАЛАТЫН ТАУАРЛАР ҮШІН САҚТАУЫ ТИІС ЕҢ АЗ ДЕРЕКТЕР:

1. СВАМ уәкілетті декларантын сәйкестендіретін деректер:
(a) аты;
(b) СВАМ шот нөмірі.

2. Импортталатын тауарлар туралы деректер:
(a) тауардың әрбір түрінің түрі мен саны;

(b) шыққан елі;

(C) нақты шығарындылар немесе әдепкі мәндер.

2. НАҚТЫ ШЫҒАРЫНДЫЛАР НЕГІЗІНДЕ АНЫҚТАЛАТЫН ИМПОРТТАЛАТЫН ТАУАРЛАРДАҒЫ КІРІКТІРІЛГЕН ШЫҒАРЫНДЫЛАР ҮШІН СВАМ УӘКІЛЕТТІ ДЕКЛАРАНТЫ САҚТАУЫ ТИІС ЕҢ АЗ ДЕРЕКТЕР

Кіріктірілген шығарындылар нақты шығарындылар негізінде анықталатын импортталатын тауарлардың әрбір түрі бойынша мынадай қосымша деректер сақталуы тиіс:

(a) тауар өндірілген қондырғыны сәйкестендіру;

(b) тауар өндірілген қондырғы операторының Байланыс ақпараты;

(c) VI қосымшада баяндалған тексеру туралы баяндамалар;

(d) тауарлардың меншікті шығарындылары.

Қосымша 5. 8-баптың мақсаттары үшін есептерді тексеру принциптері мен мазмұны

1. ТЕКСЕРУ ПРИНЦИПТЕРІ

Келесі принциптер қолданылады:

(a) тексерушілер кәсіби скептицизммен тексерулер жүргізуі керек;

(b) СВАМ декларациясында декларациялауға жататын кіріктірілген шығарындылардың жалпы көлемі тексеруші тексеру туралы есепте IV қосымшаның ережелеріне сәйкес Кіріктірілген шығарындыларды есептеуге қатысты елеулі бұрмаланулар мен Елеулі сәйкессіздіктер жоқ екенін ақылға қонымды сенімділікпен анықтаған жағдайда ғана тексерілген болып саналады;

(c) қондырғыға кіруден бас тарту үшін нақты критерийлер сақталған жағдайларды қоспағанда, тексерушінің қондырғыға баруы міндетті болып табылады;

(d) бұрмаланулардың немесе сәйкессіздіктердің маңызды екендігі туралы шешім қабылдау үшін тексеруші 8(3) - бапқа сәйкес қабылданған имплементациялық актілерде белгіленген шекті мәндерді пайдалануы керек.

Мұндай шекті мәндер анықталмаған параметрлер үшін тексеруші бұрмалануларды немесе сәйкессіздіктерді жеке немесе басқа бұрмаланулармен немесе олардың мөлшері мен сипатына негізделген сәйкессіздіктермен бірге маңызды деп санау керек пе деген сараптамалық бағалауды қолдануы керек.

2. ТЕКСЕРУ ТУРАЛЫ ЕСЕПТІҢ МАЗМҰНЫ

Тексеруші жүктің кіріктірілген шығарындыларын белгілейтін және жүргізілген жұмысқа қатысты барлық мәселелерді көрсететін және кем дегенде келесі ақпаратты қамтитын тексеру туралы есеп дайындайды:

(a) тауарлар өндірілген қондырғыларды сәйкестендіру;

(b) тауар өндірілген қондырғылар операторының Байланыс ақпараты;

(c) қолданылатын есепті кезең;

(d) тексерушінің аты және байланыс ақпараты;

(e) верификатордың аккредиттеу нөмірі және аккредиттеу жөніндегі органның атауы;

(f) егер қажет болса, қондырғыға кірген күн немесе қондырғыға кіруден бас тарту себептері;

(g) есепті кезеңде өндірілген декларацияланатын тауарлардың әрбір түрінің саны;

(h) есепті кезеңдегі қондырғының тікелей шығарындыларын сандық бағалау;

(i) қондырғының шығарындылары тауарлардың әртүрлі түрлеріне қалай қатысты екендігінің сипаттамасы;

(j) осы тауарларға қатысы жоқ тауарлар, шығарындылар және энергия ағындары туралы сандық ақпарат;

(k) күрделі тауарлар жағдайында:
(i)әрбір пайдаланылған бастапқы материалдың (прекурсордың) саны;

(ii)пайдаланылатын бастапқы материалдардың (прекурсорлардың) әрқайсысына байланысты нақты кірістірілген шығарындылар;

(iii) егер нақты шығарындылар қолданылса: бастапқы материал (прекурсор) өндірілген қондырғыларды сәйкестендіру және осы материалды өндіру нәтижесінде нақты шығарындылар;

(l) тексерушінің мәлімдемесі, ол есепте IV қосымшада көрсетілген есептеу ережелеріне қатысты елеулі бұрмаланулар мен Елеулі сәйкессіздіктер жоқ деп ақылға қонымды сенімділікпен сенетіндігін растайды;

(m) анықталған және түзетілген Елеулі бұрмаланулар туралы мәліметтер;

(n) IV қосымшада баяндалған есептеу ережелеріне Елеулі сәйкессіздіктер туралы ақпарат анықталды және түзетілді.